

Budgetbemærkninger 2014-2017

Bind 1

Drift

Hovedkonto 0-6

Randers Kommune

Indhold

	<i>Side</i>
Økonomiudvalget	
Administration og tværgående puljer	3
Politisk organisation.....	13
Børn og skoleudvalget	
Skole	19
Børn 0-5 år	37
Børn og familie	45
Arbejdsmarkedsudvalget	
Arbejdsmarkedsforanstaltninger	55
Kontante ydelser.....	63
Forsikrede ledige	71
Socialudvalget	
Forebyggende foranstaltninger og anbringelser, Børn og unge	77
Tilbud til voksne med særlige behov (handicap, misbrug, psykiatri).....	83
Områder der administreres af borgerservice.....	93
Miljø og teknikudvalget	
Skattefinansieret område	101
Brugerfinansieret område	121
Kultur og fritidsudvalget	
Kultur og fritid	129
Sundheds- og ældreudvalget	
Sundhedsområdet	137
Tilbud til ældre	149
Erhvervsudvalget	
Erhvervsservice og iværksætteri.....	163

Økonomiudvalget

Bevillingsområderne

Administration og tværgående puljer

Politisk organisation

Beskrivelse af området

Indsatsområder

Hovedtal

Administration og tværgående puljer

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Stabe og forvaltninger	366,6	23,6	343,0
1.2 Redningsberedskab	18,7	1,2	17,6
1.3 Lønpuljer, kompetenceudvikling, buffer serviceudg.	81,5		81,5
1.4 Udbetaling Danmark	14,2		14,2
1.5 Tjenestemandspensioner og præmier	59,0		59,0
1.6 Interne forsikringspuljer	19,4		19,4
1.7 Lov og cirkulæreprogram	0,9		0,9
1.8 Diverse udgifter og indtægter	3,4	0,2	3,2
1.9 Budgetaftaler	8,0		8,0
alt	571,5	24,9	546,6

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 546,6 mio. kr.

1.1 Stabe og forvaltninger

Administrationen er et aftaleområde. Aftalen dækker alle de centrale administrative funktioner. I tabellerne herunder er budget 2014 på i alt netto 343,0 mio. kr. fordelt på stabe og forvaltninger samt tværgående administrative udgifter:

Denne oversigt omfatter stabenes og forvaltningernes udgifter til personale og udgifter som hovedsageligt er personalerelaterede f.eks. uddannelse, møder og rejser, befordring, kontorhold, inventar m.v. Det drejer sig både om medarbejdere i:

- Afdelinger, som betjener borgerne
- Afdelinger, som betjener organisationen (it, personale, sekretariater, økonomi m.v.)

Endvidere omfatter de administrative udgifter opgaver, som er fælles for flere forvaltninger eller er tværgående for hele kommunen, men udgifterne budgetteres og bogføres på stabe og forvaltninger.

Budget 2014, mio. kr.	Løn	Øvrige udgifter	Indtægter	Netto
Direktion	2,0	0,8		2,8
Økonomiafdeling	15,0	1,1		16,1
Personale/HR	12,8	0,6		13,4
Center Kompetenceudvikling og Jobrotation	0,8	0,1	0,8	0,0
Elever	1,1			1,1
Borgerrådgiver	1,4	0,1	0,9	0,6
Byråds- og direktionssekretariatet	10,7	0,7	0,1	11,3
Borgerservice	14,6	0,7	0,4	14,9
IT-afdelingen	13,6	3,2		16,8
Erhvervs- og udviklingssekretariat	3,9	0,4		4,3
Børn, skole og kultur	38,8	3,4		42,2
Social og arbejdsmarked u. Jobcenter	43,1	7,5	3,5	47,1
Jobcenter	41,9	9,9		51,8

Administration og tværgående puljer

Miljø og teknik	52,5	4,8	12,7	44,5
Sundhed og ældre	22,8	1,5		24,3
Stabe og forvaltninger i alt	274,9	34,7	18,4	291,2
IT-afdelingen, fagsystemer, it strategi, leasing m.fl.		58,2		58,2
Centrale driftspuljer, generel administration og tilretning takster (overhead)		-17,7		-17,7
Fælles, pbs, kopimaskiner og revision, annoncering, gebyrer		6,2	2,0	4,2
Porto, advokat, projekter, fælles uddannelse, kantine	2,2	7,9	3,0	7,1
Tværgående og fællesudgifter i alt	2,2	54,6	5,0	51,8
Total	277,1	89,3	23,4	343,0

Som følge af overdragelse af opgaver til Udbetaling Danmark i 2012 og 2013 reduceres det administrative personale med i alt 19 stillinger med fuld virkning i 2014. Budgetreduktionerne har fuld effekt fra 2014 og vil udgøre 9,18 mio. kr. årligt og vedrører personale, kontorhold, uddannelse, porto, nem refusion, revision og lokaler. Med øget digital selvbetjening hos borgerne forventes der mulighed for yderligere reduktion med en stilling i 2015 og en stilling i 2016.

Centrale driftspuljer, generel administration og tilretning af takster udviser en nettoindtægt på 17,7 mio. kr. og vedrører håndtering af takstberegningen i forbindelse med salg af pladser i sociale tilbud og på specialskoler. Centrale driftspuljer er aftaleenhedens andel af bidrag til barselsfond på 1 %, andele af centralt bogførte forsikringer og generel administration, som beregnes med 5,4 % af institutionens driftsbudget.

Budgettet kan specificeres således:

Centrale driftspuljer

Børn og skole -1,9 mio.

Social og arbejdsmarked -1,8 mio.

Generel administration

Børn og skole -6,1 mio.

Social og arbejdsmarked -8,7 mio.

Takst tilretning, ramme til justering

Tilretning forvaltninger 0,9 mio.

I alt -17,7 mio.

1.2 Redningsberedskab

Redningsberedskabet er organisatorisk placeret under økonomiudvalget fordi borgmesteren er formand for beredskabskommissionen.

Budgettet udgør 17,6 mio. kr. og vedrører følgende områder:

- Brandvæsen
- Beredskabsfunktion

Området omfatter:

- Dagligt brandberedskab i henhold til entrepriseaftale med Falck
- Forebyggende beredskabsopgaver, herunder brandsyn
- Rådgivning og godkendelse af beredskabsplaner m.m.
- Brandteknisk byggesagsbehandling
- Beredskabsplanlægning
- Supplerende beredskab i samarbejde med Falck og frivillige som er tilknyttet beredskabsgården Langvang.

Administration og tværgående puljer

1.3 Lønpuljer og kompetenceudvikling

Budgettet udgør 81,5 mio. kr. og vedrører følgende områder:

Voksenlærlinge 1,6 mio. kr., tillidsrepræsentanternes vilkår 0,8 mio. kr., jubilæumsgratiale 2,6 mio. kr. og barselsfond 27,9 mio. kr. Endvidere er der budgetteret 40,0 mio. kr. som en bufferpulje vedr. serviceudgifter.

Budgettet til voksenlærlinge fordeles med 0,8 mio. kr. mellem Miljø og teknik, driftsafdeling og administrationen. Derudover anvendes ca. 0,8 mio. kr. til aflønning af voksenlærlinge som ansættes med 2 til IT afdelingen, 2 til Miljø og teknik og 2 til Sundhed og ældre.

Budgettet til jubilæumsgratiale er fastsat svarende til det forventede antal jubilarer.

Barselsfonden er finansieret af aftaleenhederne svarende til 1,0 % af kommunens lønsum og trepartsmidler. Fra barselsfonden refunderes 80 % af forskellen mellem den faktiske løn og barselsrefusionen modtaget fra "dagpengekantoret".

Til tværgående kompetenceudvikling er der under personalekontoret budgetteret 8,6 mio. kr.

1.4 Udbetaling Danmark

Budgetteret udgift 14,2 mio. kr.

Randers Kommune vil fra 2013 blive opkrævet et administrationsbidrag fra Udbetaling Danmark for varetagelse af en række sagsbehandlingsområder, fx udbetaling af pension. KL forventer, at administrationsbidraget for kommunerne samlet set vil udgøre 761 mio. kr. om året i 2013-17 hvorefter bidraget forventes reduceret som følge af effektivisering af sagsbehandlingen hos Udbetaling Danmark. Hertil kommer et yderligere administrationsbidrag på 54,4 mio. kr. i 2013, 51,4 mio. kr. i 2014 og 41,8 mio. kr. efter 2014. Randers Kommunes andel af administrationsbidraget forventes i alt at udgøre 14,2 mio. kr. i 2014.

1.5 Tjenestemandspensioner og tjenestemandsforsikringspræmier

Budgettet udgør 59,0 mio. kr.

Det vedrører tjenestemandspensioner til pensionerede tjenestemænd og præmier som indbetales til Sampension til dækning af fremtidige pensionsudgifter.

Såvel pensioner som præmier skal bogføres på hovedkonto 6 Administration uanset ansættelsessted. Når en tjenestemand fratræder, vil stillingen typisk blive besat med en overenskomstsansat, hvor pensionsforsikringspræmien skal bogføres på ansættelsesstedet. I denne type stillingsskift kompenseres ansættelsesstedet for merudgiften på 16 % til præmier med finansiering fra puljen til tjenestemandsforsikringspræmier. Kontoen dækker også over restudgifter til tjenestemandspensioner, da præmierne over årene ikke har været fuldt dækkende.

Udgiften til præmier er faldende på grund af nettoafgang af tjenestemænd medens udgiften til tjenestemandspensioner iflg. Sampension vil stige de kommende år og først toppe omkring år 2025.

1.6 Interne forsikringspræmier

Budgettet er på i alt 19,4 mio. kr.

Der er etableret en intern forsikringsordning vedrørende bl.a. arbejdsskade, bygning og løsøre, motorkøretøjer, erhvervs- og produktansvar, forsikringsmægler, risikostyring m.v.

Forsikringspræmien/budgettet er fastsat således, at budgettet svarer til årets forventede udgifter til forsikringspræmier og erstatningsudgifter. På kontiene bogføres præmieudgifter til de enkelte forsikringsområder samt erstatninger for arbejdsskader og erstatningsudgifter.

1.7 Lov og cirkulæreprogram

I budget 2014 er der fra årets og tidligere års lov- og cirkulæreprogram et restbeløb på 0,9 mio. kr., i 2015 er budgettet på 0,5 mio. kr.

1.8 Diverse indtægter og udgifter efter forskellige love

Budgettet på netto 3,2 mio. kr. vedrører følgende områder:

Indtægterne på 0,2 mio. kr. vedrører gebyrer hyrevognsbevillinger. Den største udgift er kontingent til KL på 3,3 mio. kr.

1.9 Budgetaftaler

Budgettet er på 8,0 mio. kr. i 2014 og -9,0 mio. kr. i 2015.

2014: Vedrører kørselsudbud på 3,8 mio. kr. til variabel kørsel og buffer til vognmandsskifte og uforudsete udgifter i opgørelse af besparelse.

Ikke udmøntet andel af moderniseringsaftalen på -1,0 mio. kr.

Innovationspulje på 5,0 mio. kr. årligt fra 2014, se afsnit 3.1 under Budgetforlig.

Drifts- og anlægspuljen er i 2014 disponeret af Økonomiudvalget og overført til anden konto.

2015-17: Drifts- og anlægspuljen udgør 3 mio. kr., og der er indarbejdet en besparelse på 20 mio. kr. årligt som følge af gennemførelse af 8 innovationsprojekter.

2. Det vil vi i 2014

I Randers Kommune er der fokus på, hvordan administrationen kan gøres bedre, billigere og mere effektiv. Ved at optimere, effektivisere og digitalisere skal der frigøres ressourcer til bedre borgerbetjening og andre opgaver.

Det indgik endvidere i forliget vedrørende Budget 2013-16, at Randers Kommune skal styrke udviklingen af kommunen gennem innovation. Baggrunden er, at den kommunale økonomi er under pres, og at de kommunale ydelser og tilbud derfor skal gentænkes og nyudvikles i samspil med det omgivende samfund.

Blandt temaerne i innovationsarbejdet er kommunens samspil med andre aktører så som virksomheder, foreninger og borgere om at udvikle velfærd i fællesskab og temaet om at være en dynamisk organisation med færrest mulige regler og bindinger.

Innovation er således en hovedopgave i administrationen i 2014, idet administrationen skal understøtte, at der arbejdes med innovation i hele organisationen. Lokale tiltag skal bistås med hjælp til planlægning og gennemførelse af projekterne og udbredelse af resultaterne. Desuden vil der blive gennemført administrative innovationsprojekter, der kan lette arbejdsgangene, fx i forhold til anvendelsen af økonomi og personalesystemet.

I forbindelse med vedtagelse af budgettet for 2014-17 fastlægges de konkrete projekter.

Mål og indsatsområder der retter sig direkte mod borgerne

Kommunikation med borgerne:

Lovgivningen bliver i disse år justeret, så det på flere og flere områder bliver obligatorisk for borgere og virksomheder at bruge digitale løsninger i kommunikation med kommunen.

- Det er et mål for Randers Kommune, at 80 % af kommunikationen med borgere og virksomheder er digital inden udgangen af 2015.

På Jobcentret er målsætningen at al korrespondance med borgere foregår digitalt allerede i 2014.

Administrationen arbejder aktivt med denne dagsorden.

Indsatsområderne for at fremme den digitale kommunikation er rettet mod borgerne og mod de interne arbejdsgange og procedurer i administrationen.

- Der anvendes mangeartede metoder for at få flere borgere til at tilslutte sig Digital Post og bruge digitale selvbetjeningsløsninger på randers.dk og borger.dk. Informationsmøder, reklamespot, konkret hjælp til at få udstedt Nem ID og tilmelde sig Digital Post og vedlæggelse af opfordringer i papirbreve er nogle af metoderne.

Administration og tværgående puljer

- Desuden gennemføres et innovationsprojekt vedrørende kommunens hjemmeside, hvor hjemmesiden og de digitale tilbud og løsninger udvikles i takt med, at borgerne i stadig højere grad bruger smartphones og andre mobile enheder.
- Målet er at åbningstider for Borgerservice tilpasses til opgavefordeling mellem Udbetaling Danmark og kommunen og til borgernes anvendelse af digital kommunikation.

For at nå målet gennemføres i 2014

- en evaluering af organiseringen og åbningstiderne i Borgerservice. Der sættes fokus på, om den besluttede opgavefordeling fungerer i praksis, dvs. med den effekt at færre møder frem eller på anden vis kontakter Borgerservice. I den forbindelse vil det blive vurderet, om der er grundlag for en yderligere reduktion af åbningstiderne.

Mål og indsatsområder der retter sig mod de interne funktioner

I 2014 planlægger administrationen en række indsatsområder, som skal medvirke til yderligere effektivisering, digitalisering og innovative løsninger. Det drejer sig om:

Sagsbehandling

Arbejdet med at digitalisere og effektivere sagsbehandlingen fortsætter i 2014. Der gennemføres fra efteråret 2013 og ind i 2014 en 2. bølge implementering af sags- og dokumenthåndteringssystemet SBSYS med fokus på, at det anvendes systematisk i hele organisationen. Det skal sikre korrekt sagsbehandling, journalisering, arkivering mv. samt effektive workflow-processer. Det konkrete mål for anvendelsen af SBSYS er, at 90 % af sags- og dokumenthåndteringen i alle afdelinger lever op til følgende:

- Afdelingens projekter og sagstyper er struktureret i SBSYS.
- Afdelingen har en sikker håndtering af sags- og dokumentoprettelse, opbevaring og kassation.
- Redigeringer og godkendelser håndteres i et SBSYS-workflow via brug af erindringer.
- Afdelingen arkiverer ikke dokumenter af betydning på lokale drev eller netværksdrev.
- På emnesager vedrørende borgerhenvendelser skal der være styringsreoler for sagsbehandlingen.

Forbedring og udvikling af ansættelsesprocessen

Randers Kommune opslår årligt ca. 3-400 stillinger (ansættelser på timeløn og særlige vilkår er ikke medregnet). Et stillingsopslag generer en lang række af opgaver. Med udgangspunkt i målet om at effektivisere og digitalisere igangsættes et projekt "Forbedring og udvikling af ansættelsesprocessen i Randers Kommune", som skal være med til at øge ensartetheden og professionalismen i ansættelsesprocessen og samtidig understøtte branding af Randers Kommune som en attraktiv arbejdsplads.

Med projektet følger blandt andet implementering af e-rekrutteringssystem og gode introduktioner og instruktioner for den nyansatte til de enkelte arbejdspladser og Randers Kommune.

E-rekrutteringssystemet skal effektivisere den administrative proces på tværs i organisationen. En proces som indeholder modtagelse og svar på ansøgninger, vurdering af ansøgninger, indkaldelse til samtale, afslag på ansøgning, accept af ansættelse og link til SBSYS og SD løn for den udvalgte ansøger.

Systemet vil være klart primo 2014, og ultimo 2014 forventes en halvering af det administrative ressourceforbrug i forbindelse med håndtering af jobansøgninger mm. I dag skønnes ressourceforbruget omkring opgaverne med ét stillingsopslag til ca. 20 timer pr. stilling. Målet er at reducere forbruget til ca. 10 timer eller med 50 %.

Administration og tværgående puljer

Gode introduktioner og instruktioner er væsentlige i forhold til at komme godt i gang med sit arbejde. Det giver de bedste betingelser for at den nyansatte hurtigst muligt udfører sine kerneopgaver, og det skaber samtidig trivsel som er med til at mindske risikoen for arbejdsskader. I 2014 vil der være lanceret materialer og guidelines mm. til den gode introduktion og instruktion til anvendelse på alle arbejdspladser i Randers Kommune.

E- statusafstemninger

Ved udgangen af 2014 skal anvendes fuldt elektroniske afstemningsprocedurer på alle niveauer i Randers Kommune.

- Målet er, at sikre at alle afstemninger i Randers Kommune foregår på en ensrettet måde, som derved afleder en mere korrekt afstemning. Det forventes også at brug af modulet vil kunne lette/forenkle afstemningsarbejdet. Digitaliseringen øges idet papirafstemninger afskaffes og dokumentation for afstemningerne bliver samlet på et sted, hvilket giver et bedre overblik og bedre økonomistyring.

Indsatsen for at nå målet omfatter:

- Gennemføre pilotprojekt og workshops før udbredelse i hele kommunen.

E-indkøb

Andelen af varer og tjenesteydelser, som købes via indkøbsaftaler og e-handel skal øges. Det vil medvirke til at sikre Randers Kommune den bedste pris og til at effektivisere indkøbsprocessen (finde den rette vare, bestille og betale)

Omfanget af indkøbsaftaler skal også øges, både gennem den fortsatte deltagelse i fælles udbud og ved at gennemføre egne udbud.

- Det er et konkret mål, at halvdelen af alle indkøb inden for indkøbsaftalerne for varegrupperne fødevarer, sportsartikler og legetøj, som det er muligt at e-indkøbe, skal foretages som e-handel ved udgangen af 2014.

Indsatsen for at nå målet omfatter:

- Indkøbsafdelingen og forvaltningerne besøger arbejdspladser som køber ind. Besøgene skal understøtte arbejdspladserne i at indrette indkøbsfunktionerne hensigtsmæssigt, benytte de arbejdsgange som er fastlagt i forbindelse med implementering af Koncernløsningen og dermed høste gevinsterne af digitaliseringen af indkøbs- og betalingsfunktionerne
- Dialog og samarbejde med de lokale indkøbere, leverandørerne og leverandøren af e-handelssystemet om at udvikle e-handelsløsningerne, så de bliver stadigt mere brugervenlige og tilgængelige

Økonomistyring

I 2014 sættes der fokus på yderligere at udvikle og styrke løn- og økonomistyringen ved at optimere integrationen mellem økonomi- og lønsystemet og nå følgende konkrete mål:

- Målet er at ingen decentrale enheder utilsigtet og uplanlagt har et mer- eller mindreforbrug på 5 % eller mere ved årets udgang.

Indsatsen for at nå målet omfatter:

- Udvikling af rapportværktøjer i koncernløsningen – for at skabe større overblik og indsigt både på decentralt- og koncernniveau i både økonomi- og personalerelaterede forhold

Administration og tværgående puljer

- Fælles workshop med decentrale ledere, Personale & HR og Økonomi, hvor erfaringerne med koncernløsningen, integrationen mellem SD Løn og Prisme samt økonomi- og lønstyringen drøftes med henblik på at optimere anvendelsen af koncernløsningen og udvikle den i samarbejde med leverandørerne
  - der iværksættes et pilotprojekt, som kan give erfaringer med periodisering, der både kan styrke økonomistyringen decentralt og på koncernniveau
  - Fokus på aktivitet – både som budgetteringsgrundlag og som grundlag for vurdering af omkostningerne.
- Målet er, at alle budgetansvarlige ledere gennemfører ledelsestilsyn efter Randers Kommunes principper for økonomistyring og at 95 % af ledelsestilsynene gennemføres rettidigt.

Indsatsen for at nå målet omfatter:

- Videreførelse af opfølgingsaktiviteter i form af konsulentbistand til de enkelte ledergrupper og uddannelse.
  - Fokus på ledernes ansvar for at der er implementeret digitale workflow i forbindelse med varemodtagelse og fakturahåndtering og at kontoplanen bliver opbygget og anvendt så den giver størst muligt overblik over økonomi og aktiviteter.
- Målet at udvikle anvendelsen af ledelsesinformationen, så den anvendes relevant og systematisk på alle ledelsesniveauer og indgår ved budgetopfølgning mindst på FLIS- niveau

Indsatsområderne er, at

- anvendelse af FLIS og andre nøgletal sættes i system og inddrages i redegørelser til forvaltningsledelser og direktion
- Benchmark - nøgletal og fælleskommunale ledelsesinformation skal anvendes til at identificere effektiviseringspotentialer og effektiv opgaveløsning både internt i kommunen og på tværs af kommuner. Dette understøttes af det interne fokus på aktiviteter og omkostninger.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2014-17			
			2012	2013	2014	2015
Stabe og forvaltninger		360,5	343,0	340,1	336,9	336,9
Redningsberedskab		17,6	17,6	17,6	17,6	17,6
Lønpuljer, kompetenceudvikling, buffer serviceudg		108,8	81,5	81,5	81,5	81,5
Udbetaling Danmark		14,2	14,2	14,0	14,0	14,0
Tjenestemandspensioner og præmier		60,6	59,0	59,0	59,0	59,0
Interne forsikringspuljer		18,0	19,4	19,4	19,4	19,4
Lov og cirkulæreprogram		-0,2	0,9	0,5	4,4	4,4
Diverse udgifter og indtægter efter forsk love		2,8	3,2	3,2	3,2	3,2
Budgetaftaler		0,3	8,0	-9,0	-9,0	-9,0
I alt		503,3	582,6	546,6	526,2	526,8

Administration og tværgående puljer

Budgetforlig 2014-17

2014-priser i 1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
Manglende prisregulering 2014	-1.619,2	-1.619,2	-1.619,2	-1.619,2
Effektivisering af it-systemer - tættekam 2.	-4.000,0	-4.000,0	-4.000,0	-4.000,0
Administration og ledelse - reduktion af lønsummen.	-2.820,0	-3.020,0	-3.020,0	-3.020,0
LBR videreførelse af indsatsen. Den statslige bevilling bortfalder	200,0			
Betaling for offentlig fortovej og vej afskaffes med undt af Rds. Ugen	500,0	500,0	500,0	500,0
Innovationspulje	5.000,0	5.000,0	5.000,0	5.000,0
Innovation, besparelse 8 projekter		-20.000,0	-20.000,0	-20.000,0
I alt	-2.739,2	-23.139,2	-23.139,2	-23.139,2

Manglende prisregulering i 2014

Der foretages ingen prisregulering fra 2013-14. Der er tale om en generel besparelse på alle områder. Større kontraktområder mm. er dog undtaget.

Effektivisering af IT-systemer (tættekam 2)

Der er gennemført en analyse af muligheder for at optimere anvendelsen og driften af kommunens it-systemer. Besparelsen opnås såvel decentralt som centralt på it-budgettet. I tættekamsanalysen indgår de forventede konsekvenser af Kombit og KMD's forlig vedrørende udgifter til de såkaldte monopolområder.

Administration og ledelse

Reduktion af lønsummen på det administrative område. Besparelsen fordeler sig på Økonomi-afdeling 230.000 kr., Personale/HR 190.000 kr., IT-afdeling 400.000 kr. i 2014 herefter 600.000 kr., Social og arbejdsmarked 1.100.000 kr. og Miljø og teknik 900.000 kr. Hertil kommer en besparelse på PPR på 700.000 kr. Forslagene udmøntes i samarbejde med personalet.

LBR videreførelse af indsatsen

LBR har en udfordring med økonomien for 2014, idet den statslige bevilling til LBR falder bort i 2014. Der er således ikke nye statslige midler til at iværksætte initiativer i 2014. I 2015 forventes der igen at blive indført midler til de lokale beskæftigelsesråd, men dog på et lavere niveau. Forligspartierne er enige om at støtte LBR med 200.000 kr. i 2014. De tildelte midler er underlagt samme retningslinjer som midler udløst af staten.

Afskaffelse af betaling for brug af off. vej og fortovsareal

Betaling for restaurations og forretningers brug af vej- og fortovsarealer til servering og vareudstilling afskaffes, bortset fra Randers-ugen.

Innovation

Ved budgetforliget for 2013-16 blev innovation for alvor sat på dagsordenen. Der arbejdes pt. i 3 spor:

Spor 1. Et projekt-spor, der medfører besparelser på 20 mio. kr. i 2015 og frem som følge af 8 konkrete projekter. Dette er indarbejdet i budgettet. Det foreslås, at direktionen i forbindelse med budgetlægningen for budget 2015 fremsætter forslag om indarbejdelse af yderligere økonomiske gevinster i overslagsåret 2016 som følge af innovation – disse gevinster er ikke indarbejdet i budgettet, men afventer de konkrete erfaringer fra innovationsarbejdet i 2014.

Spor 2. Udpegning af to overordnede temaer for innovationsarbejdet i Randers kommune ("Aktivt medborgerskab/frivillighed" og "Regelforenkling/Frihed til kerneopgaven".) Der indarbejdes ikke besparelser som følge heraf.

Spor 3. Indarbejdelse af innovationspulje på 5 mio. kr. i hvert af årene 2014-17. Puljen foreslås møntet på projekter og ideer, der rummer innovative elementer og kan frigøre ressourcer.

Administration og tværgående puljer

3.2 Ændringer i forhold til budget 2014-17

	2014	2015	2016	2017
2014-priser i 1.000 kr.				
Budgetoverslag i vedtaget budget 2013-2016	560.780,9	560.419,4	560.116,4	560.116,4
Ændringer:				
Budgetforlig, se tabel afsnit 3.1	-2.739,2	-23.139,2	-23.139,2	-23.139,2
Øvrige ændringer til basisbudget	-22.675,0	-22.675,0	-22.675,0	-22.675,0
Tjenestemænd tilpasninger	-97,0	-97,0	-97,0	-97,0
Nedjustering projekteringshonorar byggemodning og vejprojekter	1.000,0	1.000,0	1.000,0	1.000,0
Nedjustering af administrationshonorar forsyningsområdet	600,0	600,0	600,0	600,0
LC regulering	120,1	120,1	120,1	120,1
Nedskrivning af buffer	-25.450,0	-25.450,0	-25.450,0	-25.450,0
Overhead, centrale driftspuljer	1.151,9	1.151,9	1.151,9	1.151,9
Tillægsbevillinger	-2.528,0	526,0	20,0	20,0
Boligforeninger, tilsyn og bistand mv.	506,0	506,0		
Hvidemøllevej 3-5, finansiering	-3.054,0			
Stadeplads, ophør af lejeindtægter	20,0	20,0	20,0	20,0
Lovændringer	443,7	-226,6	1.339,9	1.339,9
Omlaceringer mellem udvalg	1.216,4	1.216,4	1.216,4	1.216,4
DUBU-system fra bev 2.4	732,9	732,9	732,9	732,9
Familieafdeling fra bev 2.4	578,2	578,2	578,2	578,2
DUT-midler til Ungeråd til bev 2.1	-94,7	-94,7	-94,7	-94,7
Omlaceringer mellem bevillingsområder	101,8	101,8	101,8	101,8
Trykning af dagsordner mv. fra bev 1.2	101,8	101,8	101,8	101,8
Udmøntning af puljer:	11.955,3	9.950,9	9.850,1	9.850,2
Moderniseringsaftale	3.987,8	1.983,4	1.882,6	1.882,7
Tjenestemænd	-575,6	-575,6	-575,6	-575,6
Kørselsudbud	8.543,1	8.543,1	8.543,1	8.543,1
Ændringer i alt	-14.225,0	-34.245,7	-33.286,0	-33.285,9
Vedtaget budget	546.555,9	526.173,7	526.830,4	526.830,5

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Regnskab 2012	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Udgifter til sekretariater og forvaltninger pr. indbygger - kr. ^{1) 2)}	4.212	4.051	3.575	3.794	3.387	4.301
Årsværk til ledelse og administration pr. 1000 indbyggere. 3)	15,7	17,2	17,1	15,9	14,1	16,4
Noter						
1) Udgiften på funktion 6.45.51.						
2) Kilde: 6-by nøgletalsrapporten, juni 2013						
3) Økonomi- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal						

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2013:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles formål	0,3		0,3
1.2 Kommunalbestyrelsesmedlemmer	11,7		11,7
1.3 Kommissioner, råd og nævn	1,6		1,6
1.4 Valg	1,4		1,4
I alt	15,0		15,0

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 15,0 mio. kr.

1.1 Fælles formål

Lovpligtig udgift jf. bekendtgørelse af lov om økonomisk støtte til politiske partier m.v. som reguleres af antal afgivne stemmer ved seneste kommunalvalg.
Taksten udgør i 2013 - 6,50 kr. pr. stemme.

1.2 Kommunalbestyrelses medlemmer

Alle udgifter vedr. byrådsmedlemmer, herunder også udgifter vedr. byrådsmedlemmers deltagelse i kommissioner, råd og nævn.

Ifølge vederlagsbekendtgørelse skal det samlede vederlag til følgende holdes inden for 370 % af borgmestervederlaget.

Vederlag til borgmester og viceborgmester

I 2013 er borgmestervederlaget på 832.875 kr. årligt.

Viceborgmestervederlaget udgør 10 % af borgmestervederlaget.

Vederlag til udvalgsformænd

Syv udvalgsformænd får hver 24,32 % af borgmestervederlaget, disse udvalg er:

- Arbejdsmarkedsudvalget
- Børn og Skoleudvalget
- Erhvervsudvalget
- Kultur og Fritidsudvalget
- Miljø og Teknikudvalget
- Socialudvalget
- Sundhed og Ældreudvalget

En udvalgsformand får 15 % af borgmestervederlaget:

- Børn og Ungeudvalget

Samlet set giver dette i alt 185,24 % af borgmestervederlaget, svarende til 1.543.000 årligt.

Politisk organisation

Udvalgsvederlag og særligt vederlag til medlemmer med børn under 10 år

Udvalgsvederlag til 49 medlemmer af syv udvalg udgør i 2013 i alt 1.481.000 kr. årligt

Tillægsvederlag til fire medlemmer med børn under 10 år udgør i 2013 i alt 53.000 kr. årligt.

Fast vederlag til byrådet

Det faste vederlag til de 30 byrådsmedlemmer (ekskl. borgmesteren) udgør i 2013 i alt 2.390.000 kr. årligt.

Møder, rejser mv.

Budget til aktiviteter for byråd og udvalg er forudsat at dække følgende årlige hovedaktiviteter: Udvalgsmøder – dialogmøder med aftaleenheder – deltagelse i konferencer og temadage. Endvidere studietur hver andet år.

1.3 Kommissioner, råd og nævn

Diæter og honorarer samt mødeudgifter, uddannelse og udgifter i forbindelse med valg til rådene.

Området er budgetteret i henhold til vederlagsregulativet godkendt i byrådet i 2007.

1.4 Valg

Består af valg til Folketinget, Kommunal- og Regionsvalg samt Europa-parlamentsvalg og afstemninger.

2. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

2.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budgetforslag 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fælles formål	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	11,2	11,6	11,7	11,7	11,7	11,7
Kommissioner, råd og nævn	0,9	2,0	1,6	1,3	1,3	1,9
Valg	0,1	1,8	1,4	1,4	0,0	2,0
I alt	12,5	15,8	15,0	14,7	13,3	15,9

Kommissioner, råd og nævn:

2013:

Valg til ældrerådet, skolebestyrelser og ungdomsskolebestyrelser i alt 0,6 mio. kr.

2014:

Valg til integrationsråd 0,3 mio. kr.

2017:

Valg til ældrerådet, skolebestyrelser og ungdomsskolebestyrelser i alt 0,6 mio. kr.

Politisk organisation

Valg:

2013 Kommune og Region

2014 Europaparlamentet

2015 Folketinget

2017 Kommune og Region

2.2 Ændringer i forhold til budget 2014-17

	2014	2015	2016	2017
2014-priser i 1.000 kr.				
Budgetoverslag i vedtaget budget 2013-2016	15.237,1	14.881,4	13.465,7	13.465,7
Ændringer til budgetoverslagsår 2013-16				
<i>Budgetforlig</i>				
Manglende prisfremskrivning	-99,0	-99,0	-99,0	-99,0
<i>Tekniske korrektioner</i>				2.621,8
Valg til skole og ungdomsskolebestyrelser				74,3
Valg til ældreråd				536,7
Valg til byråd og region				2.010,8
<i>Omlaceringer</i>				
Trykning af dagsordner mm til bev 1.1	-101,8	-101,8	-101,8	-101,8
<i>Øvrige ændringer</i>				
Moderniseringsaftale	-3,6	-3,6	-3,6	-3,6
Ændringer i alt	-204,4	-204,4	-204,4	2.417,4
Vedtaget budget	15.032,7	14.677,0	13.261,3	15.883,1

Børn- og skoleudvalget

Bevillingsområderne

Skole

Børn 0-5 år

Børn og familie

Beskrivelse af området

Indsatsområder

Hovedtal

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	13,8	-0,1	13,7
1.2 Folkeskoler m.m.	607,5	-9,4	598,2
Befordring af elever i grundskolen	10,0	0,0	10,0
Efterskoler og ungdomskostskoler	12,6	0,0	12,6
1.3 Skolefritidsordninger	110,8	-56,1	54,7
1.4 Fritidshjem og klubber	30,2	-4,3	25,9
1.5 Specialundervisning i regionale tilbud	8,0	0,0	8,0
1.6 Kommunale specialskoler	120,5	-42,1	78,5
1.7 Ungdomsskolevirksomhed	30,0	0,0	29,9
1.8 Ungdommens Uddannelsesvejledning	13,4	0,0	13,4
1.9 Bidrag til statslige og private skoler	77,8	0,0	77,8
I alt	1.034,7	-112,0	922,8

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 1.035 mio. kr. og indtægter for 112 mio. kr., hvilket giver et nettobudget for hele skolevæsenet på i alt 923 mio. kr.

1.1 Fælles udgifter for kommunens samlede skolevæsen

Fælles udgifter dækker udgifterne, der er fælles for skoleområdet. Disse vedrører:

- Fællessamling/Informativ samling**
 Fællessamling/Informativ ("Læringscenter Randers") er en fællesfunktion under skoleområdet, hvor hovedopgaverne består af understøttelse af folkeskolerne i forhold til børn og skoleområdet, herunder også opgaver i det specialpædagogiske felt i form af tilrettelæggelse af en omfattende kursusvirksomhed og udlån af materialer til brug i skoler og daginstitutioner. Desuden varetager afdelingen administrative opgaver for skolebibliotekerne.
- Naturskolen på Fussingø Statsskovdistrikt**
 Fussingø Naturskole drives i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Randers Kommune. Der tilbydes primært naturformidling til skoleklasser fra kommunen. Naturskolen tilbyder en formidling med gode naturoplevelser.

1.2 Folkeskoler

Randers Kommune har **24 folkeskoler** med et samlet **elevtal på 9.899** fordelt på **493 klasser** samt 3 specialskoler for børn med behov for en særligt tilrettelagt undervisning.

Folkeskolen er hjemlet i lov om folkeskolen med tilhørende bekendtgørelser. Byrådet fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed.

I Folkeskolen sikres eleverne vederlagsfri undervisning.

Lovgivningen fastsætter krav om udarbejdelse af elevplaner, undervisningsmiljøplaner og kvalitetsrapporter.

Byrådets visioner for folkeskolerne er, at alle børn får en skoleuddannelse af høj kvalitet, således at 95 % af en ungdomsårgang bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Folkeskolernes organisation skal være præget af udviklende faglige miljøer, som virker tiltrækkende på såvel ledere, som lærere og pædagoger.

Inden for den fælleskommunale ramme udvikler skolerne egne faglige profiler med særlige kompetencer, der ligeledes kan udnyttes på tværs til gavn for alle skoler/børn.

Skolernes fysiske rammer skal understøtte skolernes læringsgrundlag, således at elevernes fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø giver eleverne lyst og mulighed til at udfolde sig i inspirerende arkitektoniske rammer.

Sektorpolitikken for skoleområdet sikrer en fælles tilgang i arbejdet med børn på hele skoleområdet med udgangspunkt i tre centrale begreber: barnet i centrum, helhed i indsatsen og tværfaglighed. Der udarbejdes støttende læringsmiljøer, der sikrer at alle børn udfordres på individuelt niveau.

Skoleindskrivning

I Randers Kommune kan forældrene frit vælge skole (inden for kapaciteten).

Byrådet har fastsat retningslinier for, hvorledes optagelse skal ske, hvis der er flere ansøgere end der er ledige pladser. Retningslinjerne bygger på objektive kriterier.

I forbindelse med valg af skole er der opstillet følgende kriterier:

1. Distriktets børn går forud for andre
2. Søskende har en fortrinsret på samme vilkår som distriktets børn
3. Ved ledige pladser anvendes afstanden mellem hjem og skole som kriterium til besættelse af de ledige pladser, hvor nærmest boende optages først.

Normalt imødekommes ønsker om anden skole end distriktsskolen.

Hvis en flytning udløser en ekstra klasse, eller hvis klassekvotienten derved overstiger 24, gives der afslag. Baggrunden for at sætte grænsen til 24 er et ønske om, at der skal være mulighed for at optage børn, der flytter ind i skoledistriktet, uden at dette medfører oprettelse af en ekstra klasse.

Såfremt der kun kan imødekommes en del af ønskerne om optagelse på anden skole end distriktsskolen, optages børnene i forhold til kriteriet om afstanden mellem hjem og skole, der betyder, at nærmest boende børn optages først ved besættelse af de ledige pladser

Kommunale specialklasser

I folkeskolernes specialklasserækker er der **353 børn** fordelt på de respektive specialklassekategorier.

Kommunens specialklassetilbud er klassificeret inden for 3 kategorier, baseret på elevernes støttebehov og vanskelighedernes kompleksitet. Specialklasserne dækker generelle indlæringsvanskeligheder, specifikke indlæringsvanskeligheder og sociale, emotionelle og adfærdsmæssige vanskeligheder.

Øvrig specialundervisning

Midlerne til den almindelige specialundervisning (undervisning, faglig støtte, m.v.) er decentraliseret og lagt ud til skolerne, mens ressourcerne til undervisning m.v. af børn og unge på Vesterbakkeskolen, Firkløverskolen samt Oust Mølleskolen, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte, er placeret centralt.

Bidrag til efterskoler og ungdomskostskoler

Kommunernes betaling til staten for elevers ophold på efterskoler er fastsat i Loven om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler m.fl. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov. Det kommunale bidrag betales for elever hjemmehørende i Randers Kommune, som er optaget på efterskoler m.fl.

1.3 Skolefritidsordninger

Skolefritidsordningen er en integreret del af folkeskolen. Den har til formål, i samarbejde med forældrene, at skabe helhed og sammenhæng i barnets tilværelse ved at give det alsidige udviklingsmuligheder, så barnets personlighedsudvikling fremmes bedst muligt. Skolefritidsordningen har til opgave i et samarbejde med forældrene, den øvrige skole, fritidshjem, klubber m.fl. at skabe et udviklende, trygt og omsorgsfuldt miljø, der støtter børnenes liv i og uden for skolen.

Byrådets mål- og indholdsbeskrivelse for SFO består af 3 temaer: personlighedsudvikling og sociale kompetencer - æstetiske, sproglige og kropslige udtryksformer – mødet med natur og kultur.

Alle skoler, med undtagelse af Nørrevangskolen, tilbyder optagelse i skolefritidsordning, der dækker aldersgruppen fra 0. – 3. klassetrin. Heraf tilbyder Gjerlev-Enslev skole optagelse i integreret børnehave og fritidsordning (Landsbyordning). Der er budgetteret med **2.766 børn** i SFO-erne og **43 børn** i den integrerede børnehavedel.

Der er pladsgaranti i skolefritidsordningen, så indmeldelse kan ske fra dag til dag, hvorimod udmeldelse skal ske med varsel.

Der er indgået driftsaftale med et privat fritidshjem/SFO – IFO Randers – med plads til **66 børn**. Ordningen er fysisk placeret ved Dronningborg Idrætscenter. Hertil kommer et privat fritidshjem i Knejsted med **21 børn** samt indgået driftsaftale med et privat fritidshjem/klub i Jebjerg.

1.4 Fritidshjem og klubber.

Fritidshjemmene er hjemlet i dagtilbudsloven.

Fritidshjemmene løser mange af de samme opgaver som skolefritidsordningerne, men pasningen foregår i bygninger adskilt fra skolerne. Fritidshjemmene har mulighed for at lave et udvidet forældresamarbejde, som er vigtigt for mange af de børn, der er indmeldt i netop disse. Børn i fritidshjem skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Det pædagogiske arbejde i fritidshjem skal respektere og understøtte børns selvvalgte aktiviteter og samtidig indeholde pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Fritidshjem skal være særlig opmærksom på at involvere og aktivere børn, der har brug for en særlig indsats.

Fritidshjem skal i samarbejde med skolen og forældre medvirke til at skabe en sammenhængende overgang mellem skolens undervisningsdel og fritidshjemmet. Fritidshjem skal give børn mulighed for lektielæsning.

Området består af **5 institutioner**, som er såvel kommunale som selvejende fritidshjem og med henholdsvis **257 fritidshjemspladser, 106 juniorklubpladser samt 40 børnehavepladser**.

I Randers Kommune findes **10 juniorklubber** for 4.-7. klassetrin i tilknytning til folkeskoler/SFO-er. Juniorklubberne er et aktivitets- og fritidstilbud for de 10-13 årige børn med en ugentlig åbningstid på 20 timer fordelt på de 5 skoledage. Der er budgetteret med en minimums normering på 40 børn pr. klub.

Klubberne er ledelsesmæssigt forankret i folkeskolerne.

Juniorklubberne er etableret i eksisterende lokaler eller i tilknytning til skolerne.

1.5 Specialundervisning i interne skoler på regionale behandlingstilbud og private opholdssteder

Kommunen benytter interne skoler i forbindelse med døgnanbringelse af børn og unge i henholdsvis regionale behandlingstilbud eller på private opholdssteder i og udenfor Randers Kommune. Prisen for skoletilbuddene varierer i forhold til de overenskomster de interne skoler har indgået med deres respektive kommuner.

1.6 Kommunale specialskoler

Kommunen råder over **3 specialskoler**, Firkløverskolen, Vesterbakkeskolen og Oust Mølleskolen med plads til ca. **250 børn**. Omegnskommunerne kan tilkøbe pladser på Firkløverskolen og Vesterbakkeskolen efter aftale med visitationsudvalget i Børn og skole. De er alle heldagsskoler.

1.7 Ungdomsskolen

Randers Ungdomsskole er hjemlet i lov om ungdomsskoler. Randers Ungdomsskole skal være en dynamisk organisation, der hurtigt kan omstille sig til nye opgaver og efterkomme de behov, som opfylder byrådets visioner vedr. børn og unge.

Ungdomsskolen skal sikre den lokale forankring i hele Randers Kommune.

I Randers Kommune omfatter tilbuddet de unge mellem 13 og 18 år. Og området omfatter ungdomsskoleundervisning, ungdomsskoleklubber, heltidsundervisning, obligatorisk knallertundervisning samt "Unge Miljøet", der er et aktivitets- og samlingssted for Randers kommunes unge indenfor aldersgruppen 15 -25 år.

1.8 Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU Randers)

UU Randers er hjemlet i Lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv. UU Randers skal sikre, at vejledning om uddannelse og erhverv gives til elever i folkeskolens 6.-9. klasse og til elever, der følger folkeskolens 10. klasse. Vejledningen skal endvidere gives til andre unge under 25 år med bopæl i kommunen, når de ikke er i en tilfredsstillende vejlednings-, uddannelses- eller beskæftigelsesmæssig situation. UU Randers medvirker desuden til, at min. 95 % af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse og at 25 % flere unge gennemfører en højere-/videregående uddannelse, sammenlignet med 2007, der afspejler uddannelsesmønsteret på landsplan.

1.9 Bidrag til statslige og private skoler

Kommunernes betaling til staten for undervisning af elever på private skoler er fastsat i Lov om friskoler og private grundskoler mv. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov ud fra udgiften pr. elev i folkeskolen. Det kommunale bidrag til staten udgør 85 pct. af statens driftstilskud pr. elev for undervisning ved de private skoler. Der betales ligeledes et bidrag til staten pr. barn i private skolers SFO-er.

2. Det vil vi i 2013/14 (indsatsområder)

2.1 Inklusion som ramme for skolernes aftaler 2012- 2014

Skoleafdelingens målsætning er at øge inklusionen, således at den enkelte skole i skoleåret 2013/2014 ikke udskiller elever til kommunens specialtilbud. Samtidig er målet at øge andelen af elever, der sluses tilbage til almenskolen fra et specialtilbud. Det betyder, at der skal arbejdes målrettet på at understøtte og udvikle de inkluderende læringsmiljøer på den enkelte skole, så ledelsen og den enkelte medarbejder er klædt godt på til inklusionsopgaven.

Inklusion er et af de centrale indsatsområder i skoleafdelingen og udgør den overordnede ramme for skoleaftalerne for 2012-2014. Alle skoler arbejder derfor målrettet med ét eller flere af følgende temaer i skoleaftalen: inklusion, forældresamarbejde og forældreressourcer eller læringsmiljøer.

2.2 Inklusion og efteruddannelse af lærere

I skoleåret 2013/2014 iværksætter skoleafdelingen et kompetenceudviklingsforløb for 100 lærere fordelt på Randers Kommunes folkeskoler. Målet med kompetenceudviklingsforløbet er at styrke medarbejderens inklusions- og klasseledelseskompetencer, så der fremadrettet udskilles færre elever til kommunes specialtilbud. Konkrete består kompetenceudviklingsforløbet af et 8 ugers diplommodul med afsluttende eksamen. Dette inden for overskriften "Undervisningsdifferentiering med fokus på inklusion, klasseledelse og innovation".

Kompetenceudviklingsforløbet gennemføres som et jobrotationsforløb, hvor folkeskolelærerne erstattes af ledige folkeskolelærere. Det tilstræbes, at der i skoleåret 2013/2014 uddannes mellem 2 til 6 medarbejdere fra den enkelte skole.

2.3 Folkeskolereformen – et fagligt løft af folkeskolen

Folkeskolereformen skal sikre, at en god skole gøres bedre, så alle børn bliver så dygtige, de kan. Derfor arbejder skoleafdelingen målrettet med at implementere folkeskolereformen og gøre den til virkelighed i Randers Kommune, så kvaliteten i folkeskolen styrkes hele vejen rundt. Målet er at skabe en skole til fremtiden, hvor alle børn bliver udfordret, og hvor børnene tilegner sig endnu bedre faglige kundskaber og de bedste muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

2.4 Landsforeningen Talentspejderne – uddannelse af mentorer til elever i overbygningen

I 2013 har skoleafdelingen indgået et samarbejde med Landsforeningen Talentspejderne, der er en frivillig og humanitær organisation, der siden sommeren 2012 har tilbudt særlige mentorprogrammer for elever i overbygningen. Konkret uddannes der i 2013 og fremadrettet et antal lokale mentorer fra erhvervslivet i Randers Kommune. Mentorerne skal hjælpe skoletrætte elever med at finde egne evner og talenter, således at de unge fx bliver sporet ind på et konkret uddannelsesvalg og dermed genfinder lysten og interessen for skolen.

2.5 Uddannelsespolitik – 95 % af de unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse

Byrådet har netop vedtaget en uddannelsespolitik for Randers Kommune. Målet med uddannelsespolitikken er at indfri målsætningen om, at 95 % af de unge på en årgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Dette er en meget ambitiøs målsætning, som skoleafdelingen arbejder målrettet efter. Dette betyder, der i 2013 og fremadrettet sættes målrettet ind på en række konkrete indsatsområder:

- Styrkelse af elevernes faglige udbytte af undervisningen
- Virkelighedsnær og praksisorienteret læring
- Et differentieret forældresamarbejde
- Sikring af et kvalificeret uddannelsesvalg

2.6 Styrkelse af elevdemokratiet på skolerne

I 2013 har 300.000 danske skoleelever fået hjemsted i Randers, idet foreningen Danske Skoleelever (DSE) har flyttet sit hovedkvarter til Randers. Det betyder, at Randers Kommune netop har fået en unik mulighed for at udvikle skolen og elevdemokratiet i tæt samarbejde med Danske Skoleelever. I 2013 og fremadrettet vil skoleafdelingen derfor, i samarbejde med DSE, sætte gang i både lokale og nationale projekter, der skal styrke og udvikle elevdemokratiet på Randers Kommunes folkeskoler.

2.7 Kvalitetsmål

Det er et kvalitetsmål for

- **fagligheden i undervisningen**, at andelen af timer, der læses af linjefaglærere er:
  - Dansk 95 % (95 % jf. Kvalitetsrapporten)
  - Matematiske/naturvidenskabelige fag 95 % (97 %/88% jf. Kvalitetsrapporten)
  - Sprogfag 95 % (engelsk 95 %, tysk 97 % jf. Kvalitetsrapporten)
- **inklusionen af elever i almen skolen**, at
  - andel af elever, der starter direkte i et specialtilbud reduceres med 10 %
  - andel af elever der udskilles til et specialtilbud reduceres med 10 %

Reduktion med 10 % for 2014 svarer til 2 skolestartere.

- **tilfredsheden med skolen**, at
  - at 85 % af alle forældrene er tilfredse med kvaliteten af deres barns skoletilbud (78 % jf. brugertilfredshedsundersøgelsen)

Der gøres status over, hvor langt kommunen er nået med at opfylde ovenstående kvalitetskrav i forbindelse med aflæggelse af regnskab.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driftsbudget

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

Driftsbudget

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	10,5	11,2	13,7	13,7	13,7	13,7
Folkeskoler m.m.	566,5	606,0	598,2	598,7	600,0	598,6
Befordring af elever i grundskolen	14,8	13,4	10,0	10,0	10,0	10,0
Efterskoler og ungdomskostskoler	13,3	13,4	12,6	12,6	12,4	12,2
Skolefritidsordninger	102,8	57,9	54,7	54,7	54,8	54,7
Fritidshjem og klubber	25,1	22,3	25,9	25,9	25,9	25,9
Specialundervisning i regionale tilbud	4,2	8,1	8,0	8,0	8,0	8,0
Kommunale specialskoler	74,8	61,5	78,5	78,6	78,6	78,6
Ungdomsskolevirksomhed	30,9	30,4	29,9	29,9	29,8	29,8
Ungdommens Uddannelsesvejledning	15,9	14,6	13,4	13,5	13,5	13,5
Bidrag til statslige og private skoler	75,7	77,2	77,8	77,7	77,6	77,4
I alt	934,5	916,0	922,7	923,3	924,3	922,4

Tabellen viser at, der er et fald i de samlede udgifter på skoleområdet fra regnskab 2012 til budget 2013, hvilket kan henføres til virkninger fra budgetforlig 2012-15, hvor der på skoleområdet er indarbejdet besparelser på i alt 13 mio. kr. årligt. I 2012 har der været et merforbrug på elevbefordring, fripladser og søskenderabat på fritidshjem / SFO.

Fra budget 2014 er udgifterne yderligere reduceret 13 mio. kr. årligt som følge af årsvirkningen af budgetforlig 2013-16 og nedlæggelse af Hald-Kærby skole, men modsvarende stiger udgifterne med 19 mio. kr. til den nye folkeskolereform, overførsel af Fiskergården og Fristedet fra børne- til skoleområdet og endelig stigende udgifter til privatskoletilskud, som følge af tilgang af flere elever end den demografiske udvikling forudsætter. Samlet stiger udgifter med netto 7 mio. kr. fra 2013 til 2014.

Der forventes en næsten uændret udvikling i udgifterne i årene fremover.

I ovenstående tabel over udviklingen på driftssiden er indarbejdet de budgetmæssige konsekvenser af budgetforliget 2014-17, som er specificeret her under. Yderligere indarbejdede ændringer fremgår af tabellen under afsnit 3.3.

Budgetforlig 2014-17

1.000 kr. (2014 PL).	2012	2013	2014	2015
Ingen prisfremskrivning i 2014	-927,0	-928,7	-928,7	-928,2
Folkeskolereform – pulje til realisering af uforudsete udgifter ved folkeskolereformen	10.000,0	0	0	0
I alt	9.073,0	-928,7	-928,7	-928,2

3.2 Budgetforudsætninger

Budgettet er fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2014 og tilrettet med ny lovgivning på området.

Dog sker der for folkeskoler (normalklasseområdet) og skolefritidsordninger en regulering af bevillingerne i forhold til ressourcefordelingsmodellen samt elev- og klassetal.

3.2.1 Tildelingsmodeller

Ressourcefordeling på folkeskolerne er godkendt i Børn og Skoleudvalg d. 6. februar 2007. Fordelingen sker efter følgende hovedprincipper:

Skole

Almenundervisning

Ressourcerne tildeles til normalklasser efter følgende kriterier:

- Det forudsættes, at der sker en central klassesdannelse på børnehaveklasseniveau samt på 3. – 9. klassetrin på baggrund af folkeskolelovens rammer om max 28 elever pr. klasse ved skoleårets start.
- Den enkelte klasse tildeles ressourcer, således at Undervisningsministeriets vejledende timetal kan opfyldes. I børnehaveklasse – 3. klassetrin samt 10. klasse tildeles dog lovens minimumstimetal.
- Klasser med elevtal over 21 tildeles yderligere 0,90 lektion pr. elev fra elev nr. 21. Disse ressourcer anvendes til deletimer, tolærerordninger, holddannelse m.v.
- Herefter beregnes skolernes ressourcefordeling på baggrund af en forudsætning om, at den beregnede undervisningstid udgør 41,5 % af lærernes samlede nettoarbejdstid.
- Følgende er ikke indeholdt i ovenstående tildeling: aldersreduktion i henhold til overenskomsten, tid til skolekonsulenter og tid til ledelse.

På baggrund af ovenstående og planlægningstallene beregnes lønsummen. Lønsummen udregnes endeligt, når det faktiske elevtal pr. 5. september er dokumenteret. Der reguleres i forhold til såvel elevtal som mulige ændringer af klassetal og sker i efterfølgende år på baggrund af det faktiske elevtal pr. 5. september.

Specialklasser

Fordelingsmodel

Randers Kommunes specialklassetilbud er grupperet inden for forskellige overskrifter. Eksempelvis tilbud for elever med:

- Moderate generelle indlæringsvanskeligheder
- Massive generelle indlæringsvanskeligheder
- Gennemgribende udviklingsforstyrrelser

Samtlige specialklassetilbud, herunder antallet af grupper, tildeles fremover ressourcer i forhold til det vejledende timetal, der er meldt ud fra Undervisningsministeriet. Inden for hver kategori af specialklassetilbud suppleres det vejledende timetal med et givent antal timer pr. gruppe/klasse. Herefter beregnes skolernes ressourcefordeling på baggrund af en forudsætning om, at den beregnede undervisningstid udgør 41,5 % af lærernes samlede nettoarbejdstid.

Principper for over- og undernormering

I de tilfælde der indskrives en eller flere elever, end normeringen foreskriver, udløser hver elev $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ af den årlige gennemsnitspris pr. elev. Reguleringen finder sted ved indskrivning af eleven. De specialklasser der har færre elever, end normeringen foreskriver, opretholder tildelingen til det normerede elevtal.

SFO tilbud/ fritidstilbud

For de specialklassetilbud der rettet sig mod elever i indskolingen, er der i den nye model afsat 8 støttetimer pr. barn til fritidstilbuddet inklusiv morgenåbning.

Den almindelige specialundervisning.

Principielt fordeles alle midlerne til den almindelige specialunder til skolerne efter følgende model:

- 60 % tildeles efter skolernes elevtal, hvilket udløser et basistimetalt pr. elev. Dette omfatter også 10. klasse.
- 40 % tildeles efter de 6 mest betydende socioøkonomiske faktorer:

De 6 faktorer er:

- Moderens civilstatus
- Beskæftigelsesstatus
- Moderens højeste gennemførte uddannelse
- Faderens højeste gennemførte uddannelse
- Samlet bruttoindkomst (mor og far)
- Moderens alder

Specialressourcer der vedrører børn i specialtilbud

De specialressourcer der decentraliseres til skolerne fra 1. august 2012 fordeles til skolerne efter følgende principper.

- 40 % tildeles efter skolernes elevtal, hvilket udløser et basistimetalt pr. elev. 10. classes elever vægter kun 1/3 i tildelingen.
- 60 % tildeles efter de 6 mest betydende socioøkonomiske faktorer

De 6 faktorer er:

- Moderens civilstatus
- Beskæftigelsesstatus
- Moderens højeste gennemførte uddannelse
- Faderens højeste gennemførte uddannelse
- Samlet bruttoindkomst (mor og far)
- Moderens alder

Ovenstående betyder, at skolens socioøkonomiske profil tildeles en større vægtning i udlægningen af specialressourcerne til elever i specialtilbud. Baggrunden er, at disse specialressourcer er målrettet en mindre gruppe af elever, der alle har behov for en massiv støtteindsats på skolen eller i et specialtilbud.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lærernes lønsum, som tillægges skolens samlede lønsum.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af skolens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af skolens lønsum.

Elevafhængige udgifter

Fordeling af de elevafhængige udgifter sker på baggrund af skolernes elev- og klassetal (planlægningstal) og en vægtning mellem de enkelte klassetrin med en række faktorer. Der afsættes følgende normbeløb (2014-niveau):

Skole

• grundbeløb I (pr. skole)	75.414 kr.
• grundbeløb II (pr. normalklasse elev)	603 kr.
• grundbeløb III (pr. normalklasse)	2.514 kr.
• grundbeløb IV (pr. specialklasse elev I)	2.514 kr.
• grundbeløb V (pr. specialklasse elev II)	5.990 kr.

Den udmeldte tildeling af elevafhængige udgifter vil blive reguleret i det efterfølgende år på baggrund af det faktiske elevtal pr. 5. september.

Administrations- og andre udgifter mv.

Fordeling af administrations- og andre udgifter mv. sker på baggrund af skolernes elev- og klassetal (planlægningstal) og en vægtning mellem de enkelte klassetrin med en række faktorer.

Der afsættes følgende normbeløb (2014-niveau):

• grundbeløb I (pr. skole)	37.087 kr.
• grundbeløb II (pr. elev)	207 kr.

Skolefritidsordning

Udmelding af ressourcer til SFO-erne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. august i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Personalenormering

Personalenormeringen – inkl. ledelse - i skolefritidsordningerne fastsættes på baggrund af skoleårets gennemsnitlige børnetal, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inklusiv ledelse pr. 1. august 2013:

• Heldagstilbud ved ny indskolingsordning	1,60 timer /barn / uge
• Morgentilbud	0,68 timer / barn / uge
• Morgen-/ Ferietilbud	1,05 timer / barn / uge

Herudover tildeles 18,5 time pr. SFO til varetagelse af morgenåbning.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af skolens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2014-niveau):

• grundbeløb I (pr. SFO)	9.700 kr.
• grundbeløb II (pr. barn)	
○ heldagstilbud	1.134 kr.
○ morgentilbud	358 kr.
○ morgen-/ferietilbud	554 kr.

Juniorklubber

Udmelding af ressourcer til juniorklubberne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. december i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter på grundlag af børnetallet pr. 1. september i budgetåret.

Personalenormering

Ved et børnetal på 40 børn er normeringen til pædagogisk personale følgende

• Ledelse	0,104 st.
• Pædagog	0,541 st.
• Klubmedarbejder	1,081 st.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af juniorklubbens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2014-niveau):

• grundbeløb (pr. juniorklub)	14.678 kr.
• grundbeløb (pr. barn)	1.095 kr.

Fritidshjem

Udmelding af ressourcer til fritidshjemmene sker på baggrund af normerede pladser. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Personalenormering

Personalenormeringen – inkl. ledelse - i fritidshjemmene fastsættes på baggrund af normerede pladser, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inklusiv ledelse:

• Heldagstilbud	1,66 timer /barn / uge
• Fritidshjem i Nordbyen tillige	0,52 socio.øk.timer/barn/uge

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af fritidshjemmets samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personale udgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2014-niveau):

• grundbeløb I (pr. fritidshjem)	9.700 kr.
• grundbeløb II (pr. barn)	1.500 kr.

Bidrag til efterskoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget på efterskoler, ungdomskostskoler, håndarbejdsskoler og husholdningsskoler m.fl. pr. 5. september. Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 35.054 kr. pr. elev for 2014. Der er budgetteret med 370 elever i budget 2014.

Bidrag til private skoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget på private grundskoler og friskoler pr. 5. september. Takstbeløbet fastsættes af staten og udgør 33.484 kr. pr. elev i skoledel og 11.022 kr. pr. barn i SFO-del for 2014. Der er pr. 5. september 2013 budgetteret med henholdsvis 2.236 elever og 644 SFO-børn i budget 2014.

Øvrige delområder på skoleområdet

For de øvrige delområder er budgettet fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2013 og tilrettet med ny lovgivning på området.

3.2.2 Demografi

Der foretages demografiregulering på følgende områder:

Folkeskoler

- Normalundervisning
- Øvrig undervisning
- Elevafhængige udgifter

Disse udgifter reguleres ud fra udviklingen i elev- og klassetal på baggrund af elev- og klassetalsprognosen for Randers Kommunes skoler. Den konkrete beregning af demografipuljen sker ud fra den godkendte ressourcefordelingsmodel på normalundervisningsområdet.

Skolefritidsordninger/fritidshjem

Udgifterne reguleres ud fra udviklingen i antal 6-9 årige. For skoleåret 2013/14 kendes det faktiske antal SFO pladser i løbet af august måned 2013.

For både folkeskoler og skolefritidsordninger vil der ske en efterregulering af demografien året efter som følge af udviklingen i de faktiske elevtal pr. 5. september og de gennemsnitlige antal SFO-pladser igennem skoleåret jævnfør ressourcefordelingsmodellen for skoleområdet.

Bidrag til efterskoler

Bidrag til efterskoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 14-16 årige. Det faktiske elevtal til efterskoler kendes efter 15. oktober, hvorfor demografiberegningerne først tilpasses ved efterregulering i 2014.

Bidrag til private skoler

Bidrag til private skoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 6-16 årige. Det faktiske elevtal til private skoler kendes pr. 5. september, hvorfor dette tal benyttes ved demografiberegningerne for 2013.

Ungdomsskolen

Der foretages demografiregulering på ungdomsskoleområdet ud fra udviklingen i antal 14-17 årige.

Tilpasning sker ved en regulering af timetallet til undervisning.

Den demografiske udvikling for skoleområdet fremgår af nedenstående oversigt

Der er indarbejdet følgende beløb i budget 2014-17:

1.000 kr. /2014-PLniveau	2014	2015	2016	2017
Folkeskoler	65	521	261	-682
Skolefritidsordninger/fritidshjem	-84	-84	-49	-111
Private skoler og SFO	665	552	481	199
Efterskoler	-784	-833	-1.020	-1.153
Ungdommens Uddannelsesvejledning	47	81	108	133
Ungdomsskolen	-52	-93	-211	-258
I alt	-143	144	-430	-1.872

Tabellen viser den demografiske udvikling fra 2014 til 2017, hvor der i 2014 er mindredgifter på 0,1 mio. kr. og i 2017 på 1,9 mio. kr.

3.3 Ændringer i forhold til budget 2014-17

Nedenstående tabel viser de ændringer der er sket fra budget 2013 til budget 2014 opdelt efter om der er tale om byrådsbeslutninger, lovændringer osv.

Ændringer på driftssiden fra budget 2013-16 til budget 2014-17

2014-priser i 1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
Budgetoverslag i korrigeret budget 2013-2016	903.936,0	905.472,4	904.722,2	904.722,2
Budgetforlig	9.073,0	-928,7	-928,7	-928,2
Ingen prisregulering i 2014	-927,0	-928,7	-928,7	-928,2
Folkeskolereform – pulje til realisering af uforudsete udgifter ved reformen	10.000	0	0	0
Øvrige tekniske ændringer	8.180,0	18.519,0	19.935,6	19.453,2
Takstberegning specialskoler og special-SFO	1.251,8	1.251,8	1.251,8	1.251,8
Udligningsordning – tjm. ansatte lærere i lukket gruppe	484,0	1.816,3	3.232,8	4.042,4
Grundtillæg vedr. aldersreduktion/60-årsregel v/ lærere	1.651,9	3.964,7	3.964,7	3.964,7
Folkeskolereform – økonomiske konsekvenser ved indførelse af reformen	4.783,0	11.477,0	11.477,0	10.185,0
Demografi	-506,9	-1.829,8	-1.523,8	-2.965,7
Demografiregulering 2014-2017 jf. basisbudget	-1.778,8	-3.101,7	-2.795,7	-4.237,6
Bidrag til private skoler – ekstra tilgang af elever	1.271,9	1.271,9	1.271,9	1.271,9
Omplaceringer mellem udvalg	69,5	69,5	69,5	69,5
Tilførsel af DUT-midler til Ungeråd – fra (1.1)	94,7	94,7	94,7	94,7
Bortfald af kontingentbetaling i ungdomsklubber (6.1)	-25,2	-25,2	-25,2	-25,2
Omplaceringer mellem bevillingsområder	7.828,0	7.828,0	7.828,0	7.828,0
Udviklingsafdeling mv. – overført fra (2.1, 2.3 og 2.4)	3.261,3	3.261,3	3.261,3	3.261,3
1-til a-ordning for lærer/pædagog (2.3)	415,5	415,5	415,5	415,5
Fiskergården og Fristedet overført fra område børn (2.3)	4.151,2	4.151,2	4.151,2	4.151,2
Udmøntning af puljer	-5.815,0	-5.815,0	-5.815,0	-5.815,0
Moderniseringsaftale	-106,6	-106,6	-106,6	-106,6
Tjenestemænd	269,8	269,8	269,8	269,8
Kørselsudbud	-3.429,6	-3.429,6	-3.429,6	-3.429,6
Energibesparende foranstaltninger/projekter 2012	-2.548,6	-2.548,6	-2.548,6	-2.548,6
Budgetforslag 2014-2017	922.755,3	923.306,1	924.278,5	922.354,7

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nedenfor følger en række nøgletal - alle fra 6-by nøgletalsrapport 2013.

Nettodriftsudgifter til folkeskoler pr. elev – regnskab 2012

Nettodriftsudgifter pr. elev	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Folkeskoler	59.992	52.552	58.731	63.265	58.079	59.963

Tabellen viser kommunernes nettodriftsudgifter for det samlede folkeskoleområde pr. elev. Opgørelsen omfatter elever i 0.-10. klasse inkl. de forskellige specialklassetilbud.

Nettodriftsudgifter til skolefritidsordninger pr. barn – regnskab 2012

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Bruttoudgift til SFO-er	48.644	30.685	49.125	38.828	41.919	54.390
Takstbetalinger	-21.880	-16.874	-17.045	-22.169	-18.214	-9.355
Netto SFO-udgift	26.764	13.811	32.080	16.659	23.705	45.035

Note: For Randers kommune indgår udgifter til indskoling, hvor SFO-personale varetager denne funktion selvom denne er en skoleudgift.

Tabellen viser kommunernes bruttodriftsudgifter for SFO-området pr. barn fratrukket takstbetalinger. Opgørelsen omfatter udelukkende børn i 0.-3. klasse.

Klassekvotient i folkeskoler 2012/2013

Klassekvotient i 2012/2013	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0.-3. klasse	22,0	22,2	20,8	20,4	21,2	23,3
4.-6. klasse	21,9	21,5	20,0	20,5	21,0	22,9
7.-9. klasse	21,5	21,2	21,5	20,7	20,4	21,6
10. klasse	29,2	24,7	25,8	20,1	24,5	19,5
Samlet	22,0	21,9	20,8	20,5	21,0	22,7

Tabellen viser kommunernes klassekvotienter for henholdsvis indskoling (0.-3. kl.), mellemtrin (4.-6. kl.) og udskoling (7.-9. kl.) samt 10. klasse og en samlet klassekvotient for alle årgange.

Skole

Dækningsgrad vedr. folkeskole-, privatskole-, efterskole- og ungdomskostskolefrekvens 2012/2013

Procentandel af underviste elever	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Elever i folkeskoler	82,1	78,9	84,9	87,1	79,6	72,4
Elever i privatskoler	14,0	17,6	11,8	8,7	17,4	25,8
Elever i efterskoler og ungdomskostskoler	3,9	3,6	3,3	4,2	3,0	1,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabellen viser den procentvise fordeling af underviste elever (0. – 10. klasse) mellem folkeskole, privatskole og efterskole.

Nettodriftsudgifter til ungdomsskoler pr. indbygger – regnskab 2012

Nettodriftsudgifter pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Ungdomsskoler	0	388	238	111	149	113

Tabellen viser kommunernes nettoudgifter til ungdomsskolevirksomhed pr. indbygger.

4.2 Takster

På skoleområdet er der følgende takster:

	Takst for 2013	Takst for 2014
<i>Fritidshjem og klubber</i>		
Fritidshjem	1.086	1.112
Juniorklub	412	411
<i>SFO-er og juniorklubber</i>		
SFO	1.708	1.731
Juniorklub	627	635

Taksterne er endvidere beskrevet i den samlede takstoversigt i Årsbudget 2014.

Skole

4.3 Oversigt over institutioner

Folkeskoler

Oversigt over antal folkeskoler, elev- og klassetal for skoleåret 2013/14 (opgjort pr. juni 2013) samt de enkelte skolars budgetterede nettodrifudsudgifter.

Skole	Elever	Klasser	Nettoudgifter kr.
Asferg skole	147	8	8.613.400
Assentoftsskolen	747	32	33.641.500
Bjerregrav skole	264	14	14.871.800
Blicherskolen	486	23	23.798.700
Fårup skole	249	12	13.803.900
Gjerlev Enslev skole	103	7	8.462.900
Grønhøjsskolen	309	19	21.321.900
Hadsundvejens skole	181	10	12.412.900
Havndal skole	175	9	11.284.800
Hobrovejens skole	430	20	22.266.800
Hornbæk skole	550	26	26.658.700
Korshøjsskolen	421	20	21.500.100
Kristrup skole	536	25	25.630.800
Langå skole, inkl. Satelitten	575	30	36.112.300
Munkholmskolen	389	19	20.593.600
Nyvangsskolen	377	24	25.855.600
Nørrevangsskolen	678	32	38.272.200
Rismøllsskolen	448	20	21.609.800
Rytterskolen	411	20	22.138.200
Søndermarksskolen	513	25	28.069.800
Tirsdalens skole	434	26	28.746.400
Vestervangsskolen	483	22	25.751.000
Vorup skole	478	22	23.478.700
Østervangsskolen	515	28	32.416.200
I alt	9.899	493	547.312.000

Specialskoler

Oversigt over antal budgetterede pladser på specialskolerne pr. 1.august 2013 samt nettodrifudsudgifterne.

Skole	Elever	Nettoudgifter* kr.
Firkløverskolen	158	41.506.321
Oust Møllsskolen**	21	10.645.280
Vesterbakkeskolen	64	15.700.186
I alt	243	67.851.787

* excl. Takstbetaling

** inkl. ressourcer til Familieskolen

Skole

Skolefritidsordninger

Oversigt over forventede antal pladser i skolefritidsordningerne pr. 1.august 2013, som danner grundlag for budget 2014, samt SFO-ernes nettodriftsudgifter.

Skolefritidsordning	Børnehavebørn	SFO-børn	Juniorklub	Nettoudgifter* kr.
Asferg skole		28		1.374.000
Assentoftskolen		226	40	5.294.800
Bjerregrav skole		71		1.470.000
Blichers børneby		151		3.340.800
Fårup skole		56		1.234.000
Gjerlev Enslev skole	43	34		3.445.700
Grønhøjsskolen		48		1.035.000
Hadsundvejens skole		75		1.646.500
Havndal skole		63		1.319.200
Hobrovejens skole		139	40	3.303.300
Hornbæk skole		222	40	5.700.700
Korshøjsskolen		132		2.322.600
Kristrup skole		176	64	4.606.300
Langå skole		157	40	3.688.700
Munkholmskolen		157		2.860.800
Nyvangsskolen		121		3.293.700
Nørrevangsskolen			40	642.500
Rismølleskolen		108		2.346.000
Rytterskolen		101		2.008.100
Søndermarksskolen		178	40	4.922.600
Tirsdalens skole		134	40	4.379.100
Vestervangsskolen		166	40	3.698.200
Vorup skole		79		1.788.100
Østervangsskolen		144	40	4.097.700
I alt	43	2.766	424	69.818.400

*Excl. forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

Herudover er der følgende special SFO-ordninger:

Skole	SFO-børn	Nettoudgifter* kr.
Firkløverskolen	145	26.901.582
Solstrålen - Østervangsskolen	35	6.192.200
Vesterbakkeskolen	48	9.017.700
I alt	228	42.111.482

*excl. takstbetaling

Juniorklubber

Under folkeskolerenes ledelse er der etableret 10 juniorklubber på henholdsvis Assentoftsskolen, Hobrovejens skole, Hornbæk skole, Kristrup skole, Langå skole, Nørrevangsskolen, Søndermarksskolen, Tirsdalens skole, Vestervangsskolen og Østervangsskolen.

Skole

Privat fritidshjem /SFO

Der er indgået driftsaftale med de private fritidshjem:

- IFO-Randers – hvor der ydes tilskud svarende til niveauet på de øvrige SFO-er. Der budgetteres med plads indtil 66 børn.
- Knejsted Fritidshjem med aftalt tilskud og med plads indtil 21 børn.

Randers Ungdomsskole

Ungdomsskolens aktiviteter fremgår af nedenstående oversigt

	Nettoudgifter kr.
Ungdomsskoleundervisning	12.340.500
Fritidsmiljøer	7.200.700
Heltidsundervisning	10.239.600
I alt	29.780.800

Fritidshjem og klubber

Fritidshjem er hjemlet i dagtilbudsloven jf. § 45 og området består af både kommunale og selvejende fritidshjem.

Institutioner	Børne- have	Fritids- hjem	Junior- klub	Fritids- klub	Ung- doms- klub	Nettoudgift* kr.
	<i>Pladser</i>					
Kommunale						
Jennumparkens institutioner		40	26		40	4.526.900
Selvejende						
Glentevej Fritidshjem		73	13			5.903.200
KFUM's institutioner	40	47	27		100	5.550.600
Vorup Børne- og Ungdomshus		97	40		175	3.046.500
KFUM's fritidsgård Solgården				55		2.792.400
I alt	40	257	106	55	315	21.819.600

*Excl. forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles formål	66,7	0,0	66,7
1.2 Dagplejen	98,0	-24,2	73,8
1.2 Vuggestuer	29,7	-10,4	19,3
1.2 Børnehaver	79,5	-23,0	56,5
1.2 Kombinerede institutioner	183,8	-50,5	133,3
1.3 Særlige dagtilbud og klubber	9,4	0,0	9,4
1.4 Tilskud til private institutioner m.m.	15,5	0,0	15,5
I alt	482,7	-108,1	374,5

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 482,7 mio. indtægter for 108,1 mio, altså en nettoudgift på 374,5 mio.

1.1. Fælles formål

Fælles formål dækker udgifter, som er fælles for dagtilbudsområdet:

- Udvikling af området. Der er afsat en kvalitetspulje, som bruges til faglig udvikling og opkvalificering af personalet til gavn for børnene. Der arbejdes fx. med projekter der øger viden og handlekompeterer i forhold til børns læring, tidlig indsats, og sprog. Der er fokus på lederudvikling, for at optimere organisering og ressourcenyttelse. I 2013 er der eksempelvis igangsat et inklusions- og rotationsprojekt for det samlede dagtilbudsområde med henblik på inklusion af alle børn.
- Fælles institutionsmidler til området, eftersyn af legepladser, udeliv m.v.
- Aflønning af fællestillidsrepræsentanter.
- Aflønning af pædagogstuderende og PAU elever. Personaleadministrationen sker i dagtilbud og selvejende institutioner.
- Fleksibel børnenormering, som dækker mer- /mindreindskrivninger i institutionerne.
- Tilskud i form af søskenderabat og fripladstilskud,
- Betaling til andre myndigheder, som f.eks. betaling for plads i andre kommuner.
- Budget til 2-sprogede og midler til støttekorps er fra 1. august 2012 udlagt til dagpleje, dagtilbud, selvejende institutioner og private institutioner. Det samlede budget ligger dog fortsat under fælles formål, men er koblet til dagtilbud og selvejende institutioner.

1.2 Dagpleje, kommunale dagtilbud og selvejende institutioner:

Pr. 1. juni 2013 var der 12 selvejende institutioner (2 vuggestuer, 5 børnehaver, 5 kombinerede institutioner), og 5 dagtilbud. I alt med en forventet belægning på 1.028 vuggestuebørn og 3.157 børnehavebørn. I dagplejen er i 2013 en forventet belægning på 956 børn.

Dagtilbuddene skal medvirke til at sikre børns udvikling, læring og trivsel.

Rammerne for dagtilbuddenes arbejde er fastsat i dagtilbudsloven, som stiller krav om, at der skal udarbejdes pædagogiske læreplaner, børnemiljøvurderinger og sprogvurderinger.

Den overordnede Børn- og ungepolitik fastsætter, at der skal arbejdes med relationer, læring og uddannelse, sundhed, kost og motion samt børn med særlige behov.

Som en del af dette, er der en særlig opmærksomhed på udlagte midler i institutionerne til specialpædagogisk indsats, med henblik på at arbejde med inklusion af alle børn i dagtilbud.

I Randers kommune er der pasningsgaranti. Pasningsgarantien betyder, at barnet er sikret en plads senest 30 uger gammel, hvis det er skrevet på venteliste, senest 3 måneder før det skal bruge en plads. Pasningsgaranti er en garanti for en plads i Randers Kommune.

1.3 Særlige dagtilbud og klubber

De særlige dagtilbud og klubber på dagtilbudsområdet omfatter institutioner, hvor dagtilbudsområdet køber plads i særlige institutioner for at varetage en særlig specialpædagogisk indsats. Det drejer sig om Lucernevejens Børnehave, Børnehaven Bambi i Aalborg, og andre tilsvarende specialinstitutioner.

1.4 Private institutioner

Der er 7 private institutioner i Randers Kommune. Der er i budget 2014 afsat midler til 100 vuggestuebørn og 150 børnehavebørn.

2. Det vil vi i 2014

- Fortsat udvikling af Naturskolen som ramme for oplevelser, læring og fysisk aktivitet. Der vil blive arbejdet med at sikre at Naturcentret bruges som et læringsrum.
- For at medvirke til at nå den politiske vision om sundhedsfremme, herunder implementering af sundhedspolitikken, vil der blive igangsat et projekt med fokus på motorik på dagtilbudsområdet. Projektet har til formål at sætte fokus på at leg, motorik og bevægelse ikke kun har et sundhedsperspektiv, men også er vigtig for indlæring
- For at sikre en smidig overgang mellem dagtilbud og skole vil der være fokus på 3 projekter:
  - Dagtilbudsområdets deltagelse i et projekt med at gøre Hadsundvejens skole til en musisk kreativ skole
  - Inddragelse af IT i overgangen mellem dagtilbud og skole
  - Udarbejdelse og implementering af et nyt koncept for førskoletilbud i overgangen mellem dagtilbud og skole
- For at sikre den tidlige indsats vil der blive arbejdet med at implementere VIDA, som er et 3-årigt forskningsprojekt, som Randers Kommune har deltaget i
- Der vil blive arbejdet med dokumentation og evaluering af udlægning af støtteressourcer
- Implementering af overordnede politikker, herunder uddannelsespolitik, samt udarbejdelse og implementering af Børn og Unge politik
- Arbejde med effekt og evaluering
- Forældreinformation i forhold til sundhedsfremme, tidlig indsats og inddragelse af forældre
- Forældreinddragelse vil være centralt i tiltagene.

2.3 Børn 0-5 år

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budgetforslag 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.1 Fælles formål	33	62	67	64	62	62
1.2 Dagplejen	79	79	74	74	74	74
1.2 Vuggestuer	7	7	19	19	19	19
1.2 Børnehaver	18	26	57	57	57	57
1.2 Kombinerede institutioner	225	193	133	133	133	133
1.3 Særlige dagtilbud og klubber	17	10	9	9	9	9
1.4 Tilskud til private institutioner m.m	11	15	16	16	16	16
I alt	390	392	375	372	370	370

Der er i budgetforslag 2014 taget udgangspunkt i befolkningsprognosen, som viser en nedgang i antallet af forventede børn. For årene 2015, 2016 og 2017 er ligeledes forventet færre børn. Denne regulering i overslagsårene er lagt som en negativ pulje under pkt. 1.1 fælles formål. Se endvidere pkt. 3.2.2 demografi.

3.2 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Byrådet vedtog i møde d. 11. marts 2013, at tildele budgetterne til de enkelte dagtilbud / selvejende institutioner som en takst pr. barn, hvor vuggestuebørn tæller 2 enheder og børnehavebørn 1.

Tildelingen pr. enhed udgør kr. 46.220 årligt i 2014. Forældrevalgt frokostordning til vuggestuebørn er indeholdt i denne enhedstildeling.

Ressourcerne til ledelse er ikke indeholdt i taksten pr. barn, men fordeles særskilt i forhold til en enhedspris.

Ressourcerne til ledelse i de kommunale dagtilbud administreres centralt, medens ledelse for de selvejende institutioner tildeles særskilt til den enkelte institution, som selv er ansvarlig for lederlønnen. Hvis selvejende institutioners ledelseslønramme overskrides, skal dækning findes inden for eget økonomiske råderum, et evt. mindreforbrug vil ligeledes tilgå det økonomiske råderum.

3.2.2 Demografi

Reguleringen på småbørnsområdet foregår via ovennævnte tildelingsmodel.

2.3 Børn 0-5 år

2 gange årlig reguleres institutionernes budgetter i forhold til det faktiske antal passede børn. Nedenstående demografireguleringer skal betragtes som bedste bud på udviklingen i antal faktisk passede børn.

Tabel 2 – Forventet udvikling i antal småbørn (prognose fra 2014)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1/2-2 årige	2.648	2.555	2.503	2.503	2.513	2.534
3-5 1/2 årige	3.962	3.932	3.899	3.827	3.741	3.695

(Kilde: Kommunens befolkningsprognose 2014-26)

Tabellen viser et fald i antal 1/2-2 årige frem til 2014, hvorefter der forventes en lille stigning. Antallet af de 3-5 1/2 årige falder hele perioden.

Nedenstående tabel viser det faktisk antal passede børn i 2012 i forhold til målgruppen i 2013 og herudfra kan efterspørgselsprocenten beregnes:

Tabel 3 - Efterspørgselsprocent

2012	Faktisk passede	Antal i målgruppe	Efterspørgselsprocent
Dagpleje	981	2.648	37,1
Vuggestuer	1.187	2.648	44,8
Dagpleje og vuggestuer i alt	2.168	2.648	81,9
Børnehaver	3.588	3.962	90,6

Tabel 4 – Forventet udvikling i antal passede småbørn

	faktisk 12	Forventet antal ud fra prognose, gns over året				
		2013	2014	2015	2016	2017
Dagpleje	981	947	927	927	931	939
Vuggestuer	1.187	1.146	1.122	1.122	1.127	1.136
Børnehaver	3.588	3.561	3.532	3.466	3.388	3.347
I alt	5.756	5.653	5.581	5.515	5.446	5.422

Tabellen viser et fald i antal børn i dagpleje/vuggestuer frem til 2015, hvorefter der forventes en lille stigning. Antallet af børn i børnehaver forventes faldende gennem hele perioden.

Tabel 5 – Beregnede demografireguleringer

	Gennemsnitspris 2013 (kr.)	2014	2015	2016	2017
Dagpleje	78.080	-1.502	-1.514	-1.227	-619
Vuggestuer	73.370	-1.708	-1.721	-1.395	-704
Børnehaver	36.680	-1.075	-3.480	-6.328	-7.841
I alt		-4.285	-6.715	-8.951	-9.163

Gns.prisen er den i 2013 gældende, og er en nettopris, d.v.s der er taget højde for forældrebetalingen.

2.3 Børn 0-5 år

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
BO 2014-2016 i 2014-priser juni 2013	378.944,4	376.516,6	374.278,8	374.066,8
<i>Ændringer:</i>				
Budgetforlig	-289,4	-289,4	-289,4	-289,4
Pkt. 1 Manglende prisregulering 2014	-775,8	-775,8	-775,8	-775,8
Tilbageførsel af manglende prisfremskrivning	486,4	486,4	486,4	486,4
Omplaceringer mellem bevillingsområder	-4.126,3	-4.126,3	-4.126,3	-4.126,3
Hørhaven, junior- og ungdomsklub (2.1)	-4.126,3	-4.126,3	-4.126,3	-4.126,3
Ændringer der indgår i oprindeligt budget				
Demografiregulering jf. byrådsbeslutning	-900,0	-1.500,0	-1.700,0	-1.700,0
1-til a ordning for lærer/pædagog (2.1)	-417,4	-417,4	-417,4	-417,4
Udviklingsafdelingen mv.(2.1)	-2.218,1	-2.218,1	-2.218,1	-2.218,1
Moderniseringsaftale	-512,8	-512,8	-512,8	-512,8
Energi - indgår i opr. budget	-265,8	-265,8	-265,8	-265,8
Ændringer i alt	-4.415,7	-4.415,7	-4.415,7	-4.415,7
Vedttaget budget	374.528,7	372.100,9	369.863,1	369.651,1

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nedenfor følger en række nøgletal - alle fra 6-by nøgletalsrapporten 2013.

Antal indskrevne pr. 100 børn, fordelt på aldersgrupper

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0-2 årige	65,6	67,3	68,5	69,1	71,0	60,8
3-5 årige	103,8	100,6	112,4	113,7	101,0	95,0

Note: I flere kommuner starter nogle børn i børnehave før det fyldte 3. år, ligesom der kan være 6 årige, der stadig går i børnehave. Børnene kan desuden være indskrevet i førskoleordning. Derfor kan antal indskrevne pr. 100 børn være over 100.

Randers har bedst dækning på de 0-2 årige.

Nettodriftsudgifter til dagtilbud pr. barn – regnskab 2012

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Bruttoudgift til dagplejen	123.178	117.764	124.172	115.247	105.977	175.022
Takstbetalinger, dagplejen	-30.213	-23.948	-27.720	-26.394	-25.322	-38.255
Nettoudgift, dagplejen	92.965	93.816	96.452	88.853	80.655	136.767

Tabellen viser kommunernes driftsudgifter for dagpleje-området pr. barn. Bruttoudgifterne er inklusive udlagte støttemidler, fripladser, søskenderabatter m.v. Randers driver billigere dagpleje end de øvrige kommuner.

2.3 Børn 0-5 år

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Bruttoudgift til vuggestuer, 0-2 års tilbud	154.742	129.784	152.098	138.845	108.969	145.863
Takstbetalinger, vuggestuer	-36.026	-29.586	-35.659	-32.306	-24.644	-32.110
Nettoudgift, vuggestuer	118.716	100.198	116.439	106.539	82.325	113.753

Tabellen viser kommunernes driftsudgifter for vuggestuer pr. barn. Bruttoudgifterne er inklusive udlagte støttebidrag, fripladser, søskenderabatter m.v. Randers driver billigere vuggestuer end de øvrige kommuner.

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Bruttoudgift til børnehaver, 3-5 års tilbud	87.566	80.256	81.501	71.846	77.591	91.268
Takstbetalinger, børnehaver	-19.414	-17.186	-18.556	-17.500	-16.185	-16.649
Nettoudgift, børnehaver	68.152	63.070	62.945	54.346	61.406	74.619

Tabellen viser kommunernes driftsudgifter for børnehave-området pr. barn. Bruttoudgifterne er inklusive udlagte støttebidrag, fripladser, søskenderabatter m.v. Esbjerg er billigste kommune, Randers er på niveau med Århus, Odense og Ålborg kommuner.

4.2 Takster

På dagpasningsområdet er der følgende takster:

	Takst for 2013	Takst for 2014
Dagpleje		
0-2 år, heldagsplads	2.140	2.178
Vuggestuer, integrerede institutioner og børnehaver		
0-2 år, heldagsplads / 45 timers modul	2.093	2.102
0-2 år, 35 timers modul	1.675	1.682
0-2 år, v/45 timers modul - tilkøb af yderligere 6 timer	279	280
3 år - børnehaveklasse, heldagsplads / 45 timers modul - uden madordning	1.386	1.398
3 år - børnehaveklasse, 35 timers modul - uden madordning	1.109	1.119
3 år - børnehaveklasse, halvdagsplads	998	1.007
3 år - børnehaveklasse, v/45 timers modul - tilkøb af yderligere 6 timer	185	186
Frokostordning	490	499

I budget 2014 ydes et kommunalt tilskud til frokostordningen på kr. 71,- pr. md., således at budgettet udgør kr. 570,- pr. barn pr. md.

2.3 Børn 0-5 år

4.3 Oversigt over aftaleenheder

	Antal pladser 0-2 årige	Antal pladser 3-5 årige	Bruttoudgifter budget 2014 (1.000 kr.)
Dagplejen	927		95.402
Kommunale dagtilbud			
Dagtilbud Midt	248	278	50.604
Dagtilbud Nordvest	168	627	55.424
Dagtilbud Nordøst	121	489	41.946
Dagtilbud Sydvest	133	483	43.485
Dagtilbud Sydøst	136	474	42.606
Kommunale dagtilbud i alt	806	2.351	234.066
Selvejende institutioner (12)			
Kristrup Vuggestue	49	0	5.172
Tjærbyvejens Vuggestue	31	0	3.542
Børnehaven Bredstrupsgade	0	98	5.764
Børnehaven Glentevej	0	54	3.839
Børnehaven Himmelblå	0	109	6.816
Kristrup Børnehus	0	129	7.775
Tirsdalens Børnehave	0	64	3.810
Helsted Børnehus	22	52	5.633
Lions Børnehus	36	39	6.366
Platangården	53	52	9.124
Randers Børneasyl	12	43	3.854
Børnehuset Mariendal	13	67	5.151
Selvejende institutioner i alt	216	707	66.846
Gjerlev-Enslev Skole (Grøftekanten) ⁽¹⁾		42	-
KFUM's institutioner ⁽¹⁾		40	-
I alt	0	82	0
TOTAL	1.949	3.140	396.314

(1) Udgiften er indeholdt i bevillingen for pol. 2.1 i skoleområdet

Bruttoudgifterne for dagpleje, dagtilbud og selvejende institutioner er incl. udlagte støttemidler.

Endvidere er der i budget 2014 forventet udgifter til 264 førskolebørn, 100 vuggestuebørn og 150 børnehavebørn i private institutioner samt udgifter til privat pasning samt pasning af egne børn.

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1. Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.	19,8	-0,1	19,7
1.2 Talepædagogisk bistand	2,2	0,0	2,2
1.3 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	50,3	-4,8	45,6
1.4 Anbringelser	120,3	-13,6	106,7
1.5 Sikrede døgninstitutioner for børn og unge	5,2	0,0	5,2
1.6 Botilbud for personer med sociale problemer	4,7	-3,7	1,0
1.7 Sociale formål (indkomstoverførsler)	1,5	-0,7	0,7
1.8 Refusion SDE (indkomstoverførsler)	0,0	-2,4	-2,4
I alt	204,0	-25,3	178,7

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 204,0 mio. kr. og indtægter for 25,3 mio. kr., hvilket giver et nettobudget for hele familieområdet på i alt 178,7 mio. kr.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

1.1 Pædagogisk Psykologisk Rådgivning – PPR

PPR arbejder iht. Folkeskoleloven, Lov om social service, samt Lov om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge.

Til opnåelse af de overordnede politiske målsætninger er det PPR's opgave gennem en tværfaglig og helhedsorienteret indsats at sikre børnene og familien de bedste mulige udviklings og livsbetingelser.

Det er centralt for PPR at se på barnets/den unges ressourcer og relationer, samt kvalificere de voksne, der har daglig omgang med barnet/den unge.

En af hovedopgaverne for psykologerne er at være med til at sikre inklusion i daginstitutioner og skoler og bidrage med specialistviden i forhold til at skabe pædagogiske læringsmiljøer, som sikrer trivsel for børn og unge i almenområdet.

I 2013 blev de fremskudte rådgivere samlet og blev en del af den Pædagogiske Psykologiske Rådgivning.

1.2 Talepædagogisk bistand

Den talepædagogiske opgave løses af sprogcenter Randers, som er en del af Center for Læring, Kommunikation og Trivsel.

Den specialpædagogiske indsats som omfatter bistand til børn med tale/ sprog og hørevanskeligheder, varetages af talekonsulenter som vejleder og rådgiver de voksne omkring børnene samt underviser børnene og de voksne. Der er endvidere ansat en fysioterapeut og en psykolog til de vanskeligheder, som kræver en mere tværfaglig indsats.

Det talepædagogiske sprogcenter Randers varetager også den talepædagogiske bistand til voksne.

1.3 Forebyggende foranstaltninger

Overordnet set retter børn og familieafdelingens arbejde sig mod alle børn og unge i kommunen mellem 0-18 (23) år, dog med særlig fokus på børn og unge med særlige behov for støtte. Formålet er at understøtte og sikre børns og unges positive udvikling og trivsel.

Området er primært forankret i Lov om social service og omfatter ydelser efter § 52 stk.3.

I serviceloven er det præciseret, at kommunen altid skal vælge den eller de mindst indgribende og formålstjenlige foranstaltninger. Kriteriet for iværksættelse af foranstaltninger skal altid være opfyldt og det præciseres, at støtten skal være af *væsentlig betydning* af hensyn til barnets eller den unges behov for støtte.

Eksempler på forebyggende foranstaltninger; konsulentbistand, taxa kørsel, tøj og bohaver, fritids og ferieaktiviteter, sommerferielejr, medicin/ prævention, psykologundersøgelser, praktisk/ pædagogisk hjælp, familiebehandling, døgnophold for forældre og børn, aflastningsophold, personlig rådgivning og fast kontaktperson.

Langt hovedparten af de forebyggende foranstaltninger løses i eget regi af Børn og familieudførerområdet og Ung og familieudførerområdet.

1.4 Anbringelser

I forbindelse med budgetforliget for 2010-2013 blev der vedtaget en økonomisk ramme for familiesager vedrørende anbringelser af børn og unge udenfor hjemmet, og hermed en besparelse på 35 mio. kroner over en 4 årig periode.

Besparselsen er nået og anbringelser prioriteres fortsat efter følgende liste:

1. Anbringelse i familien eller netværket
2. Anbringelse på eget værelse, når det drejer sig om unge
3. Anbringelse i plejefamilie
4. Anbringelse på Randers Kommunes egne døgntilbud
5. Anbringelse i eksternt tilbud

1.5 Sikrede institutioner for børn og unge

De sikrede institutioner løser opgaver for unge 15 til 17 årige, der enten er anbragt i varetægts-surrogat, som led i en ungdomssanktion, i forbindelse med afsoning eller pædagogisk og psykologisk observation med henblik på en efterfølgende længerevarende behandling. Institutionerne drives af regionerne og kommunerne betaler et fast årligt beløb i forhold til antal 15 -17 årige i kommunen (objektiv finansiering). Kommunen opkræves desuden en døgntakst på 3.565 kr. for de perioder hvor kommunen har en ung indsat/anbragt på en sikret institution.

1.6 Bo-tilbud for personer med sociale problemer

Randers Krisecenter er det eneste bo-tilbud for voksne/ børn i Børn og skole. Krisecentret har driftsoverenskomst med Randers kommune, og drives iht. lov om social service § 109. Udgifterne er myndighedsområdets betaling for Randersborgernes forbrug af pladser på krisecentre samt udgifter til psykologbistand og familiebistand bevilget jfr. lov om social service § 109. Borgere i Randers kommune benytter også krisecentre i andre kommuner ligesom borgere fra andre kommuner benytter Randers Krisecenter.

2. Det vil vi i 2014 (indsatsområder)

I 2013 blev Randers- trappen udarbejdet og vil fremover være et dialog – og arbejdsredskab, som markerer en fremgangsmåde i forhold til at arbejde med børn og familier med behov for støtte. Det vil være et fokusområde, at arbejde med implementering af Randers- trappen i Børn og familieafdelingen i 2014.

Da Randers- trappen er udvalgt som innovationsprojekt i Randers kommune i 2015, vil der også være særlig fokus på trappens generelle implementering i almenområdet.

PPR: Kommunikation og forebyggelse vil i 2014 have særlig fokus på småbørns området, og vil arbejde med nye tilbud til forældre med små børn.

Kommunikation og forebyggelse vil også have fokus på at videreføre de gode resultater fra Projekt Fælles på Tværs, som er et samarbejdsprojekt med børnepsykiatrisk afdeling i Risskov. I 2014 bliver PPR, Kommunikation og forebyggelse en aftaleenhed.

Familieafdelingen: I Familieafdelingen vil der også være særlig fokus på at arbejde med forebyggelse og med at arbejde med § 11, som giver mulighed for råd og vejledning uden at der skal laves en § 50 undersøgelse. (Paragraffer i lov om social service)

Udføreområdet: I udførerområderne Børn og familie/ Ung og familie vil der blive arbejdet med at udvikle nye anbringelsesformer som alternativer til institutionsanbringelser.

Familieafdelingen og Ung og familieudførerområdet: Her vil der være særlig fokus på det tværfaglige samarbejde i hele Randers kommune. Der bliver etableret et fælles projekt "Vejen til uddannelse og beskæftigelse".

Kvalitetsmål

Mål for forebyggelsesområdet:

- I 2014 skal 80% af forældrene være tilfredse med det tale-høre forløb, deres barn har haft i tale-høre-centret. Dette tal skal være stigende til, at 95% af forældrene i 2017 er tilfredse med det tale-høre forløb, deres barn har haft i tale-høre-centret
- I perioden 2014 til 2017 fastholdes psykologernes tilstedeværelsestid på skolerne og daginstitutioner på 40% af deres samlede arbejdstid
- I 2014 skal 80% af forældrene være tilfredse med den åbne rådgivning, som de har fået hos de fremskudte rådgivere. Dette tal skal være stigende til, at 95% af forældrene i 2017 er tilfredse med den åbne rådgivning, som de har fået hos de fremskudte rådgivere.

Mål for anbringelsesområdet:

- At anbringelse i plejefamilier i 2017 udgør i alt 58% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)
- At anbringelse i netværksplejefamilier i 2017 udgør i alt 12% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)
- At anbringelse på eget værelse i 2017 udgør i alt 14% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)
- At anbringelse på socialpædagogiske opholdssteder i 2017 udgør i alt 8% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)
- At anbringelse på døgninstitutioner i 2017 udgør i alt 8% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab		Budget			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.	20,2	20,3	19,7	19,7	19,7	19,7
Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen	2,8	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	42,3	31,7	45,6	45,6	45,6	45,6
Anbringelser	114,0	123,1	106,7	106,1	106,0	106,0
Sikrede døgninstitutioner for børn og unge	5,9	6,1	5,2	5,2	5,2	5,2
Botilbud for personer med sociale problemer	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Sociale formål (indkomstoverførsler)	0,2	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Refusion SDE (indkomstoverførsler)	-2,7	-0,9	-2,4	-2,3	-2,2	-2,2
I alt	184,1	184,2	178,7	178,2	178,2	178,2

Tabellen viser, at budget 2014 i forhold til regnskab 2012 er i alt kr. 5,4 mio. mindre. Budget 2014 er i forhold til budget 2013 hele kr. 5,5 mio. mindre.

Forklaring på forskel, vedrører primært ændringerne om at styrke sagsbehandlingen i familieafdelingen, samt etablering af udviklingsafdelingen. Dertil kommer udmøntning af puljer, moderniseringsaftalen, lov og cirkulæreprogrammet 2012: justering af regelsættet for sikrede institutioner, samt merindtægt dyre enkeltsager i forbindelse med nedsættelse af bundgrænse for opnåelse af statsrefusion, samt indførelse af statsrefusion i sager med mere end 4 anbragte i samme familie. Overgrebspakken samt konsekvenser ved centralisering af det sociale tilsyn – sidstnævnte er budgettet lagt samlet i familieafdelingen men skal på senere tidspunkt deles med handicap. Senest i budgetforliget er PPR pålagt en administrativ besparelse. Samlet set er der ændringer for i alt *kr. -3,6 mio.*

En teknisk korrektion af lønfremskrivningen på *kr. -0,5 mio.* er foretaget i 2013.

Derudover er der i forbindelse med budgetvedtagelsen for 2013 indarbejdet en stigning af reduktion i 2014 budgettet på i alt *kr. -1,4 mio.*: Omlægning af PPR, organisationsændringen, lig med yderligere budgetreduktion i 2014 på *kr. 0,7 mio.* samt yderligere besparelse på myndighedsbudgettet i 2014 på *kr. 0,7 mio.* grundet yderligere takstreduktion på 2,5% på døgninstitutioner i 2014.

Samlet set giver det et mindre budget på *kr. 5,5 mio.* for hele familieområdet i 2014.

3.2.1 Budgetforudsætninger.

Familieområdet, støtte til udsatte børn og unge, er omfattet af rammestyring. Undtaget herfra er dog området vedrørende sociale formål og refusioner vedrørende dyre enkeltsager.

3.2.2. Demografireguleringer

Der foretages ikke demografireguleringer på budgetområdet, og der er ikke indarbejdet normalt på området

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

Nedenstående tabel viser de ændringer der er sket fra budget 2013 til budget 2014 opdelt efter om der er tale om byrådsbeslutninger, lovændringer osv.

Ændringer på driftssiden fra budget 2013-16 til budget 2014-17

	2014	2015	2016	2017
2014-priser i 1.000 kr.				
Budgetoverslag i vedtaget budget 2013-2016	182.311,6	182.312,5	182.312,5	182.312,5
<i>heraf servicerammen</i>	182.467,4	182.468,3	182.468,3	182.468,3
<i>heraf Indkomstoverførsler</i>	-155,8	-155,8	-155,8	-155,8
Ændringer til budgetoverslagsår 2014-17				
Udmøntning af puljer	-2.042,1	-1.940,3	-1.839,6	-1.839,6
<i>Heraf servicerammen, sikrede institutioner</i>	-535,5	-535,5	-535,5	-535,5
<i>Heraf Indkomstoverførsler, statsrefusion dyre enkeltsager</i>	-1.506,6	-1.404,8	-1.304,1	-1.304,1
Omplaceringer mellem udvalg, 1. budgetkontrol 2013:	-1.045,5	-1.045,5	-1.045,5	-1.045,5
<i>2 konsulenter til udviklingsafdeling til 2.1</i>	-1.045,5	-1.045,5	-1.045,5	-1.045,5
Omplaceringer mellem bevillingsområder, 1. budgetkontrol 2013	-1.987,4	-1.987,4	-1.987,4	-1.987,4
<i>Driftsbudget DUBU flyttes til 1.1, afholdes af myndighedsbudget</i>	-733,0	-733,0	-733,0	-733,0
<i>Nye socialrådgivere, kto. 6 afholdes af myndighedsbudget</i>	-2.107,3	-2.107,3	-2.107,3	-2.107,3
<i>2 familiekons. fra 1.1 til udføreområdet, budget myndighedsomr.</i>	989,5	989,5	989,5	989,5
<i>Fremskudte rådgivere, mindre antal, budget tilføres 1.1</i>	-301,9	-301,9	-301,9	-301,9
<i>Indtægter børnebidrag KUN bogf. B&S, budget justeres 4.1</i>	-177,3	-177,3	-177,3	-177,3
<i>Fordeling af budget til køb sikrede institutioner, budget tilføres 4.1</i>	-492,3	-492,3	-492,3	-492,3
<i>Omorganisering, budgetjust. ledelse + medarb fra 1.1 til PPR</i>	834,8	834,8	834,8	834,8
Tillægsbevillinger	2.877,6	2.261,9	2.149,1	2.149,1
<i>Lov & cirkulære: Overgrebspakken</i>	637,8	637,8	637,8	637,8
<i>Lov & cirkulære: Sociale tilsyn</i>	2.239,8	1.624,1	1.511,3	1.511,3
Budgetforlig	-809,3	-809,3	-809,3	-809,3
<i>Manglende prisregulering</i>	-109,3	-109,3	-109,3	-109,3
<i>Administrativ besparelse pålagt PPR</i>	-700,0	-700,0	-700,0	-700,0
Øvrige tekniske ændringer, overhead til central pulje	-649,3	-649,3	-649,3	-649,3
Øvrige ændringer til basisbudget, afrundinger	47,3	52,7	52,5	52,6
Ændringer i alt	-3.608,7	-4.117,2	-4.129,5	-4.129,4
Budget 2014-2017	178.702,9	178.195,3	178.183,0	178.183,1
<i>heraf servicerammen</i>	180.365,3	179.755,9	179.642,9	179.643,0
<i>heraf Indkomstoverførsler</i>	-1.662,4	-1.560,6	-1.459,9	-1.459,9

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

De 3 tabeller som fremgår nedenfor viser nøgletal for 6-by-samarbejdet 2013. Tallene for Randers Kommune er fremhævet med grå markeringer. For yderligere oplysninger om de individuelle områder henvises til rapporten "6-by nøgletal 2013".

Tabel 1: Nettodrifudsudgifter pr. 0-22 årige til forebyggende foranstaltninger, anbringelser og merudgiftsydelser – regnskab 2012

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kr. pr. 0-22 årige						
Forebyggende foranstaltninger ¹⁾	2.388	2.293	2.533	2.449	2.410	3.570
Merudgiftsydelser						
Forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne	1.000	457	923	255	612	281
Tabt arbejdsfortjeneste	661	434	812	592	485	524
Merudgiftsydelser i alt	1.661	891	1.735	847	1.097	805
Anbringelser						
Plejefamilier	1.127	1.929	2.394	1.626	2.500	1.514
Netværkspleje	43	43	102	55	77	86
Socialpædagogiske opholdssteder	773	1.485	1.583	1.802	1.303	853
Kommunale plejefamilier	14	0	0	0	0	0
Døgninstitutioner	2.691	1.618	2.585	2.318	1.437	3.808
Sikrede institutioner	88	103	217	273	258	259
Øvrige	95	149	205	403	220	361
Anbringelser i alt	4.831	5.327	7.086	6.477	5.795	6.881
Nettodriftsudgifter i alt	8.880	8.511	11.354	9.773	9.302	11.256

Anmærkninger

Indtægter for særligt dyre enkeltsager, funktion 5.22.07, indgår ikke i nøgletallene.

Noter

1) Forebyggende foranstaltninger omfatter funktion 5.28.21 og udgifter vedr. SEL § 11 under 5.35.40.

Tabel 2: Gennemsnitsudgifter per helårsplads til børn og unge anbragt af sociale årsager fordelt på alder – regnskab 2012

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
1.000 kr. pr. helårsplads						
Anbragt af sociale årsager						
0-5 årige	383	440	392	451	384	586
6-13 årige	537	487	486	583	401	531
14-17 årige	652	579	639	602	540	643
18-22 årige	644	436	457	440	381	447
0-22 årige	574	509	527	556	454	565

Børn og Familie

Tabel 3: Antal anbragte fordelt på typer af anbringelsessteder – helårspladser 2012

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal helårspladser						
Anbragt af sociale årsager						
Plejefamilier	246	250	315	133	139	462
Netværkspleje	29	16	37	13	17	103
Socialpædagogiske opholdssteder	64	100	86	72	34	118
Kommunale plejefamilier	4	0	0	0	0	0
Døgninstitutioner	139	60	65	71	34	310
Sikrede institutioner	5	1	1	3	1	21
Øvrige	28	50	33	36	22	205
I alt	515	477	537	328	247	1.219

Af tabel 1 ses nettodriftsudgifter pr. 0-22 årige i de respektive kommuner. Tabellen illustrerer tydeligt Randers Kommunes målsætninger, som beskrevet ovenfor i afsnit 1.4: at Randers kommune satser intensivt på plejefamilier frem for døgninstitutioner. Randers Kommune har således de højeste nettodriftsudgifter til plejefamilier af de 6 byer, og de laveste til døgninstitutioner. Bemærk at data på sikrede institutioner er baseret på så få klienter, så man reelt ikke kan udlede nogen statistisk signifikans.

Af tabel 2 ses, at på anbringelsesområdet er Randers kommune gennemsnitsudgifter pr. helårsplads fordelt på alder markant under gennemsnittet for de 6 kommuner i alle aldersgrupper.

Tabel 3 er medbragt for at give et overblik over hvor mange helårspladser der reelt benyttes i 2012 i Randers Kommune. Grundet kommunernes meget forskellige befolkningsstørrelser er det dog farligt at drage sammenligninger på tværs i tabel 3.

4.2 Takster

Takstberegning på døgnforanstaltninger er fastsat med udgangspunkt i de fælles principper som Region Midt og kommunerne i regionen har aftalt for området og som fremgår af den årlige rammeaftale for området.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Nedenstående oversigt indeholder bevillingsområder, hvor nogle områder ikke har en særskilt aftale, men hvor området til gengæld er omfattet af en anden aftaleenhed.

Institutioner og projekter	Pladser	Bel.pct	Bevilling	Note
Foranstaltninger for børn og unge			(kr. 1.000)	
PPR, forebyggelsesafdelingen				
PPR: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning			19.655	1
Talepædagogiske Center, Randers			2.201	1
Fremskudte rådgivere, skoler og daginstitutioner			2.255	1
Samlet driftsbudget for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Center for Læring, kommunikation og Trivsel			24.110	

Børn og Familie

Børn & Familieudførerområdet				
Fællesudgifter, ledelse, administration			1.527	2
Egehøjvej 34 (Døgninstitution) BUM	9	98	5.711	3
Familiehuset, Infanterivej 33 (dag)	Variabelt	90	19.752	2
Familiehuset, Infanterivej 33 (døgn)	7	90	4.517	2
Sorggruppe, fast driftsbudget, ej takstbaseret			126	2
Lystruplejren, driftsbudget dækkes af lejeindtægt			85	2
Samlet driftsbudget i Børn & Familieudførerområdet			31.719	
Ung & Familieudførerområdet				
Fællesudgifter, ledelse, administration			1.297	2
Ungebasen, ungehybler, mentorstøtte m.m	Variabelt	90	10.675	2
Rismøllegården = (Døgninstitution) BUM, udredning og afklaring	8	98	5.038	3
Projektafdeling (VA), takstbaseret, driftsbudget følger opgaver	Variabelt	100	0	2
Akutafdeling, takstbaseret, variabelt driftsbudget, følger opgaver	Variabelt	100	0	2
Gadeplansmedarbejdere, fast driftsbudget, ej takstbaseret			1.339	2
Samlet driftsbudget i Ung & Familieudførerområdet			18.348	
Botilbud til personer med særlige soc. behov, takstbelagt				
Randers Krisecenter, BUM	9	72	3.755	3
Projekter tilknyttet Familieafdelingen				
Mødrehjælpen - årlig støtte til drift af Randersafdelingen			317	
"Overskud til livet", Randers Nordby			0	4
Note 1: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Center for Læring, kommunikation og Trivsel er fysisk Placeret i Gudenåcenteret.				
Note 2: "Tillempet BUM" ydelser. Udførerområderne under Familieafdelingen udbyder en bred vifte af ydelser på børn- og ungeområdet primært rettet mod familieafdelingens myndighedsområde. Tilbud tilpasses løbende myndighedsrådets behov, via løbende dialog mellem udføre- og myndighedsområdet. Nogle få ydelserne er fortsat "gratis ydelser", uden takstfastsættelse. Elastiske budgetter, dvs. der sker en tilpasning i forhold til opnået salg af ydelser.				
Note 3: Bum institutioner, som er omfattet af Rammeaftalen for 2014, da der er mere end 5% af salg af pladser til andre kommuner. Belægningsprocent fastsat i Rammeaftalen.				
Note 4: 4 års projekt, 1.1.2013 - 31.12.2016. Projektet er 100% statsfinansieret, bevilling er lig med budgetbeløb for projektet. Udgangspunkt i 5 særlige initiativer: Sundhed - Børnekor - Lektier - Natur - Sommerskole. Bevilget af Ministeriet for By, Bolig og Landsdistrikter				

Arbejdsmarkedsudvalget

Bevillingsområderne

Arbejdsmarkedsforanstaltninger

Kontante ydelser

Forsikrede ledige

Beskrivelse af området

Indsatsområder

Hovedtal

3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Produktionsskoler og EGU	12,9	0,9	12,0
1.2 Integrationsindsats m.v.	18,3	17,1	1,2
1.3 Fleksjob og skånejob	288,4	186,8	101,6
1.4 Seniorjob og servicejob	33,5	12,5	21,0
1.5 Ressourceforløb, foranstaltninger	10,2	5,1	5,1
1.6 Driftsudgifter under driftsloft	101,4	50,7	50,7
1.7 Øvrig beskæftigelsesindsats	23,6	9,8	13,8
1.8 Kommunale lønudgifter (løntilskudsjob, forsikrede)	55,8	49,8	6,0
1.9 Øvr. Sociale formål	17,4		17,4
I alt	561,5	332,7	228,8

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 561,5 mio. kr. i 2014. Der forventes indtægter på 332,7 mio. kr., hvilket giver en samlet forventet nettoudgift på området på 228,8 mio. kr.

En række lovændringer og forventede lovændringer har ikke kunnet medtages i budgetprocessen 2014. Dels er de økonomiske konsekvenser af nyligt vedtagne lovforslag ikke indarbejdet i kommuneaftalen for 2014, herunder kontanthjælpsreformen og forlængelsen af den særlige uddannelsesordning. Dels er der lovforslag under udarbejdelse, der først forventes endeligt vedtaget i efteråret 2013. Dette er tilfældet for aftalen mellem Regeringen og Enhedslisten, om etablering af en midlertidig arbejdsmarkedsydelse. Senest er der i finansloven 2014 vedtaget en reduktion af driftsloftet på 2.000-2.500 kr. pr. helårsperson, hvilket alt andet lige vil betyde, at bruttodriftsudgifterne til aktivering vil skulle reduceres med 7,7 mio. kr. (jf. afsnit 3.2).

Dette, sammen med det nye byråds konstitueringsaftale, der bevirker at en del af arbejdsmarkedsområdet budget (vedr. de ikke arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere) fra 2014 overgår til socialudvalget, betyder at budgettet 2014 på arbejdsmarkedsområdet snarest muligt i det nye år skal justeres og tilpasses ændringer, såvel i driftsloft som de organisatoriske ændringer på området.

1.1 Produktionsskoler og erhvervsgrunduddannelse (EGU):

Produktionsskolerne er et ungdomsuddannelsesstilbud, hvor eleverne overvejende søger optagelse på eget initiativ.

Erhvervsgrunduddannelsen er en kompetencegivende uddannelse til unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en af de øvrige erhvervsrettede kompetencegivende uddannelser.

1.2 Integrationsindsats m.v.:

Området vedrører danskundervisning m.v. for integrationslovens målgruppe og personer omfattet af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge. Der hjemtages 50 %, indenfor et rådighedsloft, statsrefusion på udgifterne til introduktionsprogram, integrationsforløb og danskuddannelse. Staten udbetaler endvidere 'grundtilskud' og 'resultattilskud' til kommunerne vedr. flygtninge og familiesammenførte, til kompensation for kommunale merudgifter i forbindelse med integrationsindsatsen.

1.3 Fleksjob og skånejob:

3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

Området vedr. udgifter i forbindelse med borgere i fleks- eller skånejob. Der er 65 % statsrefusion på lønudgifterne til fleksjob og 50 % på udgifter til skånejob.

1.4 Seniorjob og servicejob:

Efter lov om seniorjob har kommunen pligt til at etablere seniorjobs til ledige over 55 år, som er medlem af en a-kasse og som har mistet dagpengere retten. Staten yder et årligt tilskud på ca. 135.000 kr. pr. etableret seniorjob.

Efter lov om servicejob giver staten et årligt tilskud på 100.000 kr. pr. person ansat i servicejob. Loven er ophævet og der er kun tale om afløb.

1.5 Ressourceforløb, foranstaltningsdelen:

Som led i reformen af førtidspension og fleksjob fra 2. halvår 2012, hvis målsætning blandt andet er at begrænse tilgangen til førtidspension, er der indført et særligt tilbud om ressourceafklaring. Ressourceforløbet skal sikre en tidligere, tværfaglig og sammenhængende indsats. Forløbet kan vare fra et til fem år.

1.6 Driftsudgifter med fælles driftsloft

Alle kommunale driftsudgifter til tilbud efter kapitel 10 i Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) er samlet under et fælles driftsloft, indenfor hvilket der ydes 50 % statsrefusion.

1.7 Øvrig beskæftigelsesindsats:

Området vedrører mentorordninger efter LAB-loven, hjælpemidler og løntilskud (dog ikke til forsikrede ledige, jf. bevillingsområde 3.3.), den kommunale lønudgift vedr. løntilskudsstillinger til kontanthjælpsmodtagere, og den særlige ungeindsats.

1.8 Kommunale lønudgifter (løntilskudsjob, forsikrede):

Området vedrører lønudgifter til forsikrede ledige, der ansættes i Randers Kommune med løntilskud efter § 55. Nettobudgettet vedrører restudgiften for kommunen som arbejdsgiver, idet den udbetalte lønudgift refunderes med ca. 140 kr. pr time i 2013 (område 1.6, jf. ovenfor, afregner løntilskud vedr. forsikrede ledige, til både private og offentlige arbejdsgivere og hjemtager 50% refusion fra staten).

1.9 Øvrige sociale formål:

Området dækker udgifter i forbindelse med etablering af fleksjobs, skånejobs eller praktikforløb. på arbejdsmarkedsområdet, der ikke kan henføres under de autoriserede ydelsesområder.

2. Det vil vi i 2014

Prioriteringer og indsats på arbejdsmarkedsområdet bærer præg af, at Beskæftigelsesministeriet fastsætter nogle centrale, fælles mål for alle kommuner (jf. ministermålene for 2014 nedenfor). Jobcenteret har i beskæftigelsesplanen for 2014 endvidere fastsat et antal mål (jobcentermål), der ligeledes er beskrevet og operationaliseret nedenfor. Det skal bemærkes at måltallene for ministermålene skal opnås over en toårig periode.

Ministermål 1: Flere unge skal have en uddannelse.

Uddannelsesgraden for unge uden uddannelse i jobcentret skal i december 2014 (år – til – dato) være på 28,6 procent, svarende til en stigning på 5,8 procentpoint fra december 2012 til december 2014.

Ministermål 2: Bedre hjælp til ledige på kanten af arbejdsmarkedet – færre personer på førtidspension.

3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

Tilgangen af personer til førtidspension skal begrænses til 244 personer i december 2014 (rul-lende år), svarende til et fald på 8,6 procent fra december 2012 til december 2014 (obs at der måles over en to-årig periode).

Ministermål 3: Jobcentret skal sikre, at antallet af langtidsledige personer begrænses mest muligt.

Antallet af langtidsledige - det vil sige ledige, der har været ledige i minimum 80 procent af tiden inden for de seneste 52 uger – skal begrænses til 669 personer i december 2014, svarende til et fald på 19,1 procent fra december 2012 til december 2014.

Ministermål 4: En tættere kontakt og styrket dialog med de lokale virksomheder.

Jobcentret skal styrke samarbejdet med virksomhederne om beskæftigelsesindsatsen. Den konkrete ambition for målet fastsættes i en dialog mellem Jobcenter Randers og Beskæftigelsesregion Midtjylland. Dette afventer dog, at Arbejdsmarkedsstyrelsen introducerer et egnet måleredskab.

Jobcentermål 1:

Sygedagpengeindsatsen for sager mellem 5 og 52 uger: Målet er, at det gennemsnitlige antal løbende sager i 2014 skal være under 1.175.

Jobcentermål 2:

Sygedagpengeindsatsen for sager over 52 uger: Målet er, at det gennemsnitlige antal løbende sager i 2014 skal være under 220.

Jobcentermål 3:

Indsatsen for ledighedsydelsessager over 18 måneder: Målet er, at det gennemsnitlige antal løbende sager ikke overstiger 100.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budgetforslag 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.1 Produktionsskoler og EGU	10,8	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
1.2 Integrationsindsats m.v.	1,7	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2
1.3 Fleks- og skånejob m.v.	88,5	94,4	101,6	101,6	101,6	101,6
1.4 Seniorjob og servicejob	0,7	4,9	21,0	21,0	21,0	21,0
1.5 Ressourceforløb, foranstaltninger	0	0	5,1	5,1	5,1	5,1
1.6 Driftsudgifter under driftsloft	40,7	50,7	50,7	50,7	50,7	50,7
1.7 Øvrige beskæftigelsesordninger	8,0	23,8	13,8	13,8	13,8	13,8
1.8 Kommunale lønudgifter (løntilskudsjob)	3,3	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
1.9 Øvr. Sociale formål	16,4	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4
I alt	170,1	210,5	228,8	228,8	228,8	228,8

3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

Tabellen viser en samlet stigning på området på 18,3 mio. kr. fra 2013 til 2014. Stigningen skyldes dels en stigning i udgifterne til fleksjob på 7,2 mio. kr., dels et nyt budget til ressourceforløb på 5,1 mio. kr. Endelig er der en markant stigning i udgifterne til seniorjob på 16,1 mio. kr. Det har været gældende for hele landet, at stigningen i udgifterne til seniorjob har været langt højere end kommuneaftalen for 2013 forudsatte.

Mindre budgettet vedrørende 'øvrige beskæftigelsesordninger' på 10 mio. kr. skyldes alene tekniske omplaceringer mellem bevillingsområde 3.1 og 3.2.

3.2 Budgetforudsætninger

Produktionsskoler:

Randers Kommune finansierer 950.000 kr. i grundtilskud til kommunens egne to produktionsskoler. Herforuden afregner kommunen et beløb til staten, baseret på antallet af ordinære elever, der er hjemmehørende i egen kommune: 34.307 kr. pr. år pr. elev under 18 år og 59.077 kr. pr. årsværk pr. elev. over 18 år.

Der er budgetteret med 218 årsværk á gennemsnitlig 46.700 kr., med en 50/50 fordeling af udgifterne til h.h.v. over og under 18. Den samlede kapacitet på Randers kommunes produktionsskoler er på 275 elever.

Erhvervsgrunduddannelse (EGU):

Der er budgetteret med 900.000 kr. til skoleydelse og undervisningsudgifter, svarende til 40 elever á netto pr. elev på 22.500 kr. Der er derforuden budgetteret 1,4 mio. kr. til vejledning og administration og 1 mio. kr. til lønudgifter under praktikophold (begge medtaget under 'øvrige sociale formål').

Tilbud til udlændinge:

Området vedrører danskundervisning m.v. for integrationslovens målgruppe og personer omfattet af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge. Der hjemtages indenfor et rådighedsloft 50 % statsrefusion på udgifterne til introduktionsprogram og danskuddannelse.

Der hjemtages også grundtilskud fra staten, til dækning af kommunens sociale merudgifter og generelle udgifter til udlændinge omfattet af integrationsloven. Grundtilskuddet er på 30.300 kr. pr. årsperson. Endeligt kan der hjemtages 'resultattilskud' for integrationspersoner der består en danskprøve (35.800 kr.), eller opnår ordinær beskæftigelse h.h.v. påbegynder en erhvervsuddannelse (47.700 kr.).

Udgifter vedr. integrationsprogram (inkl. sprogcenter Rds.)	10,3 mio. kr.
Udgifter vedr. introduktionsforløb (inkl. sprogcenter Rds.)	3,8 mio. kr.
Udgifter til danskuddannelse, øvrige (inkl. sprogcenter Rds.)	4,0 mio. kr.
Tolkeudgifter	0,2 mio. kr.
Statsrefusion	- 9,1 mio. kr.
Grundtilskud	- 6,0 mio. kr.
Resultattilskud	- 2,0 mio. kr.
Området i alt	1,2 mio. kr.

Sprogcenter Randers, der er en selvstændig aftaleenhed under arbejdsmarkedsområdet, beskrives særskilt nedenfor. Alle udgifter og indtægter vedr. drift af sprogcentret er dog medtaget i det samlede budget for området på 1,2 mio. kr.

3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

Fleksjob og skånejob:

Området vedr. udgifter i forbindelse med fleks- eller skånejob.

Der er 65 % statsrefusion på lønudgifterne til fleksjob og 50% på udgifter til skånejob.

Der er budgetteret med (mio. kr.):

	Bruttoudg.	Nettoudg.
Fleksjobs (nettoudgift: 1.560 årsværk á 63.300 kr.)	282,4	98,6
Skånejobs (nettoudgift: 123 årsværk á 20.400 kr.)	5,0	2,5
Øvrige driftsudgifter	1,0	0,5
Fleksjobområdet i alt:	288,4	101,6

Der er budgetteret med en stigning på 140 helårspersoner i fleksjob, fra 2013 til 2014, dels fordi der i 2013 og 2014 arbejdes intensivt med at etablere flere fleksjobs, dels fordi fleksjobreformen øger muligheden for at etablere jobs til personer med en lavere arbejdssevne, end det var tilfældet med den gamle ordning.

Seniorjob:

Efter lov om seniorjob har kommunen pligt til at etablere seniorjobs til ledige over 55 år, som er medlem af en a-kasse og som har mistet dagpengere retten. Staten yder et årligt tilskud på 135.000 kr. pr. etableret job. Såfremt kommunen ikke etablerer job efter lovgivningen, skal der betales kompensation til den berettigede borger.

Der er budgetteret med 100 årsværk á 210.000 kr. netto.

Servicejob:

Kommunalt tilbud i.h.t. lov om servicejob. Staten giver et årligt tilskud på 100.000 kr. pr. person ansat i servicejob. Tilskuddet udbetales til arbejdsstedet og nettoudgiften for området er derfor 0. Loven er ophævet og der er kun tale om afløb.

Ressourceforløb:

Der er budgetteret med 100 aktive ressourceforløb á netto 51.000 kr.

Driftsudgifter under det fælles driftsloft

På området er afsat et nettobudget på 50,7 mio. kr.

Driftsloftet er beregnet på baggrund af antallet af ledige, sygemeldte, revalidender og aktiverede helårspersoner i arbejdsstyrken (i alt 7.050).

Målgruppe	Budget 2014 (mio. kr.)	Antal helårspersoner	Driftsloft
1.1	1.1 Dagpenge	1.900	26,60
2.2 / 2.3	2.2+2.3 Kontanthjælp	3.100	43,40
2.4	Revalidering	100	1,40
2.5	Sygedagpenge	1.500	21,00
2.7	Ledighedsydelse	450	6,30
	Bruttodriftsudgifter i alt	7.050	98,70
	Maks. refusion (50%)		-49,35
	Budget 'over loftet'		1,35
	Driftsudgifter i alt (netto)		50,70

Obs: der er ikke taget højde for de seneste ændringer i driftsloft og rådighedsbeløb (jf. afsnit 1).

Øvrige beskæftigelsesordninger:

Området vedrører mentorordninger, ungeindsats, hjælpemidler og løntilskud (dog ikke vedrørende forsikrede ledige, der har et særligt bevillingsområde: 3.3.) og den kommunale lønudgift ved løntilskudsstillinger til kontanthjælpsmodtagere.

Der er budgetteret med følgende:

3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

	Mio. kr.
Mentorordninger:	7,0
Lønudgift vedr. kommunale løntilskudsjob til kontanthjælpsmodtagere	0,3
Unge under 18 år, div. indsats:	1,3
Øvrige hjælpemidler og løntilskud	5,2

Kommunale lønudgifter, løntilskudsjob til forsikrede ledige:

Der er budgetteret med følgende udgifter på området:

Kommunens lønudbetaling som arbejdsgiver:	55,8 mio. kr.
Løntilskud fra jobcenter:	-49,8 mio. kr.
Nettobudget til løn vedr. løntilskudsstillinger:	6,0 mio. kr.

Øvrige sociale formål:

Området vedr. øvrige sociale formål dækker udgifter på arbejdsmarkedsområdet, der ikke kan henføres under de autoriserede ydelsesområder, herunder udgifter der kan sidestilles med kommunale lønudgifter / serviceudgifter.

Områdets største poster er puljer til arbejdsgiverandelen i forbindelse med etablering af fleks- og skånejobs, samt til praktikpladser på erhvervsgrunduddannelsen (EGU).

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
BO 2014-2016 i 2014 priser juni 2013	271.625,3	271.625,0	271.625,0	271.625,0
<i>Ændringer:</i>				
Budgetforlig				
Produktionskoler, afregning for antal elever	-400,0	-400,0	-400,0	-400,0
Regnskaberfaringer	28.908,0	28.908,0	28.908,0	28.908,0
EGU (erhvervsgrunduddannelsen)	479,3	479,3	479,3	479,3
Seniorjob	16.165,8	16.165,8	16.165,8	16.165,8
Ressourceforløb	5.060,0	5.060,0	5.060,0	5.060,0
Fleksjob	6.690,1	6.690,1	6.690,1	6.690,1
Skånejob	512,8	512,8	512,8	512,8
Omplaceringer mellem bevillingsområder	-71.276,6	-71.276,6	-71.276,6	-71.276,6
Overført til bevillingsområde 3.3	-61.421,1	-61.421,1	-61.421,1	-61.421,1
Overført til 3.2 Kontanthjælp og beskæftigelsesordn	-9.855,5	-9.855,5	-9.855,5	-9.855,5
Udmøntning af puljer				
Moderniseringsaftale	-33,6	-33,6	-33,6	-33,6
Ændringer i alt	-52.657,7	-42.802,2	-42.802,2	-42.802,2
Vedtaget budget	218.967,6	228.822,8	228.822,8	228.822,8

3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 6-by nøgletal 2013

Tabel 86 – Bruttoudgifter til indsats pr. fuldtidsmodtager – regnskab 2012

Kr. pr. fuldtidsmodtager	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	Kbh.
Kontanthjælp	16.114	9.236	17.471	12.083	13.263	19.115
Revalidering	47.298	42.606	71.552	32.220	61.688	80.013
Fleksjob og skånejob	743	357	2	465	161	143
Ledighedsydelse	9.220	13.938	8.191	13.106	14.095	764
A-dagpenge	14.233	7.551	14.542	14.012	10.773	24.554
Sygedagpenge	9.424	7.781	8.072	10.022	5.207	687
Tillægsydelse til indsats	7.909	8.476	6.492	7.533	9.426	4.789
Indsats i alt	10.982	8.760	13.838	9.417	9.834	17.033

Randers kommunes gennemsnitlige udgift til indsats pr. helårsperson (ydelsesmodtager) ligger på 9.800 kr. Udgiften svarer i store træk til de øvrige 6-byer, med undtagelse af Aalborg og København, der har en gennemsnitlig udgift på h.h.v. 14.000 og 17.000 kr. pr. helårsperson.

Kun på udgifterne til revalideringsindsatsen og indsatsen til ledighedsydelsesmodtagere ligger Randers, sammen med København og Aalborg i den høje ende. Særligt lav er Randers Kommunes udgift til sygedagpengeindsatsen pr. ydelsesmodtager, med 5.200 kr. pr. helårsperson.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Sprogcenter Randers

Sprogcentrets drift konteres under introduktionsprogrammets område. Sprogcentret udbyder danskundervisning og kurser i samfundsforståelse m.v. til kommunens borgere og nabokommuner.

Af kursisterne forventes ca. 80 % at være bosiddende i Randers Kommune og 20 % med henvisning fra andre kommuner. Kursistgruppen forventes at fordele sig med ca. 80 % selvforsørgende og resten som modtagere af introduktionsydelse, kontanthjælp eller dagpenge.

Sprogcentrets bruttobudget er i 2014 estimeret til ca. 21 mio. kr., men budgettet tilpasses løbende efterspørgslen på området. I budgettet indgår ikke udgifter til husleje og forbrugsafgifter, idet disse i 2011 blev flyttet til Miljø- og teknikudvalgets område.

3.2 Kontante ydelser

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr. NY	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Kontanthjælp passiv	83,9	25,0	58,9
1.2 Kontanthjælp aktiv	260,0	91,0	169,0
1.3 Kontanthjælp, flygtninge	0,1	0,1	0
1.4 Sociale formål	4,6	2,3	2,3
1.5 Repatriering	0,1	0,1	0
1.6 Introduktionsydelse	11,2	5,6	5,6
1.7 Sygedagpenge	247,8	77,4	170,4
1.8 Revalideringsydelse	16,2	9,1	7,1
1.9 Ledighedsydelse	72,0	20,2	51,8
1.10 Ressourceforløbsydelse	31,6	11,6	20,0
1.11 Befordring kont.hj.modt.	0,2	0,1	0,1
1.12 Særlig uddannelsesordning	7,2	3,6	3,6
I alt	734,9	246,1	488,8

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 734,9 mio.kr. i 2014. Der forventes indtægter for 246,1 mio.kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 488,8 mio.kr.

En række lovændringer og forventede lovændringer har ikke kunnet medtages i budgetprocessen 2014. Dels er de økonomiske konsekvenser af nyligt vedtagne lovforslag ikke indarbejdet i kommuneaftalen for 2014, herunder kontanthjælpsreformen og forlængelsen af den særlige uddannelsesordning. Dels er der lovforslag under udarbejdelse, der først forventes endeligt vedtaget i efteråret 2013. Dette er tilfældet for aftalen mellem Regeringen og Enhedslisten, om etablering af en midlertidig arbejdsmarkedsydelse.

Dette, sammen med det nye byråds konstitueringsaftale, der bevirker at en del af arbejdsmarkedsrådets budget (vedr. de ikke arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere) fra 2014 overgår til socialudvalget, betyder at budgettet 2014 på arbejdsmarkedsområdet snarest muligt i det nye år skal justeres og tilpasses ændringer, såvel i driftsloft som de organisatoriske ændringer på området.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af ovennævnte områder:

1.1-1.3 Kontanthjælp:

På kontanthjælpsområdet konteres udgifter til forsørgelse af såvel passive som aktive personer samt forrevalidering, opkvalificering, hjælpemidler, løntilskud til personer i tilbud m.v.

Kontanthjælpsreform:

Folketinget har indgået en bred politisk aftale om en reform af kontanthjælpssystemet, som træder i kraft 1. januar 2014.

Kontanthjælpen bliver afskaffet for alle unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse og erstattet af uddannelseshjælp. Samtidig bliver der skabt et nyt kontanthjælpssystem for voksne og unge med en erhvervskompetencegivende uddannelse.

3.2 Kontante ydelser

Udgangspunktet for den nye kontanthjælpsreform er meget klart: Borgere der kan arbejde, skal i arbejde. Alle unge under 30 år uden en kompetencegivende uddannelse skal i uddannelse. Er der problemer udover ledighed, skal de have en indsats, der skaber stabilitet i deres liv og tager hånd om deres udfordringer, så de kan blive klar til henholdsvis at arbejde eller påbegynde og gennemføre en uddannelse.

De økonomiske konsekvenser af kontanthjælpsreformen er ikke med i budgettet og er endnu ikke udmeldt til kommunerne.

1.4 Sociale formål:

Udgifter til sociale formål omhandler sygebehandling, enkeltudgifter herunder flytning og efterlevseshjælp.

1.6 Introduktionsydelse:

Introduktionsydelse og hjælp i særlige tilfælde ydes til personer under integrationsloven, hvilket vil sige de første 3 år efter opholdstilladelsen.

1.7 Sygedagpenge:

Udgifter til sygedagpenge omfatter på denne funktion to perioder, fra den 9. uge til den 52. uge (aktive og passive perioder) og forlængelser udover den 52. uge, samt udgifter til sygedagpenge med manglende opfølgning (uden statsrefusion). Her registreres også indtægter vedrørende regres.

1.8 Revalideringsydelse

Området vedrører udgifter til revalideringsydelse (overførselsindkomsten), samt øvrige merudgifter.

1.9 Ledighedsydelse

Ledighedsydelse er forsørgelsesydelsen for personer, der er visiteret til fleksjob, men ikke er kommet i job.

1.10 Ressourceforløbsydelse

På funktionen registreres udgifter, der vedrører forsørgelse af personer, der er visiteret til resourceforløb efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats.

1.11 Befordring

Beskæftigelsesordninger: her konteres tilskud til befordring til arbejdssøgende og andre særlige aktiviteter efter § 7 i LAB.

1.12 Særlig uddannelsesordning (ledige, der har opbrugt deres dagpengeret)

På denne funktion registreres udgifter og indtægter i forbindelse med uddannelse og forsørgelse af ledige, hvis dagpengeperiode udløber i første halvår af 2013, jf. lov om uddannelsesordning til ledige, som har opbrugt deres dagpengeret. Ordningen er forlænget til og med år 2014.

3.2 Kontante ydelser

2. Det vil vi i 2014 (indsatsområder)

Indsatsområderne for kontante ydelser er præget af arbejdet henimod de opstillede måltal jf. nedenstående tabel.

Mio. kr.	Antal	Bruttoudg.	Nettoudg.
Kontanthjælp	3.100	343,3	227,5
Introduktionsydelse	75	11,2	5,6
Sygedagpenge:			
Indtil 5- 52 uger	1.125	205,0	130,8
Over 52 uger	220	42,3	42,3
Revalidering	100	16,1	7,1
Ledighedsydelse	450	71,5	51,4
Ressourceforløb	300	31,6	20,0
I alt	5.370	721,0	484,7

I forhold til indsatsområder henvises til bevillingsområdet "arbejdsmarkedsforanstaltninger".

3.2 Kontante ydelser

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden i perioden 2012-17:

Drift, mio. kr. (netto, 2013 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kontanthjælp passiv	80,9	87,4	58,9	54,9	50,8	48,8
Kontanthjælp aktiv	141,6	117,1	169,0	169,0	169,0	169,0
Kontanthjælp flygtninge	0	0	0	0	0	0
Sociale formål	0,7	1,5	2,3	2,3	2,3	2,3
Repatriering	0	0	0	0	0	0
Introduktionsydelse	5,7	4,9	5,6	5,6	5,6	5,6
Sygedagpenge	177,8	171,8	170,4	173,3	173,3	173,3
Revalidering	12,9	15,4	7,1	7,1	7,1	7,1
Ledighedsydelse	51,2	48,6	51,8	51,8	51,8	51,8
Ressourceforløbsydelse	0	0	20,0	35,0	45,0	50,0
Befordring kontanthjælpsmodtagere	0	-6,6	0,1	0,1	0,1	0,1
Uddannelsesordn.- opbrugt dagpengeret	0	0	3,6	0	0	0
I alt	470,8	440,1	488,8	499,1	505,0	508,0

Tabellen viser et en samlet stigning på området på 48,7 mio. kr. fra budget 2013 til budget 2014. Heraf er stigning på 10 mio. kr. ('kontanthjælp aktiv' og 'befordring, kontanthjælpsmodtagere') alene en teknisk omplacering mellem bevillingsområde 3.1 og 3.2.

Den resterende budgetstigning fra 2013 til 2014 vedrører overvejende ressourceforløbsydelse (20 mio. kr.) aktiverede kontanthjælpsmodtagere (20 mio. kr.), ledighedsydelse (3,2 mio. kr.), nyt budget til den særlige uddannelsesordning (3,6 mio. kr.) samt et fald i udgifterne til revalideringsydelse 8,3 mio. kr.

3.2 Budgetforudsætninger

Indkomstoverførsler budgetlægges med udgangspunkt i KL's tekniske fremskrivning af de enkelte poster. Oplysningerne fra KL vurderes i lyset af egne regnskaberfaringer og forventninger til fremtiden inden det endelige niveau fastlægges. Nedenfor beskrives de nærmere forudsætninger.

Sygedagpenge

I budget 2014 er der budgetteret med 1.125 sager under 52 uger og 220 sager over 52 uger. Der ydes 30 % statsrefusion ved passiv ydelse og 50 % ved aktivering. Ingen refusion ved sager over 52 uger. Desuden konteres her også indtægter vedr. regres, hvor der er budgetteret med indtægt på netto 2,5 mio. kr.

3.2 Kontante ydelser

Kontanthjælp

Der er i 2014 budgetteret med 3.100 kontanthjælpsmodtagere. Der ydes 30 % statsrefusion ved passiv ydelse og 50% ved aktivering. Der er 650 klienter der udløser den store statsrefusion på 50%.

Introduktionsydelse

Der er i 2014 budgetteret med 75 klienter. Der ydes 50 % statsrefusion.

Ledighedsydelse Refusionsprocenten på ledighedsydelse varierer fra 0 til 50%, afhængig af årsagen til og varighed af ydelsen. Der forventes ca. 225 klienter med 30% refusion, 125 klienter med 50% refusion og 100 klienter uden statsrefusion.

Revalidering

Der er budgetteret med 100 årsværk til revalideringsydelse og virksomhedsrevalidering og der ydes mellem 30% og 65% statsrefusion.

Ressourceforløb

Der er budgetteret med 300 årsværk til ressourceforløb vedr. ydelser, stigende til 750 årsværk i 2017 (100 aktiverede og 200 passive).

Uddannelsesordning for ledige, der har opbrugt deres dagpenge

På denne funktion registreres udgifter og indtægter i forbindelse med uddannelse og forsørgelse af ledige, hvis dagpengeperiode udløber i første halvår af 2013, jf. lov om uddannelsesordning til ledige, som har opbrugt deres dagpenge. Ordningen er forlænget til og med 2014.

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
BO 2014-2016 i 2014 priser juni 2013	662.422,4	663.272,3	660.218,3	660.218,3
<i>Ændringer:</i>				
Regnskabserfaringer	38.996,4	48.418,8	57.438,4	60.448,3
Sygedagpenge - div ændringer herunder regresindt.	151,6	-848,4	-848,4	-848,4
Ledighedsydelse, merudgifter	2.918,4	2.918,4	2.918,4	2.918,4
Kontanthjælp - stigning i antal klienter	12.000,0	11.000,0	10.000,0	8.000,0
Uddannelsesordning - forlængelse	3.600,0			
ændret pl - eks sygedagpenge	337,1	330,0	330,0	330,0
Ressourceforløb (førtidspensionsreform)	19.989,3	35.018,8	45.038,4	50.048,3
210 Lovændringer	1.455,2	1.455,2	1.455,2	1.455,2
LC pkt. 30 Tilskud til tandpleje til kontanthjælpsmodtagere	1.455,2	1.455,2	1.455,2	1.455,2
Omplaceringer mellem bevillingsområder	-214.092,6	-214.092,7	-214.092,7	-214.092,7
Opr budget til nyt bev område 3.3 Forsikrede ledige	-223.948,1	-223.948,2	-223.948,2	-223.948,2
Overført fra 3.1 - 5.98 beskæftigelseordninger	6.710,7	6.710,7	6.710,7	6.710,7
Overført fra 3.1 - 5.75 akt kontanthjælp	3.144,8	3.144,8	3.144,8	3.144,8
Ændringer i alt	-173.641,0	-164.218,7	-155.199,1	-152.189,2
Vedtaget budget	488.781,4	499.053,6	505.019,2	508.029,1

3.2 Kontante ydelser

4. Nøgletal, takster m.m.

Tabel 85 – Nettodriftsudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter m.m. pr. fuldtidsmodtager – regnskab 2012

Kr. pr. fuldtidsmodtager	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kontanthjælp	87.855	91.010	83.650	86.800	81.187	89.651
Revalidering	91.533	105.534	90.986	88.311	112.039	84.030
Fleksjob og skånejob	53.362	58.383	58.767	64.799	63.812	67.907
Ledighedsydelse	135.007	129.535	142.792	126.826	117.883	154.834
A-dagpenge	95.383	97.874	99.267	93.600	93.583	100.388
Sygedagpenge	104.643	104.398	107.611	99.614	101.792	111.356
Løntilskud til offentlige arbejdspladser	10.447	11.960	9.630	9.431	14.263	7.651
Løntilskud til private arbejdspladser	1.703	1.386	1.574	1.642	1.937	1.786
Førtidspension	101.584	88.718	87.568	91.093	98.087	83.298
Integrationsydelse	63.318	63.351	19.080	66.000	67.037	33.560
Tillægsydelser til forsørgelse	557	519	556	700	470	1.687
Nettodriftsudgift i alt	96.868	94.581	93.202	92.264	94.967	97.133

Ovenfor er nettoudgiften til forsørgelse i 2012 opgjort som udgift pr. fuldtidsmodtager. Set for alle målgrupperne under ét, ligger Randers på linje med de øvrige 6-byer, med undtagelse af København og Aarhus, der ligger noget over niveauet for de øvrige byer.

Når man ser på de enkelte målgrupper, er der dog et par steder, hvor Randers skiller sig ud. På revaliderings- og løntilskudsområderne ligger udgiften pr. fuldtidsmodtager markant over det generelle niveau. På fleks- og skånejobområdet, førtidspension og integrationsydelse ligger Randers også i den høje ende, hvorimod udgifterne til kontanthjælp, ledighedsydelse, A-dagpenge og sygedagpenge blandt de laveste.

Nedenfor er nettoudgiften til forsørgelse opgjort pr 18-64 årige (udgiftstrykket) og her ligger Randers meget højt, både for alle målgrupperne under ét og set for de enkelte målgrupper for sig. Kun på områderne kontanthjælp, revalidering og A-dagpenge er udgifterne i Randers på niveau med sammenligningskommunerne. På fleksjob- og sygedagpengeområdet har Randers endog den største udgift blandt 6-byerne, målt pr.18-64 årige.

Nøgletallene viser altså, at selvom Randers generelt set ligger på linje med de øvrige byer med hensyn til udgiften pr. fuldtidsmodtager, har kommunen en større andel af mange af målgrupperne, hvilket betyder at udgiftstrykket i forhold til antallet af borgere, er markant højere.

3.2 Kontante ydelser

Tabel 90 – Nettodriftsudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter pr. 18-64 årige – regnskab 2012

Kr. pr. 18-64 årige	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kontanthjælp	3.044	4.652	3.745	3.922	3.677	5.326
Revalidering	392	227	367	394	200	196
Fleksjob og skånejob	1.103	1.011	764	1.171	1.529	340
Ledighedsydelse	846	566	415	526	837	325
A-dagpenge	3.448	4.776	4.093	3.238	4.051	4.234
Sygedagpenge	2.195	2.326	2.455	2.343	3.082	2.008
Løntilskud til offentlige arbejdspladser	378	584	397	326	617	323
Løntilskud til private arbejdspladser	62	68	65	57	84	75
Førtidspension	7.621	7.549	5.295	8.132	8.097	3.297
Integrationsydelse	32	38	17	87	94	15
Tillægsydelser til forsørgelse	111	120	106	154	111	285
Nettodriftsudgift i alt	19.232	21.917	17.719	20.350	22.379	16.424

3.3 Forsikrede ledige

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Forsikrede ledige – dagpenge, medfinansiering	203,1	0	203,1
1.2 Beskæftigelsesindsats forsikrede, udenfor driftsloft	95,3	65,0	30,3
1.3 Restpulje (evt. tilbagebetaling af beskæftigelsestilskud)	40,6	23,2	17,4
I alt	339,0	88,2	250,8

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 339 mio.kr. i 2014. Der forventes indtægter for 88,2 mio.kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 250,8 mio.kr.

For at understøtte en tættere sammenhæng mellem udgifterne til de forsikrede ledige (a-dagpengemodtagerne) og Randers Kommunens beskæftigelsestilskud, er der oprettet et selvstændigt bevillingsområde (3.3).

Området omfatter alene de udgifter til forsikrede ledige, der finansieres af det statslige beskæftigelsestilskud. Udgifterne til forsikrede, der finansieres under det fælles driftsloft og arbejdsgiverudgiften til løntilskudsjobs til forsikrede ledige, er således stadigvæk budgetlagt og beskrevet under bevillingsområde 3.1.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af området:

1.1. Forsikrede ledige

På denne funktion registreres udgifter vedrørende arbejdsløshedsdagpenge til forsikrede, jf. § 82 a i lov om arbejdsløshedsforsikring.

Ydelsen udbetales af A-kasserne og kommunen medfinansierer udgiften med 50, 70 eller 100 pct., afhængig af aktivering og type af aktiveringstilbud.

1.2 Beskæftigelsesindsats, forsikrede (udenfor driftsloft):

Området vedrører de beskæftigelsesrettede tilbud til forsikrede, der er omfattet af beskæftigelsestilskuddet: Løntilskud, hjælpemidler, personlig assistance, uddannelsesaftaler (voksenlærlinge) og jobrotation. Der er 50 % refusion på løntilskud, personlig assistance og hjælpemidler og 100 % refusion på uddannelsesaftaler og jobrotation.

1.3 Restpulje til evt. tilbagebetaling af beskæftigelsestilskud

Beskæftigelsestilskuddet afregnes i flere trin: en foreløbig udmelding, en midtvejsregulering og en endelig opgørelse, der først finder sted efter regnskabsårets afslutning. Den endelige statslige kompensation er derfor meget usikker, og kommunerne oplever både positive og negative efterreguleringer i forhold til det tidligere udmeldte og afregnede beskæftigelsestilskud.

2. Det vil vi i 2014 (indsatsområder)

Indsatsområderne for de forsikrede ledige er en integreret del af kommunens arbejdsmarkedsforanstaltninger, og beskrives under bevillingsområde 3.1 'Arbejdsmarkedsforanstaltninger'.

3.3 Forsikrede ledige

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden i perioden 2012-17:

Drift, mio. kr. (netto, 2013 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Forsikrede ledige – forsørgelse (fra bev.omr. 3.2)	238,5	223,8	203,1	203,2	203,2	203,2
Forsikrede ledige – øvrig indsats udenfor driftsloft (bev. 3.1)	43,4	61,4	30,3	30,3	30,3	30,3
Restpulje (evt. tilbagebetalig af beskæftigelsestilskud)			17,4	17,4	17,4	17,4
I alt	281,9	285,2	250,8	250,9	250,9	250,9

Tabellen viser et samlet fald på området på 34,4 mio. kr. Mindrebudgettet skyldes den generelle forventning til et faldende antal A-dagpengemodtagere

Den budgetterede udgift på 250,8 mio. kr. svarer til det beskæftigelsestilskud, der er meldt ud til kommunerne på budgetlægnings tidspunktet. Som det dog ses af tabellen, forventes kun netto-udgift i 2014 på 233,4 mio. kr., hvilket på budgetlægnings tidspunktet giver en forventning om at kommunen skal tilbagebetale 17,4 mio. kr. af beskæftigelsestilskuddet til staten.

3.2 Budgetforudsætninger

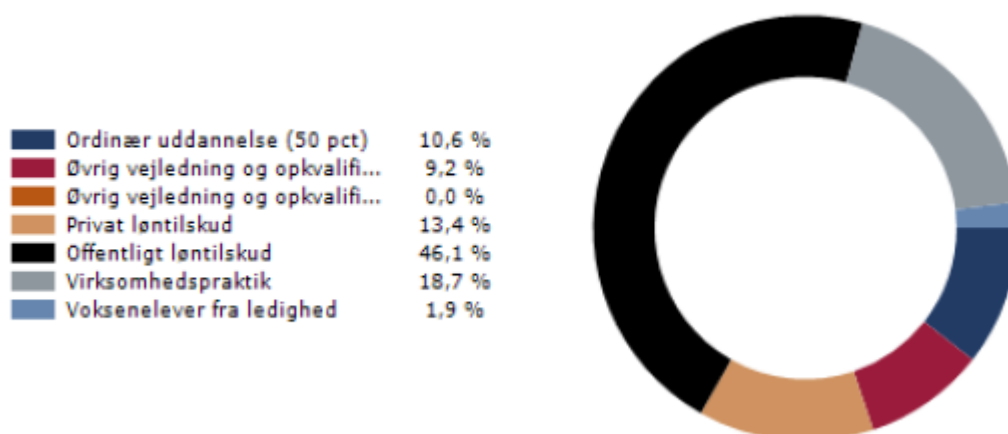
Budgettet på 251 mio. kr. er fastlagt med udgangspunkt i det udmeldte beskæftigelsestilskud for Randers Kommune primo juli 2013. Tilskudsberegningen er baseret på et bruttoledighedstal på landsplan på 97.950, svarende til ca. 2.000 helårspersoner. Beskæftigelsestilskuddets endelige størrelse kendes først efter regnskabsårets afslutning, hvorfor der er behov for at budgettere området, uafhængigt af det udmeldte tilskud.

Med udgangspunkt i Arbejdsmarkedsstyrelsens budgetlægningsredskab, 'effektivindsats.dk', er der derfor opstillet konkrete budgetforventninger til området for forsikrede ledige, uanset størrelsen på det udmeldte beskæftigelsestilskud.

Det anvendte budgetsценarie baseres på Arbejdsmarkedsstyrelsens vurdering af bruttoledighedstallet for 2014 i Randers Kommune, hvilket skønnes til 1900 helårspersoner. Såfremt det anvendte budgetsценarie holder stik, vil kommunens udgift på området 'kun' beløbe sig til 233,4 mio. kr. i 2014, hvilket er 17,4 mio. kr. mindre end det udmeldte beskæftigelsestilskud. Der er derfor grund til at følge udviklingen løbende, med henblik på at kunne tilbagebetale en del af beskæftigelsestilskuddet.

3.3 Forsikrede ledige

Den forventede indsats fordeler sig således:

Forsørgelse og løntilskud:

	(1000 kr.)	Antal helårspersoner		Netto/stk *)	Nettoudg.
		(i karens)	(efter karens)		
Befordringsgodtgørelse (50% medfinansiering)					1.000
Dagpenge i aktive perioder (50% kommunalt bidrag)		3	128	100	12.818
Dagpenge i aktive perioder (70% kommunalt bidrag)		4	37	141	5.238
Dagpenge i passive perioder (70% kommunalt bidrag)		148	1.305	141	184.021
Udd.aft. ledige (voksenlærlinge) (100% statsrefusion)			9	0	0
Offentligt løntilskud (50% statsrefusion)		0	206	121	25.048
Privat løntilskud (50% statsrefusion)		0	60	59	3.525
		155	1.745		231.650

*) I den angivne stykpris indgår ikke dagpengene i karensperioden, da disse ikke er en kommunal udgift.

Øvrig indsats:

	(1000 kr.)	Bruttoudgift	Nettoudg.
Hjælpe midler (50% statsrefusion)		500	250
Personlig assistance (50% statsrefusion)		3.000	1.500
Uddannelsesaftaler / voksenlærlinge (100% statsrefusion)		10.000	0
Jobrotation		25.000	0
Brutto / nettoudgift i alt		38.500	1.750

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

Nyt bevillingsområde – så det giver ikke mening med en ændringstabel.

4. Nøgletal, takster m.m.

Nøgletal på dette område er beskrevet under arbejdsmarkedets to andre bevillingsområder.

Socialudvalget

Bevillingsområderne

Forebyggende foranstaltninger for
børn og unge

Tilbud til voksne med særlige behov

Områder der administreres
af Borgerservice

Beskrivelse af området
Indsatsområder
Hovedtal

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Særlige dagtilbud og særlige klubber	-0,5	-0,8	-1,3
Døgninstitutioner, opholdssteder m.v.	24,2	-14,5	9,7
Plejefam/oph.steder handicap børn og unge	22,6	0,0	22,6
Forebyg. foranst. handicap børn og unge	17,3	0,0	17,3
Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse	13,5	0,0	13,5
Sociale formål	34,7	-16,8	17,9
I alt	111,9	-32,1	79,8

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 111,9 mio. kr. i 2014. Der forventes indtægter for 32,1 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 79,8 mio. kr.

Særlige dagtilbud og særlige klubber.

Udførerdelen på Børnehaven Lucernevej. Udgifterne til køb af pladser konteres hos Børn og Skole.

Døgninstitutioner

Døgninstitutioner for børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, samt børn med gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Det drejer sig om de døgnpladser, der købes hos os selv på Børnecenter Randers og pladser der købes i Regionen eller i andre kommuner.

Familiepleje og forebyggende foranstaltninger

Det drejer sig om en lang række tilbud med forskelligt formål, tyngde og indsats.

Af tungere og mere vedvarende foranstaltninger drejer det sig om plejefamilier, private opholdssteder samt de tilhørende ydelser.

Af lettere foranstaltninger drejer det sig om aflastning af familier med handicappede børn, støtte- og kontaktpersoner, udredninger af børn m.m.

Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse

Efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er primært udviklingshæmmede. Dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer som har pådraget sig en varig ikke fremadskridende hjerneskade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem.

Randers kommune driver Center for Specialundervisning for Voksne (CSV).

Sociale formål

Nødvendige merudgifter i forbindelse med handicappede børn f.eks. udgifter til hjælpemidler, særlige fritidsforanstaltninger, særlig transport, hjemmepasningsordning m.m.

Desuden vedrører det dækning af tabt arbejdsfortjeneste til forældre, der passer deres børn i hjemmet som følge af barnets nedsatte funktionsevne.

2. Det vil vi i 2014 (indsatsområder)

Forebyggende foranstaltninger og anbringelser af børn og unge med handicap generelt

- Integration mellem Børnecenter Randers, Mellerup skolehjem og Børne og unge rehabiliteringen.
- Forsat udvikling af kvalitetsmodellen på det sociale område
- Implementering af IT-teknologi og velfærdsteknologiske løsninger
- Sammenhæng og helhed i den kommunale indsats
- Fokus på forebyggelse i bredeste forstand
- Rehabiliterings fokus

Børn og unge – Børnecenter Randers

- Udvikling af pædagogikken gennem teknologiske værktøjer
  - Udvikle brugen af Bosted
  - Optimere den digitale tilgang i tilbuddet
  - Implementering af tablets som kommunikationsstøttende hjælpemiddel på tilbuddet
- Implementering af KRAP (Kognitiv, ressourcefokuseret, anerkendende pædagogisk tilgang)
- Randers Kommune overtager pr. 1. januar 2014 Mellerup Skolehjem og Institut for Kommunikation og Handicap (IKH) fra Region Midt. Mellerup Skolehjem er et tilbud til personer i alderen 7 til 24 år med funktionsnedsættelse og sociale problemer, og IKH udøver rådgivning og træning af børn med funktionsnedsættelse. Overtagelsen vil som udgangspunkt ikke påvirke nettobudgettet på området.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014PL)	Regnskab	Budget	Budgetforslag 2014 – 17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Særlige dagtilbud og særlige klubber		2,1	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Døgninstitutioner, opholdssteder m.v.		18,0	9,7	9,7	9,7	9,7
Sociale formål		16,8	17,9	17,8	17,8	17,8
Plejefam/oph.steder handicap børn og unge		21,9	22,6	22,6	22,6	22,6
Forebyg. foranst. handicap børn og unge		20,6	17,3	17,3	17,3	17,3
Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse		13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
I alt	80,6	92,9	79,8	79,7	79,7	79,7

Opdelingen af budgetposterne er ændret fra 2012 til 2013, hvorfor det kun er muligt at lave sammenligning mellem årene på totalerne.

Der er et samlet fald på 13,1 mio. fra oprindelig budget 2013 til budget 2014. Det skyldes at der på grund af udviklingen i tilgangen af brugere er flyttet 10,0 mio. fra budgettet på børn til budgettet på voksne handicappede. Derudover er budgettet reduceret med 2,7 mio. på baggrund af besparelser som følge af et udbud på kørsel og med 0,5 mio. kr. som følge af ændrede refusionsregler på særligt dyre enkeltsager.

3.2 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Der er en generel budgetmodel for myndighedsområdet, der baserer sig på et egentligt dispositionsregnskab, hvor grundlaget er antallet af ydelser og prisen for disse ydelser. Det er derudover mulighed for at opstille myndighedsbudgettet som "mængde gange pris" og på den måde samtidig gode muligheder for at følge med i udviklingen i forhold til antallet af brugere af bestemte ydelser, prisen på ydelserne og andre relevante forskydninger.

Budgetmodellen er brugt i forhold til fordelingen af budgettet på relevante områder.

Børn - handicap 2014	Årspladser - forventet	Gns.pris pr. plads	Budget mio.kr.
Døgninstitutioner/Plejefamilier/opholdssteder mv.	61	529.508	32,3
Forebyggende foranstaltninger	98	176.531	17,3
Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	70	192.857	13,5
I alt	229	275.546	63,1

Derudover omfatter området Særlige dagtilbud og særlige klubber (-1,3 mio. kr.) og Sociale formål (17,9 mio. kr.)

3.2.2 Demografi

Der er indarbejdet en "demografimodel" som opdateres og reguleres årligt i forhold til de faktiske borgere, der modtager tilbud, så der til en hvis grad tages højde for andelen af personer i de forskellige aldersgrupper og den gennemsnitlige omkostning i disse aldersgrupper. Modellen er indarbejdet under Voksne med særlige behov (bevillingsområde 4.2).

Forebyggende foranstaltninger og anbringelse af børn og unge med handicap
--

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
BO 2014-2016 i 2014-priser juni 2013	92.672,0	92.672,1	92.672,1	92.672,1
<i>Ændringer:</i>				
Budgetforlig	-166,0	-166,0	-166,0	-166,0
Manglende prisregulering 2014	-704,6	-704,6	-704,6	-704,6
Tilbageførsel af manglende prisfremskrivning	538,6	538,6	538,6	538,6
Regnskaberfaringer				
Særligt dyre enkeltstager (mindreindtægt)	1.703,3	1.703,3	1.703,3	1.703,3
Lovændringer	252,0	252,0	252,0	252,0
LC Social tilsyn (tekniske korrektioner)	252,0	252,0	252,0	252,0
Omplaceringer mellem udvalg	671,3	671,3	671,3	671,3
1. budgetopf 2013 Indtægt børnebidrag til 2.4	178,1	178,1	178,1	178,1
1. budgetopf 2013 Sikrede institutioner fra 2.4	493,2	493,2	493,2	493,2
Omplaceringer mellem bevillingsområder	-10.180,0	-10.180,0	-10.180,0	-10.180,0
Flyttet i budgetopfølgningen (4.2)	-5.090,0	-5.090,0	-5.090,0	-5.090,0
1. budgetopf 2013 Flyttes til bev. 4.2	-2.545,0	-2.545,0	-2.545,0	-2.545,0
1. budgetopf 2013 Flyttes til bev. 4.2	-2.545,0	-2.545,0	-2.545,0	-2.545,0
Udmøntning af puljer:	-4.483,2	-4.483,2	-4.483,2	-4.483,2
Moderniseringsaftale	-4,1	-4,1	-4,1	-4,1
Tjenestemænd	74,5	74,5	74,5	74,5
Kørselsudbud	-4.553,6	-4.553,6	-4.553,6	-4.553,6
Omplaceringer	-673,9	-721,7	-721,7	-721,7
Diverse omplaceringer	3,1	3,1	3,1	3,1
Moderniseringsaftale	-677,0	-724,8	-724,8	-724,8
Ændringer i alt	-12.876,5	-12.924,3	-12.924,3	-12.924,3
Vedtaget budget	79.795,5	79.747,8	79.747,8	79.747,8

Forebyggende foranstaltninger og anbringelse af børn og unge med handicap

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 6-by nøgletal

Tabel 67 – Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge fordelt på type anbringelsessteder regnskab 2012

1.000 kr. pr. helårsplads	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anbragt med handicap som årsag						
Plejefamilier	301	505	602	532	500	492
Netværkspleje	133	0	395	0	149	215
Socialpædagogiske opholdssteder	789	782	934	461	348	921
Kommunale plejefamilier	0	0	0	0	458	0
Døgninstitutioner	1.378	1.057	1.510	958	966	1.398
Sikrede institutioner	0	0	0	0	1.548	0
Alle andre døgnanbringelser	129	270	68	736	169	101
I alt (vægtet gennemsnit)	1.010	790	1.204	857	616	1.070

Randers er billigst når det gælder døgninstitutioner, men i den høje ende når det gælder kommunale plejefamilier. Det skyldes at familiepleje ofte vurderes, at være den bedste løsning for barnet/den unge, og derfor også til børn med relativt stort støttebehov

Tabel 68 – Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge fordelt på alder – regnskab 2012

1.000 kr. pr. helårsplads	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anbragt med handicap som årsag						
0-5 årige	1.133	531	1.046	1.171	634	1.015
6-13 årige	1.108	763	1.156	1.007	695	1.007
14-17 årige	1.137	871	1.320	766	548	1.139
18-22 årige	680	730	784	344	693	1.052
0-22 årige	1.010	790	1.204	857	616	1.070

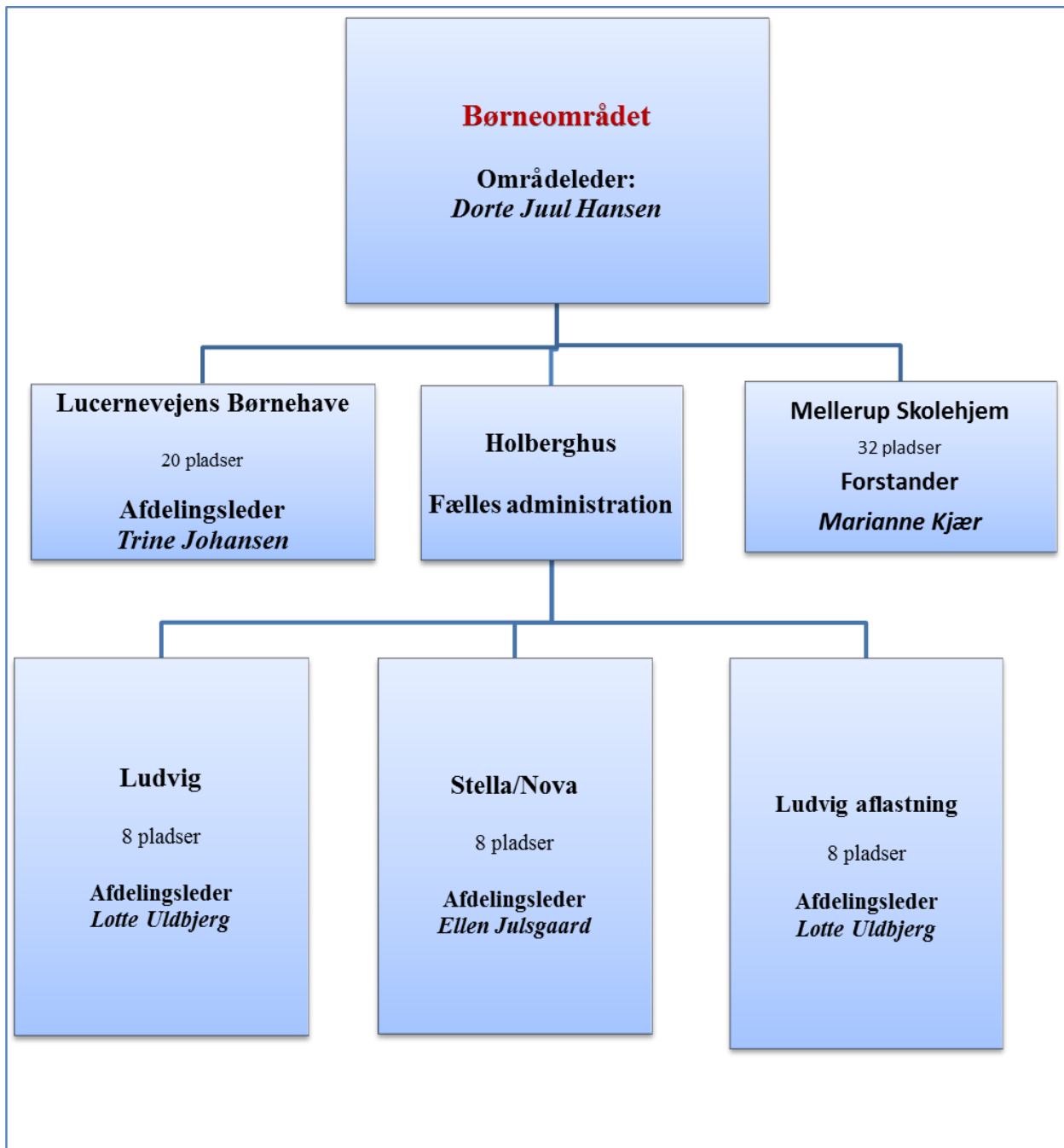
Randers har de laveste gennemsnitsudgifter pr. helårsplads i de fleste aldersgrupper. Det hænger bl.a. sammen med, at de seneste års sparerunder/effektiviseringer er slået igennem.

Tabel 69 – Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge anbragt på døgninstitutioner fordelt på alder - regnskab 2012

1.000 kr. pr. helårsplads	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anbragt med handicap som årsag						
0-5 årige	2.183	0	1.471	1.171	748	0
6-13 årige	1.583	1.061	1.434	1.115	1.010	1.404
14-17 årige	1.401	1.056	1.544	860	896	1.368
18-22 årige	995	990	1.538	283	1.151	1.370
0-22 årige	1.378	1.057	1.510	958	966	1.398

Det overordnede billede er, at Randers ligger i den lave ende, når man ser på gennemsnitsudgifterne pr. helårspladstil børn og unge anbragt på døgninstitutioner.

4.2 Oversigt over aftaleenheder

Tilbud til voksne med særlige behov (handicap, misbrug og psykiatri)

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio kroner	Udgift	Indtægt	Netto
1.10 BPA	26,2	-1,0	25,2
1.11 Udlejningsboliger	0,0	-6,0	-6,0
1.12 Voksen bo	287,5	-36,9	250,6
1.13 Midlertidige botilbud	26,2	-17,4	8,8
1.14 Bostøtte	27,5	-3,9	23,6
1.15 Kontaktperson- og ledsagerordninger	11,3	0,0	11,3
1.16 Beskyttet beskæftigelse & aktivitets- og samværstilbud	78,6	-19,6	59,0
1.17 Kompenserende specialundervisning	3,2	-1,1	2,1
1.18 Merudgiftskompensationer	5,8	-2,9	2,9
1.19 Alkoholbehandling og behandlingshjem	4,3	-0,2	4,1
1.20 Behandling af stofmisbrugere	13,2	-0,2	13,0
1.21 Øvrige udgifter	3,6	0,0	3,6
1.22 Øvrige sociale formål	4,7	-1,0	3,7
Total udgift	492,1	-90,2	401,9

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 492,1 mio. kr. i 2014. Der forventes indtægter for 90,2 mio., hvilket giver en samlet nettoudgift på 401,9 mio. kr.

1.10 BPA

Efter Serviceloven (SL) §96 yder kommuner et tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Modtageren af tilskuddet skal være i stand til selv at administrere hjælpeordningen, herunder at ansætte den nødvendige hjælp.

1.11 Udlejningsboliger

Huslejeindtægter på boliger administreret af boligforeninger, udlejet til voksne handicappede. Området er uden for rammen.

1.12 og 1.13 og 1.14 Voksen Bo

Handicap

Efter SL § 85, § 107, 108 sikrer kommunen midlertidig og længevarende bo-ophold eller bostøtte for voksne personer, der har betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, eller som har særlige sociale problemer. I boligerne yder kommunen omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner, pleje, omsorg eller behandling. Randers Kommune har besluttet at indføre et nærhedsprincip på området, således at borgere på sigt skal kunne forvente altid at modtage et botilbud i nærmiljøet, med mindre faglige hensyn taler for andet. Budgettet består af køb af pladser i tilbud, hvor Randers Kommune er driftsherre og køb af pladser i andre kommuner og regioner.

Psykiatri

Kommunen råder over en række boliger for personer med psykiatriske lidelser, og udgifterne omfatter driften af disse.

Botilbud til voksne med særlige behov er Åbo og Blommevej, hvor beboerne ud over en sindslidelse har misbrugs – eller sociale problemer.

Herudover dækker udgifterne også støtte i eget hjem efter servicelovens § 85.

Misbrug. Botilbud m.v. til personer med særlige problemer

Ovennævnte omfatter udgifter til køb af pladser på forsorghjem - herunder egne pladser på

Tilbud til voksne med særlige behov (handicap, misbrug og psykiatri)

forsorgshjemmet Hjørnestenen i Randers. Udgifter til disse tilbud refunderes med 50% fra staten.

Under dette område henhører også køb af pladser på Randers kommunes bo- og aktivitetstilbud Ladegården samt køb af pladser på Blå Kors samt andre alkoholrelaterede døgnophold og bostøtte. Udgifter til beskyttet beskæftigelse til personer med sociale problemer er ligeledes placeret her. Desuden er budgettet til Perron 4 placeret i denne gruppe.

1.15 Kontaktperson og ledsagerordning

- Efter §97 i SL tilbyder kommunen 15 timers ledsagelse om måneden til personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
- Efter §98 og §99 i SL skal kommunen stille kontaktpersoner og støttekontaktpersoner til rådighed for personer, som er døvblinde, personer med et stof- eller alkoholmisbrug og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig.
- Det gives i vid udstrækning støtte i eget hjem til personer med psykiatriske lidelser.

1.16 Beskyttet beskæftigelse og aktivitets og samværstilbud

Efter §103 og 104 i SL tilbyder kommunen beskyttet beskæftigelse til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, særlige sociale problemer eller psykiske lidelser ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Kommunen tilbyder endvidere aktivitets- og samværstilbud til målgruppen, hvor formålet er opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene. Randers kommune har besluttet at indføre et nærhedsprincip på området, således at borgere på sigt skal kunne forvente altid at modtage et dagtilbud i nærmiljøet med mindre faglige hensyn taler for andet.

1.17 Kompenserende specialundervisning

Efter lov om kompenserende specialundervisning for voksne tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er personer over skolealderen, der ikke kan profitere af den øvrige almindelige uddannelse. Dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer som har pådraget sig en varig ikke fremadskridende hjerne-skade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem.

Randers kommune driver Center for Specialundervisning for Voksne (CSV).

1.18 Sociale formål, dækning af nødvendige merudgifter

Efter §100 i SL yder kommunen dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

1.19 Alkoholbehandling

Efter Sundhedslovens § 141, skal kommunen tilbyde vederlagsfri behandling til alkoholmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Budgettet består udover ambulans behandling også af længerevarende døgnbehandling ofte i private døgnbehandlingstilbud.

1.20 Behandling af stofmisbrugere

Efter Servicelovens § 81 og § 101 skal kommunen tilbyde en særlig indsats til bl.a. voksne med særlige sociale problemer herunder stofafhængighed. Konkret skal kommunen tilbyde behandling til stofmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Derudover indeholder delområdet køb af pladser på socialpædagogiske opholdssteder til personer, hvor misbrug ikke er hovedproblemet.

1.21 Øvrige udgifter

Indeholder udgifter til landsdækkende tilbud, der er objektivt finansieret samt tilskud til kommunikationshjælpemidler.

1.22 Øvrige sociale formål

- Der ydes støtte til frivilligt socialt arbejde jvf. Lov om social service pgf. 18, almene tilskud jvf. pgf. 79 i Lov om social service samt Øvrige sociale tilskud. Midlerne uddeles hovedsageligt til frivillige organisationer og foreninger efter ansøgning til Socialudvalget.
- Der ydes tilskud til midlertidigt husly efter pgf. 80 i Lov om social service.
- Området indeholder udgifter til tinglysningsafgift pålagt kommunen i forbindelse med lån til ejendomsskatter og boligydelseslån.
- Der ydes tilskud til boliger til integration af udlændinge, huslejetab m.v.

Tilbuddene – udførerområdet:

Det Matrikelløse område:

Den matrikelløse indsats omfatter den indsats, som har til formål at støtte personer, som har problemer enten i form af psykisk sårbarhed, misbrug eller funktionsnedsættelser som handicappede, til et mere selvstændigt liv.

Indsatsen vedrører bostøtte i eget hjem efter SEL § 85, som er samlet dels i Randers by, i Øster Tørslev og Langå. Bostøtten er opdelt i teams, som er specialiseret til målgrupperne: senhjerneskadede, udviklingsforstyrrede, aspergere, mennesker med sindslidelser, unge med sindslidelser og udsatte borgere.

Derudover er SKP ordningen (den opsøgende støtte-kontakt personordning), efter SEL 99 og samværstilbudene efter SEL 104 (Løvetand, Den grønne Gren, Unge Gruppen, samværstilbudene i Øster Tørslev og Langå, Klub 85, Caféen for hjerneskadede og caféen for udviklingsforstyrrede) samlet her. samarbejdet i forhold til andre aktører som fx Idræt for sindslidende, Lavia, Lille skole for Voksne og projekt Følgesvend er også tilknyttet det Matrikelløse område.

Voksen Bo:

Voksen Bo dækker botilbud efter SEL §§ 107, 108, 110 og boliger efter lov om almene boliger, hvor støtten gives efter § 85. Indsatsen vedr. pædagogisk støtte, pleje og omsorg til mennesker med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Indsatsen ydes til voksne med et mere varigt og omfattende behov end den indsats der ydes i det matrikelløse område. Tilbudene er samlet i mindre enklaver målrettet målgrupperne: Botilbud til udviklingshæmmede, multihandicappede og autister, botilbud til sindslidende, botilbud til udsatte i kommunalt regi og botilbud til udsatte i selvejende institutioner samt plejeboliger for misbrugere (selvejende).

Dagbeskæftigelse:

Området dækker beskyttet beskæftigelse efter SEL § 103, som er tilbud til mennesker, der ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Det udføres via Center for Beskæftigelse og Revalidering (CBR), Nyholm og andre aktører (Bifrost, Gaia og partnerskaber)

Desuden drejer det sig om ydelser til jobcentre vedrørende arbejdsmarkedsparathed og virksomhedsrettede tilbud målrettet målgrupperne.

Derudover tilbydes også samværstilbud efter SEL § 104 til udviklingshæmmede og senhjerneskadede samt undervisning efter lov om kompenserende specialundervisning (STU og senhjerneskadeundervisningen) samt undervisning fra anden aktør.

Behandling:

Alkoholbehandling (ambulant- og døgnbehandling) gives efter Sundhedslovens § 141 og forpligter kommune til at tilbyde gratis behandling af alkoholmisbrugere indenfor 14 dage efter henvendelse. Der er tale om forskellige typer af behandling og rådgivning i forhold til borgere og konsulentfunktion.

Stofmisbrugsbehandlingen sker efter SEL §§ 81 og 101, som er kommunes forpligtelse til at tilbyde en særlig indsats til bl.a. voksne med særlige sociale problemer, herunder stofafhængighed. Kommunen skal indenfor 14 dage efter henvendelse tilbyde behandling. Stofmisbrugsbehandlingen har både fokus på den længerevarende indsats og substitutionsbehandling og borgere, især unge, der er på vej ind i et misbrug.

2. Det vil vi i 2014 (indsatsområder)**Socialområdet voksne generelt**

- Stram økonomistyring
- Styrke innovative processer
- Rehabiliterende fokus
- Forsat Implementering af Psykiatriplan 2012
- Forsat udvikling af kvalitetsmodellen på det sociale område
- Forsat Implementering af IKT og velfærdsteknologiske løsninger
- Etablering af psykiatriens hus

Socialområdet voksne – Voksen bo

- Bolighandlingsplan. I løbet af 2014 og 2015 skal alle boliger til voksne inden for området leve op til følgende krav:
  - Det skal være muligt at kunne benytte kørestol
  - Der skal være separat toilet og badeværelse
  - Der skal minimum være 2 rum
  - Undtaget for disse krav er boliger, hvor der er en objektiv grund til at boligerne ikke skal indeholde kravene, eksempelvis ungdomsboliger.
- Udvikling af pædagogikken og driften gennem teknologiske værktøjer
  - indførelsen af relevante IKT og velfærdsteknologier
  - Digitalisering af arbejdsgange på botilbuddene
  - Digitalisering af al dokumentation på psykiatriområdet
- Inddragelse af borgere og pårørende
  - inddragelse af frivillighed på bostederne
- Udvikling af pædagogiske metoder og indsatser
  - sundhedsfaglig indsats
  - fokus på Case Management (CM) på udsatte området
  - nedsætte opholdstiden på forsorgshjem
- Fra 1. januar 2014 overtager Randers Kommune Boligerne Lene Breddahlsvej fra Region Midt. Stedet er et bo- og aktivitetstilbud til voksne sen-hjerneskedede. Overtagelsen vil som udgangspunkt ikke påvirke nettobudgettet på området.

Tilbud til voksne med særlige behov (handicap, misbrug og psykiatri)

Socialområdet voksne – matrikel-løse

- Udvikling af pædagogikken og driften gennem teknologiske værktøjer
  - Udvikling af virtuel bostøtte
  - Digitalisering af administrative sagsgange
- Udvikling af pædagogiske metoder og indsatser
  - Udvikling af en fleksibel og differentieret bostøtte
  - sundhedsfaglig indsats

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Mio kroner	Regn-	Budget	Budgetforslag 2014 - 17			
	skab		2014	2015	2016	2017
	2012	2013				
1.10 BPA		27,4	25,2	25,2	25,2	25,2
1.11 Udlejningsboliger		-6,0	-6,0	6,0	-6,0	-6,0
1.12 Voksen bo		261,1	250,6	253,3	255,8	259,0
1.13 Midlertidige botilbud		3,5	8,8	8,8	8,8	8,8
1.14 Bostøtte		19,0	23,6	23,6	23,6	23,6
1.15 Kontaktperson- og ledsagerordninger		7,0	11,3	11,3	11,3	11,3
1.16 Beskyttet beskæftigelse & aktivitets- og samværstilbud		55,2	59	59	59	59
1.17 Kompenserende specialundervisning		3,7	2,1	2,1	2,1	2,1
1.18 Merudgiftskompensationer		2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
1.19 Alkoholbehandling og behandlingshjem		19,3	4,1	4,1	4,1	4,1
1.20 Behandling af stofmisbrugere		-1,7	13	13	13	13
1.21 Øvrige udgifter		3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
1.22 Øvrige sociale formål		4,8	3,7	3,7	3,7	3,7
Total udgift	421,7	399,8	401,9	404,6	407,1	410,3

Opdelingen af budgetposterne er ændret fra 2012 til 2013, hvorfor det kun er muligt at lave sammenligning mellem årene på totalerne.

Udviklingen i udgifterne til Voksen Bo skyldes demografi.

3.2 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Der er en generel budgetmodel for myndighedsområdet, der baserer sig på et egentligt dispositionsregnskab, hvor grundlaget er antallet af ydelser og prisen for disse ydelser. Der er der ved mulighed for at opstille myndighedsbudgettet som "mængde gange pris" og på den måde samtidig gode muligheder for at følge med i udviklingen i forhold til antallet af brugere af bestemte ydelser, prisen på ydelserne og andre relevante forskydninger.

Budgetmodellen er brugt i forhold til fordelingen af budgettet på relevante områder.

Tilbud til voksne med særlige behov (handicap, misbrug og psykiatri)

Voksne - særligt udsatte 2014	Årspladser - forventet	Gns.pris pr. plads	Budget mio.kr.
BPA handicaphjælpere	47	536.170	25,2
Voksen bo	472	530.932	250,6
Voksen bo § 108	114	785.964	89,6
Voksen bo § 85 botilbud/bofællesskaber	293	418.771	122,7
Voksen bo - små bofællesskaber	65	183.076	11,9
Bostøtte	437	54.054	23,6
§ 85 bostøtte i eget hjem	263		
§ 85 hjemmevejledning	68		
§ 85 Specialvejledning	106		
Dagområdet	476	123.739	58,9
§ 103 Beskæftigelsestilbud	158	139.873	22,1
§ 104 Aktivitetstilbud	318	116.037	36,9
I alt	1.432	250.209	358,3

Differencen på 43,6 mio. kr. mellem denne tabel og budgettet er det, der bruges på øvrige aktiviteter f.eks. "merudgifter", forsorgshjem, rusmiddelbehandling m.v., som ikke kan opgøres i antal pladser.

3.2.2 Demografi

Der er indarbejdet en "demografimodel" som opdateres og reguleres årligt i forhold til de faktiske borgere, der modtager tilbud, så der til en hvis grad tages højde for andelen af personer i de forskellige aldersgrupper og den gennemsnitlige omkostning i disse aldersgrupper.

Nedenstående tabel viser de beregnede demografireguleringer:

1.000 kr	2014	2015	2016	2017
0-14 årige	-189	-366	-475	-451
15-18 årige	-68	-214	-296	-568
19-23 årige	1.079	1.907	2.496	2.953
24-30 årige	614	1.678	3.139	4.342
31-40 årige	-1.491	-2.639	-3.492	-4.402
41-50 årige	693	631	303	180
51-60 årige	323	1.517	2.458	4.697
61-65 årige	-888	-1.488	-1.511	-1.900
66+ årige	1.235	2.282	3.204	4.101
I alt	1.309	3.308	5.828	8.952

Tabellen viser en merudgift på 1,3 mio. kr. i 2014. I budget 2013-16 er der allerede indregnet en stigning på 1,4 mio. kr. fra 2013 til 2014, altså en mindredgift på 0,1 mio. kr.

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
BO 2014-2016 i 2014-priser juni 2013	392.407,5	394.524,5	397.261,9	397.262,0
<i>Ændringer:</i>				
Budgetforlig	-4.870,0	-4.270,0	-4.270,0	-4.270,0
Pkt. 1 Manglende prisregulering 2014	-1.500,5	-1.500,5	-1.500,5	-1.500,5
Tilbageførsel af manglende prisfremskrivning	930,5	930,5	930,5	930,5
Pkt. 5 Takstbesparelser psykiatri og udsatteområdet	-800,0	-800,0	-800,0	-800,0
Pkt. 6 Bostøtte vedr. socialt udsatte	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0
Pkt. 7 Bosteder som §110 tilbud	-1.000,0	-1.000,0	-1.000,0	-1.000,0
Pkt. 8 Aftale ml Randers Kommune og Region Nord (Sødisbakke)	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0
Pkt. 9 Bosted Nørresundbyvej	-400,0	-400,0	-400,0	-400,0
Pkt. 10 Nedjustering af støttecenter	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0
Pkt. 11 Engangsbesparelser vedr. lovpligtige udviklingsprojekter.	-600,0			
Regnskaberfaringer				
Mindre refusion særligt dyre enkeltsager	3.306,5	3.306,5	3.306,5	3.306,5
Lovændringer	1.228,0	1.228,0	1.228,0	1.228,0
LC Social tilsyn (tekniske korrektioner)	1.228,0	1.228,0	1.228,0	1.228,0
Demografi	-65,2	-121,1	-291,1	2.889,1
Demografiregulering jf. byrådsbeslutning	-65,2	-121,1	-291,1	2.889,1
Omlaceringer mellem bevillingsområder	10.180,0	10.180,0	10.180,0	10.180,0
Flyttet i budgetopfølgningen (4.1)	5.090,0	5.090,0	5.090,0	5.090,0
1. budgetopf 2013 Flyttes fra bev. 4.1	5.090,0	5.090,0	5.090,0	5.090,0
Udmøntning af puljer	-822,8	-822,8	-822,8	-822,8
Moderniseringsaftale	208,7	208,7	208,7	208,7
Tjenestemænd	54,4	54,4	54,4	54,4
Kørselsudbud	-1.051,6	-1.051,6	-1.051,6	-1.051,6
Energi	-34,3	-34,3	-34,3	-34,3
Omlaceringer	365,5	365,5	365,5	365,5
Difference ifm omlaceringer	365,5	365,5	365,5	365,5
Ændringer i alt	9.322,0	9.866,1	9.696,1	12.876,3
Vedtaget budget	401.729,5	404.390,6	406.958,0	410.138,3

Tilbud til voksne med særlige behov (handicap, misbrug og psykiatri)

4. Nøgletal, takster m.m

Der findes ingen brugbare 6-by nøgletal på dette område, men der er i 7-by regi udviklet en række nøgletal på det specialiserede socialområde:

7-by rapport, det specialiserede socialområde - voksne, 2012-tal

Udgift pr. 1000 indbyggere

	Herning		Holstebro		Horsens		Randers		Skive		Viborg	
	Index	Kr.	Index	Kr.	Index	Kr.	Index	Kr.	Index	Kr.	Index	Kr.
Bostøtte/botilbud	106	4.786	105	4.764	97	4.370	99	4.494	111	5.008	90	4.067
Dagtilbud	93	795	73	624	88	748	119	1.011	112	951	108	922
BPA-§96 handicaphjælpeordning	74	288	85	329	110	428	79	306	108	419	142	553
I alt	102	5.869	99	5.717	96	5.546	101	5.812	111	6.378	96	5.542

Index 100=gennemsnittet af alle byerne.

Med index 103 ligger Randers altså 3% over gennemsnittet for dagtilbud.

På dagtilbudsområdet har Randers den højeste udgift pr. 1000 indbyggere. Det hænger sammen med, at Randers samtidig har 19% flere pladser end gennemsnittet.

Årspladser pr. 1000 indbyggere

	Herning		Holstebro		Horsens		Randers		Skive		Viborg	
	Index	Pladser	Index	Pladser	Index	Pladser	Index	Pladser	Index	Pladser	Index	Pladser
Bostøtte/botilbud	98	16	114	19	96	16	89	15	111	18	102	17
Dagtilbud	77	6	96	7	102	8	115	9	90	7	112	9
BPA-§96 handicaphjælpeordning	81	0,38	87	0,40	74	0,34	129	0,59	86	0,40	127	0,58
I alt	91	23	108	27	98	24	98	24	103	26	106	26

Index 100=gennemsnittet af alle byerne.

Med index 94 ligger Randers altså 6% under gennemsnittet for bostøtte/botilbud.

Randers har det næstlaveste antal Bostøtte/botilbud årspladser pr. 1000 indbyggere. På dagtilbud og BPA området har Randers det højeste antal pladser pr. 1000 indbyggere sammen med Viborg.

Gennemsnitlig udgift pr. plads

	Herning		Holstebro		Horsens		Randers		Skive		Viborg	
	Index	1.000 kr.	Index	1.000 kr.	Index	1.000 kr.	Index	1.000 kr.	Index	1.000 kr.	Index	1.000 kr.
Bostøtte/botilbud	107	296	92	254	100	276	111	307	100	276	88	243
Dagtilbud	120	132	75	83	85	94	103	113	123	136	95	105
BPA-§96 handicaphjælpeordning	87	766	94	822	143	1.253	59	517	120	1.054	108	946
I alt	111	260	91	214	98	230	103	241	107	250	91	212

Index 100=gennemsnittet af alle byerne.

Med index 100 ligger Randers altså præcis som gennemsnittet i alt.

Randers har den laveste gennemsnitspris pr. plads, når det gælder BPA (index 59), mens udgiften for dagtilbud er meget tæt på gennemsnittet (index 101) og udgiften for bostøtte-/botilbudspladser ligger 7% over gennemsnittet.

Når man ser alle typer under ét, er udgiften pr. plads i Randers præcis på gennemsnittet.

Tilbud til voksne med særlige behov (handicap, misbrug og psykiatri)

Nedenstående tabel viser tendenser til at Randers Kommunes pladser er billigere end de pladser vi køber i andre kommuner eller regioner. Baseret på 7-by rapporten.

Bostøtte/botilbud	0-200.000		200.001-500.000		500.001-1.000.000		over 1.000.000	
	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads
Randers kommune (intern)	92	71.687	80	293.286	34	674.883	3	1.185.840
Andre (eksterne)	8	103.082	20	331.358	66	716.128	97	1.264.789
Total	100	74.061	100	300.831	100	702.112	100	1.262.712

Det er en stor andel af pladserne til de dyreste borgere (over 500.000 kr.) der købes ude.

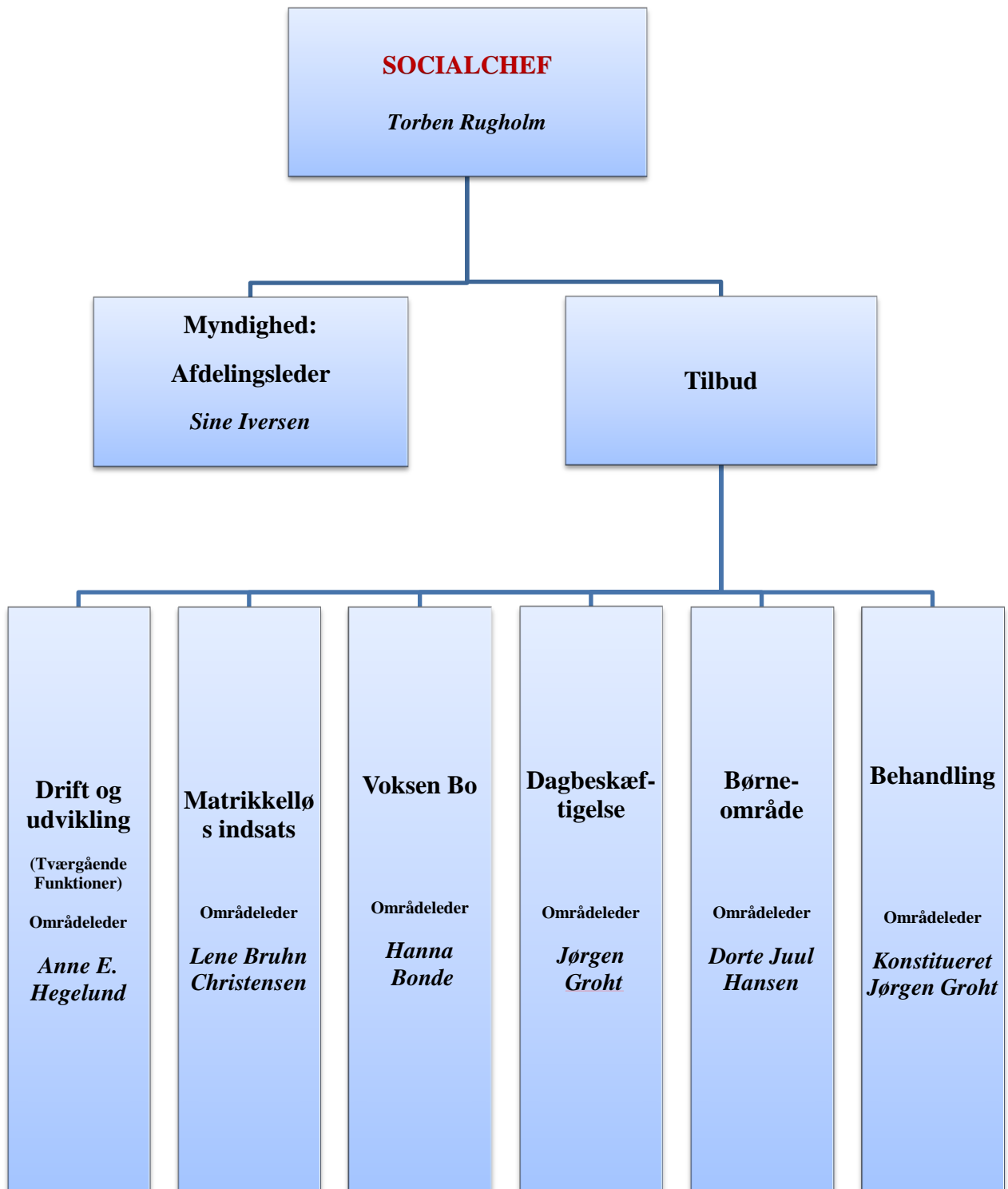
Dagtilbud	0-200.000		200.001-500.000		500.001-1.000.000		over 1.000.000	
	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads
Randers kommune (interne)	58	89.827	77	266.536	100	697.515	-	-
Andre (eksterne)	42	108.399	23	250.394	-	-	-	-
Total	100	97.697	100	262.889	100	697.515	-	-

Det er hovedsagelig pladser til de billigste borgere (0-200.000 kr.) der købes ude.

BPA	0-200.000		200.001-500.000		500.001-1.000.000		over 1.000.000	
	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads	pct andel pladser	gns pris/plads
Randers kommune (intern)	93	105.116	13	292.061	63	686.831	-	-
Andre (eksterne)	7	174.001	4	332.569	38	628.899	100	1.672.343
Total	100	109.708	17	301.593	100	665.107	100	1.672.343

Størstedelen af de pladser som købes ude, er til de dyreste borgere (over 500.000 kr.).

4.2 Oversigt over aftaleenheder

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Andre sundhedsudgifter	4,6	0,0	4,6
1.2 Personlige tillæg	22,3	9,6	12,7
1.3 Førtidspension	471,0	0,0	471,0
1.4 Boligydelse	45,3	0,0	45,3
1.5 Boligsikring	45,1	0,0	45,1
I alt	588,3	9,6	578,7

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 588,3 mio.kr. i 2014. Der forventes indtægter for 9,6 mio.kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 578,7 mio.kr.

Ved sammenligning med oversigten for 2013 vil fremgå, at hovedparten af udgifterne er ændret fra brutto- til nettobeløb. Dette er en følge af overflytning af hovedparten af udbetalingsopgaven vedrørende pension og boligstøtte fra kommunerne til Udbetaling Danmark.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af ovennævnte områder:

1.1 Andre sundhedsudgifter

Sundhedsudgifter omfatter begravelseshjælp, som ydes afhængig af formuen i boet samt af befordringsgodtgørelse til pensionister til kørsel til egen læge eller speciallæge. Området er serviceudgifter, hvorimod alle de øvrige områder er indkomstoverførsler.

1.2 Personlige tillæg

Der ydes helbredstillæg til pensionister (excl. førtidspensionister tilkendt efter 1/1-03) afhængig af pensionistens formue- og indtægtsforhold. Der ydes trangsbestemte personlige tillæg baseret på en aktuell økonomisk vurdering. Der ydes supplement til pensionister med nedsat pension afhængig af formue- og indtægtsforhold.

1.3 Førtidspension

Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-92 til 31/12-98 finansieres med 50 pct. af kommunen. Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-99 til 31/12-02 finansieres med 65 pct. af kommunen. Førtidspensioner tilkendt efter 1/1-03 tilkendes som ét beløb uden tillæg og uden niveauer og finansieres med 65 pct. af kommunen.

Afgang sker hovedsagelig på de to gamle perioder med henholdsvis 50 pct. og 65 pct. kommunal finansiering og nye tilkendelser gives med 65 pct. kommunal finansiering.

Dette betyder, at antallet af førtidspensionister med 65 pct. kommunal finansiering er stigende, mens antallet af førtidspensionister med 50 pct. er faldende.

Der sker kompensation for merudgiften over bloktilskuddet med Randers' forholdsmæssige andel af den samlede kompensation, hvilket dog ikke medfører fuld udligning, da Randers kommune ligger over landsgennemsnittet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet opgør kommunale nøgletal for bl.a. Førtidspensionister pr. 100 af de 15-64/66 årige. Af disse fremgår, at landsgennemsnittet er steget fra 6,5 til 6,6 perso-

Områder, der administreres af borgerservice

ner i perioden 2009 til 2013. De tilsvarende antal for Randers kommune er steget fra 7,7 til 8,2 personer – se tabel under afsnit 4. Nøgletal.

Førtidspensions- og fleksjobreform:

Der er fra 2013 gennemført en førtidspensions – og fleksjobreform, der i hovedpunkter betyder følgende:

- Reduktion i antal på førtidspension (FØP)
- Flere fleksjob med mindre timetal (tidsbegrænses og revurderes hvert 5. år)
- Som udgangspunkt: Ingen FØP til borgere under 40 år (kun helt oplagte tilfælde)
- Borgere over 40 år – mindst et års ressourceforløb
- Jobcenter koordinerer og bearbejder sager
- Nyoprettet tværfagligt rehabiliteringsteam beslutter
- Borgeren deltager i ressourceforløb op til fem år

Reformen vil komme til at betyde, at færre kommer på FØP og flere vil komme i fleksjob og ressourceforløb. Økonomisk skal der i fremtiden flyttes ressourcer fra førtidspension til andre tidsbegrænsede ydelser, der i højere grad sigter på forløb, der ender i en eller anden grad af selvforsøgelse.

1.4 Boligyldelse

Boligyldelse ydes til folkepensionister samt førtidspensionister efter de regler, der var gældende indtil førtidspensionsreformen 1. januar 2003.

1.5 Boligsikring

Reglerne i forbindelse med førtidspensionsreformen fra 01. januar 2003 betyder, at boligstøtte til nye førtidspensionister ydes i form af boligsikring.

Boligstøtte til ikke pensionister ydes også som boligsikring.

2. Det vil vi i 2014 (indsatsområder)

Regeringen og KL indgik i juni 2010 endelig aftale om at samle dele af den objektive sagsbehandling i fem centre med start i efteråret 2012.

Det er den nye myndighed Udbetaling Danmark, der har overtaget ansvaret for sagsområderne, som forestår udbetalingerne og som efterfølgende opkræver den kommunale andel hos kommunerne.

Af de opgaver, som hidtil blev administreret af Borgerservice, drejer det sig om folkepension, udbetaling og indtægtsregulering af førtidspension, varmetillæg til pensionister, boligstøtte, børneydelser og børnebidrag.

Overtagelse af udbetalingerne er effektueret 1. oktober 2012 for børne- og familieydelser og fra 1. marts 2013 for folke- og førtidspension, varmetillæg samt boligstøtte.

Borgerne fra Randers kommune tilknyttes centret i Holstebro, hvorunder der oprettes en midlertidig filial i Århus.

Iflg. aftalen skal tillæg til pension, bortset fra varmetillæg, fortsat administreres i kommunen, ligesom det også er kommunens opgave at bistå de borgere, som møder personligt frem i Borgerservice.

Over efteråret 2013 forventes en række lovændringer på arbejdsmarkedsområdet omkring kon-tanthjælp, særlig uddannelsesordning samt midlertidig arbejdsmarkedsydelse. Virkningerne af disse ændringer er endnu ikke kendte, og er derfor ikke indarbejdet på arbejdsmarkedsområderne (jf. bev.omr. 3.1, 3.2 og 3.3), men forventes delvist at skulle medføre mindreudgifter på førtidspensioner.

Områder, der administreres af borgerservice

Omkring udviklingen i antallet af førtidspensionister er dette tæt forbundet med indsatserne på arbejdsmarkedsområdet, hvorfor der henvises til Ministermål under bevillingsområde 3.1 Arbejdsmarkedsforanstaltninger.

Der er budgetteret efter tilkendelse af maksimalt 180 førtidspensioner i 2014.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budgetforslag 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Andre sundhedsudgifter	3,9	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6
Personlige tillæg	12,3	13,7	12,7	12,9	13,1	13,3
Førtidspension	476,8	489,6	471,0	464,0	453,5	441,8
Boligydelse	45,9	47,1	45,3	42,6	39,9	39,2
Boligsikring	32,8	39,1	45,1	48,4	51,7	55,0
I alt	571,7	594,1	578,7	572,5	562,8	553,9

Tabellen viser, at der forventes en opbremsning på udgiftsniveauet på førtidspensioner som en følge af ændringer i forbindelse med reformen af førtidspension og fleksjob, samt kommende lovændringer på arbejdsmarkedsområdet.

Der forventes fald på boligydelse, da modtagergruppen også omfatter de pensionstyper, hvor der udelukkende sker afgang.

Forventet stigning i udgifter til boligsikring er beregnet efter hidtidigt udviklingsniveau.

3.2 Budgetforudsætninger

Der er følgende forudsætninger bag tallene i tabellen:

- sundhedsudgifterne forventes at være konstante
- prisudviklingen på personlige tillæg forventes delvis modsvaret af færre pensionister med ret til personlige tillæg, idet tillægsydelse til en stor del af de nye førtidspensionister ikke ydes i form af personlige tillæg. Området omfatter også varmetillæg, som kan blive kraftigt påvirket af store prisstigninger og flere på hinanden følgende kolde vintre.
- til fastsættelse af udviklingen i antal førtidspensionister i overslagsårene er anvendt LIS-prognose (ledelsesinformationssystem på pensionsområdet), hvilket omfatter ny tilgang, tilflyttere, fraflyttere, afgang pga. alder og afgang pga. stop. Der er budgetteret med 180 nytillæggelser.
- boligydelse og boligsikring – der er anvendt den forventede udvikling i antal modtagere.

Områder, der administreres af borgerservice

Tabel over budgetteret antal modtagere

Budgetteret antal modtagere	2014	2015	2016	2017	Netto gn.snit pr. modtager 2014 (*)
5.68 Førtdspension - 50 pct. refusion	642	609	580	546	70.760
5.69 Førtdspension - 35 pct. refusion	1.033	976	922	860	77.860
5.70 Førtdspension - 35 pct. refusion	2.913	2.909	2.898	2.877	118.500
Boligyldelse	5.905	5.815	5.725	5.635	7.670
Boligsikring	5.955	6.405	6.855	7.305	7.580

(*) Gennemsnit indeholder foruden ydelse også udgifter udenfor refusion og mellemkommunal afregning

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

Nedenstående tabeller viser de ændringer der er sket fra budget 2013 til budget 2014 opdelt efter, om der er tale om byrådsbeslutninger, lovændringer osv.

1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
BO 2014-2016 i 2014 priser juni 2013	618.452	642.134	660.356	660.356
<i>Ændringer:</i>				
Budgetforlig				
Manglende prisregulering 2014	-31	-31	-31	-31
Regnskaberfaringer	-39.631	-69.581	-97.550	-106.438
Personlige tillæg	-1.043	-843	-643	-443
Førtdspension	-47.649	-78.502	-105.439	-117.126
Boligyldelse	-917	-3.210	-5.605	-6.305
Boligsikring	9.979	12.974	14.136	17.436
Ændringer i alt	-39.662	-69.612	-97.581	-106.469
Vedttaget budget	578.790	572.521	562.775	553.887

Tabellen viser et stort fald i udgifterne til førtdspension. Den primære årsag hertil er førtdspensionsreformen, der som nævnt indebærer at personer under 40 år som udgangspunkt ikke længere skal tilkendes en førtdspension, men i stedet skal deltage i et tværfagligt ressourceforløb. Til gengæld er der merudgifter til ressourceforløb samt fleksjob/ledighedsydelse.

Herudover har der i Randers været foretaget en opstramning af visitationspraksis vedr. førtdspension, hvilket yderligere har bidraget til ovennævnte mindredgifter.

4. Nøgletal

6-by nøgletal – 2012:

Tabel 85 – Nettoudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter m.m. pr. fuldtidsmodtager

Kr. pr. fuldtidsmodtager	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Førtidspension	101.584	88.718	87.568	91.093	98.087	83.298

Tabel 90 – Nettoudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter pr. 18-64 årige

Kr. pr. 18-64 årige	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Førtidspension	7.621	7.549	5.295	8.132	8.097	3.297

Den gennemsnitlige udgift pr. modtager i de to tabeller omfatter de tre pensionsformer (se afsnit 1.3), hvor den kommunale nettoudgift er forskellig og hvor bruttoydelsen svinger mellem 110.000 kr. og 180.000 kr.

Beløbene er derfor ikke umiddelbart sammenlignelige, da antal modtagere i de tre pensionsformer har indflydelse på gennemsnitsbeløbet.

De kommunale nøgletal – jf. opgørelse fra Økonomi- og Indenrigsministeriet

Førtidspension	Førtidspensionister pr. 100 for de 15 – 64/66-årige				
	Regnskab 2009	Regnskab 2010	Regnskab 2011	Regnskab 2012	Budget 2013
Randers	7,7	7,9	8,0	8,4	8,2
Hele landet	6,5	6,6	6,6	6,6	6,6

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken

Randers kommune har traditionelt ligget over landsgennemsnittet for så vidt angår udgifterne til førtidspensioner.

Dog forventes Randers at nærme sig landsgennemsnittet i de kommende år som følge af et øget fokus på at fastholde personer på arbejdsmarkedet samt virkningerne af reformen af førtidspension og fleksjob.

Miljø- og teknikudvalget

Bevillingsområderne

Miljø og teknik, skattefinansieret

Miljø og teknik, brugerfinansieret

Beskrivelse af området
Indsatsområder
Hovedtal

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på 2 bevillingsområder: det skattefinansierede og det brugerfinansierede. Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen for det skattefinansierede område. Desuden vises budgetbeløbene for 2014.

Tabel 1 Miljø og Teknik – skattefinansieret

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
1.1 Natur og Miljø	25,1	-3,1	21,9
1.2 Veje og Bygninger	217,2	-48,7	168,5
1.3 Sekretariat, Plan og Klima	13,4	-15,3	-2,0
1.4 Driftsafdelingen	10,7	-13,0	-2,3
I alt	266,3	-80,1	186,2

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 266,3 mio. kr. og indtægter 80,1 mio. kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 186,2 mio. kr.

En stor del af de medarbejdere, som administrerer området er finansieret under Økonomiudvalgets budget. Det omfatter følgende beløb til administrativt personale, personalerelaterede udgifter samt indtægter.

Tabel 2 Miljø og Teknik- administration

Mio. kr.	Løn	Øvrige udgifter	Indtægter	Netto
Miljø og Teknik	52,5	4,8	12,7	44,5
Øvrig administration	224,6	84,5	10,7	298,5
I alt	277,1	89,3	23,4	343,0
Miljø og Teknicks andel	19 %	5 %	54 %	13 %

Budgetbeløbene indgår i bevillingsområde Administration og tværgående puljer.

I de efterfølgende afsnit er de enkelte delområder under Miljø og Teknik beskrevet.

1. 1. Natur og Miljø

Natur og Miljø er organisatorisk opdelt i områderne miljø, natur og landbrug samt affald. Affaldsområdet er brugerfinansieret og er derfor beskrevet under bevillingsområde: Miljø og Teknik - brugerfinansieret.

Natur og Miljø er ansvarlig for et samlet budget på 21,9 mio. kr.

Tabel 3 Natur og Miljø

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Grønne områder og naturpladser	12,5	-0,2	12,2
Naturforvaltning og skove	4,0	-0,1	3,8
Vedligeholdelse af vandløb	2,9	-0,1	2,8
Naturformidling	2,1	0,0	2,1
Miljøbeskyttelse m.v.	3,6	-2,6	0,9
I alt	25,1	-3,1	21,9

I Natur og Miljø er der på det skattefinansierede område i alt beskæftiget ca. 37 medarbejdere. Aflønningen for ca. 30 sker under Økonomiudvalget. Afdelingen er organisatorisk opdelt i Bestillerfunktioner, GIS og geodata, Naturformidling, Miljø, natur og landbrug samt Affaldsområdet.

Bestillerfunktioner

Grønne områder

Der er afsat i alt 12,2 mio. kr. til drift og vedligeholdelse af grønne områder.

De 3,8 mio. kr. omfatter drift af beplantninger, legepladser m.v. i småanlæg, beplantningsbælter samt blomsterkummer til byens torve og pladser. Hertil kommer drift af beplantninger langs vej – og stiarealer samt på offentlige p-pladser i byområder. Der er afsat 5,3 mio. kr.

Herudover er der afsat 2,7 mio. kr. til drift af grønne områder ved skoler, ældreboliger/plejehjem, offentlige bygninger o.l. På skolerne og ved ældreboliger/plejehjem omfatter budgettet udelukkende driften af de større græsarealer, træer og læhegn.

Natur og Miljø prioriterer driftsmidlerne og bestiller de grønne ydelser.

I området indgår også aflønning mv. af naturvejleder.

Naturforvaltning og skove

Natur og Miljø planlægger og bestiller pleje af kommunale skove, naturområder, fredninger og fortidsminder. Borgernes adgang til naturområder forbedres løbende, og der arbejdes med formidling af områderne både ved skiltning på de enkelte lokaliteter og på hjemmesiden.

Der er afsat 3,8 mio. kr. til denne opgave. Opgaverne løses for hovedpartens vedkommende af Driftsafdelingen.

Vedligeholdelse af vandløb

Der behandles ansøgninger om tilladelse efter vandløbsloven, og klager over vandløbenes tilstand i private vandløb. Natur og Miljø sagsbehandler i forbindelse med overtrædelse af 2 meter bræmmer og sager om ændringer af vedtægter for offentlige pumpelag.

Endvidere forestås vedligeholdelse, drift og tilsyn af offentlige vandløb (bræmmer, fysisk tilstand, udledninger, målsætningsoverholdelse m.v.). Der er 600 km vandløb, heraf 250 km offentlige vandløb. Der er afsat 2,8 mio. kr. til denne opgave.

GIS og geodata

GIS og geodata varetager drift og udvikling i forhold til kort og geo-data (GIS). Driften består blandt andet af kontrol af grundkort, opsætning af GIS-arbejds miljøer samt faglig support af øvrige afdelinger. Udviklingsopgaverne fokuserer på til stadighed at øge videndeling og overblik, så GIS kan anvendes på tværs af faggrænser og at anvendelsen af GIS udmønter sig i både færre manuelle arbejdsgange og bedre kvalitet i arbejdsgangen. Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

Naturformidling (Randers Naturcenter)

Randers Naturcenter forestår direkte naturvejledning og koordinering af naturformidlingstilbud for dagtilbud, institutioner, skoler, andre grupper og private borgere i Randers kommune. Naturcenteret har årligt ca. 40.000 brugere og der udvikles fortløbende nye tiltag, således at selvkørende grupper kan anvende og benytte naturcenterets ressourcer på egen hånd. Der gøres en særlig indsats for formidling af Gudenåens natur med sejlads for mange brugergrupper, herunder sejlads med handicappede i speciel designede handicapbåde og kajaker. Budgettet til drift af naturcenteret udgør netto 2,1 mio. kr.

Miljø, natur og landbrug

Miljøbeskyttelse m.v.

Der er i budgettet afsat netto 1,2 mio.kr. til miljøbeskyttelse og en indtægt på 0,3 mio. kr. ved skadedyrsbekæmpelse. Budgettet for miljøbeskyttelse fordeler sig med drift netto 2,0 mio. kr. samt indtægt på netto 0,8 mio. kr. ved tilskud til projekt for beskyttelsesområder ved vandboringer. Budgettet anvendes især til køb af konsulentytelser, i form af teknisk bistand og sagsbehandling.

Virksomheder

Formålet med miljøgodkendelser og -tilsyn er at forebygge, fjerne eller begrænse forurening fra virksomheder. Opgaven omfatter virksomhedernes miljøregulering og regulering af øvrige anlæg og aktiviteter, der giver anledning til væsentlig forurening. Der er lovmæssigt fastlagt en minimumsfrekvens for tilsyn med de mest forurenende typer af virksomheder. Opgaven omfatter også behandling af private klager over røg- og støjgener.

Spildevand

Natur og Miljø skal sikre en hensigtsmæssig håndtering af spildevand i kommunen, så overfladevand og grundvand beskyttes. Dette gøres ved at vurdere udledningerne i forhold til recipienternes målsætning og tilstand, habitatdirektivet og vandrammedirektivet. Ved ansøgning om nedsivning af spildevand vurderes risikoen for at forurene drikkevandet. Der er lavet en spildevandsplan for at sikre en overordnet hensigtsmæssig rensning af spildevandet.

Jordforurening

Opgaven er at forebygge, fjerne eller begrænse nye jordforureninger og forhindre skadelige virkninger på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Natur og Miljø vurderer såvel nye som gamle forureninger i forhold til grundvandet og anvendelsen af de forurenede arealer. Med henblik på at forurenede jord ikke skal spredes er der foretaget en områdeklassificering af jorden. I disse områder skal flytning af jorden anmeldes til kommunen.

Vandforsyning og beskyttelse af grundvandet

Kommunens opgave i forhold til vandforsyning og beskyttelse af grundvandet er at sikre alle forbrugere en stabil forsyning med drikkevand af god kvalitet. Opgaven med vandforsyning omfatter vurderinger af ansøgninger om tilladelser til vandindvinding og etablering af borer og samt tilsyn med drikkevandskvaliteten.

Den generelle beskyttelse af grundvandet omfatter risikovurderinger af forureningskilder, herunder ved udvidelse af husdyrbrug, ved etablering af nedsivningsanlæg, olietanke og jordvarmeanlæg. Desuden skal der i forbindelse med kommune- og lokalplanlægning tages hensyn til beskyttelse af grundvandet.

Staten (Naturstyrelsen) foretager en geologisk kortlægning af områderne med særlige drikkevandsinteresser. På baggrund heraf udarbejder Randers Kommune en indsatsplan, hvor der tages stilling til, hvor der er behov for særlige tiltag for at beskytte grundvandet. Der skal udarbejdes en samlet vandforsyningsplan for hele kommunen.

Natur

Naturbeskyttelsesloven indeholder et generelt forbud mod at ændre tilstanden i enge, overdrev, moser, heder, strandenge m.m. Ændringer kræver kommunens dispensation. Endvidere kræves dispensation fra bygge- og beskyttelseslinjer ved skove, åer, fortidsminder, kirker m.m. Desuden er der bestemmelser om offentlighedens adgang til naturen. Natur og Miljø behandler dispensationsansøgninger og håndhæver lovovertrædelser i forhold til naturbeskyttelsesloven.

Som en del af kommunens naturforvaltning gennemføres også større planlægningsopgaver, f.eks. vandplaner, herunder planlægning af nye vådområder og Natura 2000-planer.

Landbrug

Udgifterne (dog ikke aflønning af medarbejdere) i forhold til miljøgodkendelse og -tilsyn med landbrug konteres sammen med øvrige virksomheder. Kommunens udgifter til miljøgodkendelse og -tilsyn dækkes delvist af brugerbetaling.

Efter reglerne i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.m. skal husdyrbrug inden udvidelse eller væsentlige ændringer søge om godkendelse hos kommunen. Ved godkendelsen skal kommunen forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt begrænse lugt-, lys-, støv-, støj- og fluegener fra husdyrbrug.

Kommunen udfører med jævne mellemrum tilsyn med miljøforholdene på husdyrbrug. Hyppigheden afhænger af dyreholdets størrelse. Ved klager fra naboer eller særlige problemer i øvrigt udføres ekstra tilsyn. Desuden føres tilsyn med beholdere til opbevaring af husdyrgødning og i forbindelse med anmeldelse af udspreddning af spildevandsslam på marker.

En gang om året udvælges et antal landbrugsejendomme til et mere gennemgribende tilsyn, hvor det kontrolleres om der er overtrædelser af alle relevante regler til beskyttelse af natur og miljø. Tilsynsresultatet indberettes til staten, som tager stilling til om overtrædelser skal føre til reduktion i landbrugsstøtte.

1.2. Veje og Bygninger

Veje og Bygninger er ansvarlig for et driftsbudget på netto 168,5 mio. kr., primært til drift og vedligeholdelse af de kommunale veje og til drift af den kollektive trafik.

Tabel 4 Veje og Bygninger

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Vejvedligeholdelse, belægninger m.v.	61,6	-1,6	60,0
Vintertjeneste	13,1	0,0	13,1
Kollektiv trafik	113,4	-36,8	76,6
Parkering	3,0	-10,1	-7,1
Bygningsvedligehold	1,4	0,0	1,4
Rådhuservice (adm.bygninger)	24,6	-0,2	24,4
I alt	217,2	-48,7	168,5

Veje og Bygninger er organisatorisk opdelt i områderne Veje og Trafik, Byggesag, Beredskab, Bygninger samt Rådhuservice. I alt er ca. 90 medarbejdere beskæftiget i afdelingen, hvoraf ca. 76 medarbejdere er aflønnet under Økonomiudvalget.

Veje og Trafik

Vejvedligeholdelse, belægninger mv.

Randers Kommune står for administration og drift af ca. 1.100 km kommuneveje. Vejdirektoratet har ansvar for Motorvej E45, hovedlandevejene Randers – Hadsund, Randers – Grenå og Randers – Viborg.

Veje og Trafik varetager den overordnede planlægning og styring, således at de myndigheds-mæssige vilkår sikres og at drift, vedligeholdelse og udbygning sker i tråd med kommunens politikker og målsætninger, herunder kvalitetsbeskrivelser for driften, infrastrukturpolitik og stipolitik.

Til den løbende vejvedligeholdelse af veje, hvilket primært vedrører renholdelse, kørebaneafmærkning, skiltning, broer, signalanlæg, rabatter, vejafvanding, vejudstyr mv., er der afsat 22,9 mio. kr.

Driftsafdelingen varetager udførelsen af en stor del af disse opgaver, dog løses enkelte opgaver af eksterne entreprenører. Der er mellem Veje og Trafik (bestillerfunktion) og Driftsafdelingen (udførerfunktion) indgået aftale om drift og vedligeholdelse af vejene. Aftalen er baseret på et partnerskabssamarbejde.

I budgettet er der afsat 11,1 mio. kr. til drift af vejbelysning inkl. elforbrug.

Til vedligehold af belægninger er der i budgettet afsat 21,5 mio. kr., hvor ca. 4/5 er afsat til nyt asfalthold på veje, cykelstier og pladser, reparation af asfaltveje samt reparation og vedligehold af grusveje. Ca. 1/5 anvendes til opretning af fortove og vedligeholdelse af stier. Asfaltarbejderne løses af private entreprenører, mens fortovsopretning løses af såvel private entreprenører som af Driftsafdelingen.

I forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2011-2014 blev det besluttet at nedklassificere et antal mindre veje og grusveje i kommunen. Når Randers Kommune laver nye udstykninger til enten bolig eller erhverv, er det i dag praksis, at bolig- og industriveje etableres som private fællesveje, med mindre vejen fungerer som stamvej. Men i mange ældre udstykninger er samme type veje offentlige, fordi praksis tidligere har været anderledes. For at stille alle borgere lige er det besluttet, at en række offentlige veje med meget lille betydning for færdslen skal privatiseres inden for de næste 20 år. Alle veje, der privatiseres, vil blive overdraget i god og forsvarlig stand.

I budgettet er der årligt afsat 4,5 mio. kr. til vejafvandingsbidrag til Randers Spildevand A/S.

Vintertjeneste

Veje og Trafik står for vintertjenesten på kommunale veje. Opgaven udføres dels af Driftsafdelingen og dels af eksterne entreprenører.

Der er afsat 13,1 mio. kr. til vintertjenesten. De enkelte års udgifter svinger af naturlige årsager meget. Over- eller underskud overføres derfor til efterfølgende års budget til vintertjeneste.

Parkering

Parkeringskontrol og administration af parkeringsbilletordning på kommunale vejarealer varetages af Veje og Trafik.

Det koster i den mest centrale del af byen 10,50 kr. pr. time at parkere, mens det i den mere perifere del af bymidten koster 8,50 kr. De samlede parkeringsindtægter er budgetteret til 10,1 mio. kr. hvoraf der anvendes 3,0 mio. kr. til parkeringskontrol og drift af parkeringsautomater.

Kollektiv trafik

Udgifterne til kollektiv trafik udgør samlet set 113,4 mio. kr.

Hovedparten, 106,1 mio. kr., anvendes til busdrift inkl. individuel handicapkørsel. 30 % af udgiften dækkes af billetindtægter, hvorfor kommunens nettoudgift til busdrift er 74,1 mio. kr. Hvis de gratis skolebusser og anden specialkørsel fraregnes er selvfinansieringsgraden 35 %.

Alle kommuner deltager i et regionalt trafikelskab, som administrerer kollektiv trafik, der nu betegnes offentlig servicetrafik.

Kommunen bestiller lokal kollektiv trafik hos trafikelskabet, som sørger for udbud, detaljeret køreplanlægning og daglig drift. Kommunen står selv for drift og vedligehold af stoppested-

styr og terminalområder. Som udgangspunkt bestiller og betaler regionen for den regionale trafik og kommunerne for den lokale trafik, herunder skolebuskørsel og handicapkørsel.

Som en særlig ordning kan pensionister i Randers Kommune købe et buskort for 300 kr. pr. år.

Ud over busdrift driver kommunen Udbyhøj færgefart og Mellerup-Voer færgefart. De to færgefarter koster kommunen netto 2,2 mio. kr., idet Norddjurs Kommune afholder halvdelen af udgifterne.

Endelig er der budgetteret med 0,2 mio. kr. til drift af Randers Flyveplads samt til vedligeholdelse af de kommunale jernbanespor fra Randers Banegård til Udbyhøjvej samt fra Strømmen Station til Randers Havn ved Tronholmen.

Byggesag og Ejendomsskat

Sektionen har ansvar for byggesagsbehandlingen (dog varetager Beredskab opgaver i forhold til reglerne om brandforhold), administration af ejendomsbeskatningen samt sagsbehandling af klager over parkeringsafgifter. Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

Byggesag

Byggesagsbehandlingen omfatter en række forskellige aktiviteter fra den første henvendelse og forespørgsel, udstedelse af byggetilladelse til afslutning af byggesagen. For større byggerier gives ofte delbyggetilladelser. Der hentes også ofte oplysninger i andre afdelinger om for eksempel spildevand, vej og miljøforhold. Der skal gennemføres færdigsyn, udstedes ibrugtagningstilladelser, og et væsentligt element er ajourføring af BBR.

I øvrigt digitaliseres byggesagsarkivet. Det giver de enkelte ejere og rådgivere digital adgang til oplysninger om eksisterende byggeri.

Ejendomsskat

Omfatter administration og opkrævning af ejendomsskat, dvs. grundskyld af ejendomme og dækningsafgift af erhvervsjendomme og offentlige ejendomme. Sammen med ejendomsskatten opkræves en række afgifter – f.eks. ang. skorstensfejning og renovation. Administrationen omfatter også løbende reguleringer på ejendomsskatten og af det elektroniske ejendomsoplysningskema, der anvendes ved salg af ejendom.

Beredskab

Randers Brandvæsen er politisk organiseret under beredskabskommissionen, hvor borgmesteren er født formand. Udgiften på 17,6 mio. kr. afholdes under økonomiudvalget og vedrører hovedområderne Brandvæsen og Beredskabsfunktion. Beredskabet vil have fokus på det forebyggende arbejde med uddannelse og information.

Beredskabet omfatter: Operativt virke og indsatsledelse, dagligt brandberedskab i henhold til entrepriseaftale med Falck, forebyggende virke, brandsyn, rådgivning, beredskabsplanlægning, brandteknisk sagsbehandling samt uddannelse, brandmateriel og forebyggelse. Endvidere supplerende beredskab med frivillige, i samarbejde med Falck, som er tilknyttet beredskabsgården Langvang samt juniorbrandkorps.

Bygning

Bygningsvedligeholdelse

Bygninger står for vedligeholdelsen af hele den kommunale bygningsmasse, på i alt ca. 420.000 etage-m². Kommunens udgifter til bygningsvedligehold konteres som anlægsudgifter, og fremgår derfor ikke af driftsbudgettet.

I driftsbudgettet er der indregnet en årlig besparelse på 1,2 mio. kr. som følge af energibesparende foranstaltninger. Besparelsen hentes ved at reducere aftaleenhedernes budgetter med 80 % af den beregnede besparelse som følge af de energibesparende foranstaltninger. Fra 2014 er der ved investering i solcelleenergi indregnet en besparelse på 0,5 mio. kr. stigende til 0,77 mio. kr. i 2015 og fra 2016 årligt 1,0 mio. kr.

Der indgår endvidere en udgiftspost for udmøntet besparelse på 3,1 mio. kr. ved energibesparende foranstaltninger i 2012, som skal anvendes til ydelser på energilån.

Rådhuservice

Rådhuservice er en intern servicefunktion, der leverer serviceydelser til de øvrige kommunale funktioner, der er på Laksetorvet, Gudenåcentret, Odinsgade, Vestergrave og Kasernen. Konkret handler det om følgende:

- Kantine
- Budstuen
- Trykkeriet
- Det kommunale arkiv
- Det gamle rådhus
- Laksetorvets håndværkere
- Servicevagter
- Kontrol af rengøring
- Administrationsbygninger

Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget, bortset fra administrationsbygninger med et driftsbudget på 24,4 mio. kr., som indgår i budgettet for miljø- og teknikudvalget, skattefinansieret drift.

1.3. Sekretariat, Plan og Klima

Sekretariat, Plan og Klima er ansvarlig for et samlet udgiftsbudget på 13,4 mio. kr. og indtægter på 15,3 mio. kr.

Tabel 5 Sekretariat, Plan og Klima

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Ydelsesstøtte og driftssikring af boliger	3,9	0,0	3,9
Drift af ejendomme og bortforpagtning af jorder	8,6	-15,3	-6,8
Energiplanlægning m.m.	0,9	0,0	0,9
I alt	13,4	-15,3	-2,0

Sekretariat, Plan og Klima består af Sekretariat, Plan samt Klima og Energi. Afdelingen beskæftiger i alt ca. 38 medarbejdere, som alle med undtagelse af kommunens klimakoordinator aflønnes under Økonomiudvalget.

Sekretariat

Sekretariatet løser tværgående opgaver inden for økonomi, jura og udvikling. Sekretariatet har desuden ansvaret for kommunens køb/salg af fast ejendom, tilsynet med almene boliger samt arbejdet omkring dårlige boliger. I alt er ca. 13 medarbejdere beskæftiget med løsning af Sekretariatets opgaver, som alle er aflønnet under Økonomiudvalget.

Sekretariatsopgaver

Sekretariatet udarbejder dagsordner og referater til miljø- og teknikudvalget, chefgruppe, MED-udvalg for Miljø og Teknik m.m. Desuden sekretariatsbetjenes taxinævn og bevillingsnævn.

Sekretariatet udarbejder - i samarbejde med de øvrige afdelinger - Miljø og Tekniks regnskab, budget og budgetopfølgning. Sekretariatet fordeler indkomne fakturaer til de relevante sagsbehandlere og hjælper dem med at håndtere dem korrekt i kommunens økonomisystemer. Sekretariatet er også ansvarlig for. regningsudstedelser, afstemninger, afregninger, moms, håndtering af bankgarantier m.m.

Sekretariatet samarbejder med de øvrige afdelinger om forskellige udviklingsopgaver for hele forvaltningen. Det kan f.eks. være organisationsudvikling, politikformulering eller udformning af fælles procedurer. Sekretariatet har desuden en juridisk rådgivningsfunktion i forhold til de øvrige afdelinger i Miljø og Teknik.

Køb og salg af ejendomme og byggegrunde

Sekretariatet har ansvaret for køb og salg af ejendomme til kommunale formål. Hvis der er behov for tvangsmæssig overtagelse af en ejendom, gennemføres en evt. ekspropriation i samarbejde med den enhed, der skal bruge ejendommen. I øvrigt bistås alle kommunens forvaltninger med juridisk rådgivning vedrørende ejendomme, og vurdering af ejendomme til brug for vurdering af eventuelle nye fremtidsmuligheder. Sekretariatet står endvidere for kommunens salg af byggegrunde.

Dårlige boliger mv.

Der arbejdes med at forskønne kommunen ved at give påbud om istandsættelser, forbud mod beboelse, påbud om nedrivning af dårlige og skæmmende bygninger eller ved at opkøbe ejendomme for at nedrive dem. Herudover gives påbud om oprydning og korrekt bortskaffelse af affald, når der er tale om ejendomme med skæmmende eller miljøfarligt affald. Indsatsen følger handlingsplanen for dårlige ejendomme fra sommeren 2009.

I anlægsbudgettet er der i 2014 og 2015 afsat 2,2 mio. kr. pr. år og herefter 0,5 mio. kr. årligt til opkøb og nedrivning af dårlige boliger. Budgettet er nærmere beskrevet i anlægssindet under økonomiudvalget.

Tilsyn med boligorganisationer

Sekretariatet har ansvaret for kommunens tilsyn med almene boliger. Det omfatter blandt andet godkendelse af regnskaber og behandling af klagesager. Desuden afholdes dialogmøder med boligorganisationerne om etablering af nye almene boliger, de fysiske rammer, drift m.v.

Drift af ejendomme og bortforpagtning af jorder

Randers Kommune ejer flere ejendomme, der ikke aktuelt bruges til kommunalt formål. Sekretariatet sørger for at disse ejendomme udlejes. Budgettet omfatter endvidere fællesudgifter og lejeindtægter for Sundhedscentret, Thors Bakke. Der er budgetteret med nettoindtægter på ca. 5,6 mio. kr. ved drift af ejendomme.

Landbrugsjord, der er købt med udviklingsformål, men endnu ikke anvendt, bliver bortforpagtet. Dette giver en nettoindtægt på 1,1 mio. kr. årligt.

Plan

Plan har under miljø- og teknikudvalget alene budgetmidler til ydelsesstøtte og driftssikring af boliger, men løser en række opgaver, som vedrører miljø- og teknikudvalget.

Det drejer sig om en bred vifte af planlægningsopgaver. Den overordnede planstrategi og kommuneplanens hovedstruktur udarbejdes af Erhverv og Udvikling, men Plan leverer væsentlige bidrag hertil. Desuden udarbejdes de mere detaljerede retningslinjer og rammer i kommuneplanen. Som grundlag for udbygningen af de enkelte rammeområder udarbejdes lokalplaner, der fastlægger juridisk bindende bestemmelser for de enkelte områder.

Kontoret udarbejder en strategi for gennemførelse af byfornyelsesprojekter, som udmøntes ved udarbejdelse af byfornyelsesplaner og områdefornyelsesplaner.

Plan varetager også sekretærfunktionen for bevaringsudvalget samt Fonden til bevarelse af gamle bygninger.

Ydelsesstøtte og driftssikring af boliger

I budgettet er der afsat i alt 3,6 mio. kr. til ydelsesstøtte og driftssikring af boliger. Ydelsesstøtten er den kommunale andel af støtten i forbindelse med byfornyelsesprojekter, mens driftssikring vedrører den kommunale andel af rentebidraget til andelsboliger, almene boliger og familieboliger.

Klima og Energi

I 2012 er der oprettet en ny Klima- og energisektion. Formålet med den nye sektion er at samle de mange klima- og energiopgaver og sikre en sammenhæng i opgaveløsningen.

Herved sikres der:

- en strategisk planlægning for klima og energi samt realisering af klima og energiprojekter.
- et stærkt fagligt miljø, med optimale muligheder for specialisering, vidensdeling og faglig sparing.
- fokus, helhedsorientering og synergi i opgaveløsningen

I budgettet er der afsat 0,9 mio. kr. til disse opgaver (inkl. aflønning af klimakoordinator).

1.5. Driftsafdelingen

Tabel 6 Driftsafdelingen

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Driftsafdelingen	3,7	-3,6	0,1
Kirkegårde	7,0	-9,4	-2,4
I alt	10,7	-13,0	-2,3

Driftsafdelingen beskæftiger i alt ca. 112 årsværk, heraf ca. 13 årsværk på de 2 kommunale kirkegårde.

Driftsafdelingen

Driftsafdelingen er Randers Kommunes "entreprenøraftdeling" inden for veje og grønne områder. Driftsafdelingen vedligeholder og renholder kommunens veje og stier, plejer og vedligeholder de grønne områder, passer en del af kommunens vandløb, plejer naturarealer samt vedligeholder de grønne områder ved en stor del af kommunens aftaleenheder.

Driftsafdelingen udfører opgaverne på bestilling fra de øvrige afdelinger i Miljø og Teknik, jf. beskrivelserne under de enkelte afdelinger, men løser også opgaver for kommunens mange aftaleenheder, Eventsekretariatet m.fl.

Bestillerfunktionerne betaler Driftsafdelingen for løsningen af opgaverne. Da der er tale om interne afregninger fremgår betalingen ikke af Driftsafdelingens indtægtsbudget i tabel 7. Budgettet dækker derfor over, at Driftsafdelingen reelt har en samlet omsætning på ca. 55 mio. kr.

Driftsafdelingen løser sine opgaver i en såkaldt "partneringmodel". Modellen er kort fortalt en tilpasset udgave af en Bestiller- Udfører- Modtagermodel (BUM-model), hvor Driftsafdelingen "lever" af de aftaler om arbejdsudførelse, som kommunens øvrige afdelinger indgår med den.

"Partneringmodellen" betyder, at Driftsafdelingens omkostninger skal modsvares af tilsvarende indtægter. Der er foretaget beregning af dels overhead, idet Driftsafdelingen trækker på centrale ressourcer som lønadministration, bogholderi, juridisk bistand mv., dels de indirekte omkostninger, som forrentning og afskrivning af Driftsafdelingens grunde og bygninger og omkostninger til tjenestemandspensionsforsikring. De beregnede omkostninger er fastsat til 2,4 mio. kr.

Det enkelte år vil Driftsafdelingen – ligesom kommunens øvrige aftaleenheder – ikke kunne undgå, at regnskabsåret ender med et mindre over- eller underskud. Det kan f.eks. skyldes indtægter, der falder i et efterfølgende år eller at Driftsafdelingen sparer op til større investeringer. Driftsafdelingen skal derfor alene forklare afvigelser, der er større end 5 pct. af Driftsafdelingens bruttobudget.

Det er Driftsafdelingens ansvar at sikre, at kapaciteten målt i mandskab og maskinel løbende justeres til de opgavemængder, bestillerfunktionerne har mulighed for at finansiere.

Kirkegårde

Kirkegårdene er organisatorisk en del af Driftsafdelingen.

Kirkegårdene omfatter Østre og Nordre kirkegård, med et samlet areal på 18 ha.

Udgifterne til drift af de 2 kommunale kirkegårde udgør 7,0 mio. kr., mens indtægterne ved brugerbetaling er budgetteret til 9,4 mio. kr. Taksterne dækker samtlige omkostninger fordelt med direkte omkostninger 7,0 mio. kr. og indirekte omkostninger, dvs. afskrivning og forrentning mm., 2,4 mio. kr. Kirkegårdene belaster dermed ikke økonomisk kommunens skattefinansierede områder.

2. Det vil vi i 2014

For budget 2014 har Miljø- og Teknikudvalget valgt at fokusere indsatsen i Miljø og Teknik på to områder, nemlig mobilitet og borgerdeltagelse.

2.1 Mobilitet

Der skal arbejdes med projekter og indsatser, der tager afsæt i den nye mobilitetspolitik, der forventes vedtaget i sommeren 2013 og Strategi 2017 - Mobilitet er nøglen til vores udvikling.

Det handler om, hvordan udnyttelsen og kombinationen af de forskellige transportformer (busser, cykler, tog, gang og privatbiler) kan understøtte de mål, vi gerne vil opnå indenfor klima, miljø, udvikling af midtbyen, forbedret fremkommelighed, trafiksikkerhed mv.

Indsatsen for forbedring af fremkommeligheden for den kollektive trafik skal fortsættes, og det samme gælder indsatsen i forhold til trafiksikkerheden.

Vision

Randers Kommune vil arbejde for at etablere trafiksystemet og trafiktilbuddene på en sådan måde, at alle borgeres og virksomheders behov for mobilitet og transport kan tilgodeses på den mest muligt bæredygtige måde.

Trafiksystemet skal udformes, således at trafikens genevirkninger begrænses mest muligt. Det betyder, at der skal være fokus på at minimere trafikens påvirkninger på omgivelserne i form af trafikstøj på beboelser langs vejene. Trafikkens udledninger af skadelige stoffer som NOx'er, partikler samt CO2 skal reduceres – specielt på steder, hvor der færdes mange fodgængere og cyklister. Alt sammen af hensyn til befolkningens sundhed og trivsel.

Der skal både være fokus på mobiliteten internt i kommunen og mobiliteten til og fra omverdenen – herunder især Aarhus og Aalborg.

God mobilitet og håndtering af trafikale problemer er vigtig både i byerne, på landet og i landsbyerne.

God mobilitet er vigtig for erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne – herunder udbygning af infrastruktur til og fra eksisterende og nye virksomheder.

2.1.1 Veje

Renovering af Storegade

En renovering af Storegade i 2013 og 2014 skal være med til at øge fredeliggørelsen af midtbyen ved at reducere kørslen til udelukkende at omhandle varekørsel i formiddagstimerne samt beboerkørsel. Selve begrænsningen i trafikken er allerede indført i 2012, og planlægningen af de fysiske ændringer, der skal understøtte fredeliggørelsen, er indledt i 2013. I løbet af 2014 igangsættes den fysiske ændring af byrummet således, at det også gøres mere attraktivt og lettere at færdes til fods og på cykel i Storegade.

Det er et mål,

- at arbejdet med renovering af Storegade fortsættes i 2014 og
- at arbejdet er udført for strækningen fra krydset Østergrave/ Vestergrave frem til Middelgade/ Brødregade.

Mobilitetsplan

Der er i 2013 udarbejdet og vedtaget en mobilitetspolitik for Randers Kommune. Mobilitetspolitikken skal i 2014 udmøntes i en mobilitetsplan med konkrete indsatser og projekter, som kan understøtte politikken intentioner.

Det er et mål,

- at der i løbet af 2014 udarbejdes en mobilitetsplan med henblik på udmøntningen af den godkendte mobilitetspolitik.

2.1.2 Stier og cykler

Randers cykelby

Byrådet har i 2010 vedtaget en cykel- og stipolitik, samt en cykel- og stiplan. Heri er der beskrevet 6 indsatsområder, som sætter rammerne for de aktiviteter og tiltag, der skal få flere borgere til at bevæge sig mere og til at benytte de eksisterende og nye faciliteter.

Efterfølgende er der igangsat mange initiativer, bl.a. Randers Cykelby 1 og 2, hvor der har været speciel fokus på Hornbæk og Dronningborg. Næste skridt er en indsats, der generelt skal være med til at øge fremkommeligheden øst/vest og mellem Randers Midtby og Sydbyen. I 2013 besluttede udvalget at fremsende to ansøgninger til cykelpuljen gående på udførelse af en stiunderføring under Randersbro inkl. tilhørende sti på sydsiden af Tørvebryggen, samt en ansøgning der supplerer stiunderføringen med en række målrettede kampagner og anlæg af stier med hovedvægt på sydbyen. Hvis der opnås tilskud fra cykelbypuljen på baggrund af de to ansøgninger, igangsættes en Randers Cykelby Fase 3, med fokus på dels stiunderføringen ved Randers Bro, dels kampagner i sydbyen. Alternativt arbejdes der videre med cykelfremmende aktiviteter gennem Nordisk Cykelby.

Det er et mål,

- at der i 2014 arbejdes videre med cykelfremmende aktiviteter enten via Randers Cykelby fase 3 eller Nordisk Cykelby.
- at der, hvor muligt, er etableret højresving ved rødt lys jf. Cykel politikken.

By- og pendlercykler

I løbet af 2013 og 2014 indføres et antal på 100 til 175 bycykler og pendlercykler som en del af Randers Kommunes nye koncessionsaftale om levering af byudstyr mod retten til reklame på udstyret. Aftalen omhandler også 10 cykelstationer samt rengøring, service og vedligeholdelse af cykler og stationer. Indsatsen skal generelt være med til at øge antallet af korte ture, der finder sted på cykel, samt øge antallet af pendlere, som benytter cykel eller kollektiv trafik og cykel i kombination. Der følges i 2014 op med information omkring brugen af by- og pendlercyklerne samt fortsat udvikling af produktet sammen med leverandøren.

Det er et mål,

- at indsatsen skal bidrage til kommunens mål om at øge antallet af cyklister med 5-8 % om året,
- at alle opsatte by- og pendlercykler benyttes mindst én gang om dagen, og
- at indsatsen følges op med information.

2.1.3 Kollektiv trafik

Der er indenfor det kollektive trafikområde siden 2010 (som er udgangspunktet) blevet arbejdet med en række mål. Det drejer sig om at øge antallet af kunder i bybusserne, at reducere

brændstofforbruget pr. køreplantime, samt at øge planlægningseffektiviteten (som udtryk for køreplanens mulighed for effektiv anvendelse af medarbejderressourcerne).

Der arbejdes i 2014 videre med at realisere og nå målene. Da målet omkring brændstofbesparelse er indfriet ved udgangen af 2012 er der aftalt en ny målsætning med trafikskabet om en yderligere reduktion på 2 % om året i årene fremadrettet.

Der vil blive arbejdet med at gennemgå bybusstrafikken i Randers syd med henblik på muligheder for ruteudretninger, reducere af stoppesteder, og forenklinger i køreplanen. Alt sammen med henblik på et bedre kollektivt trafiktilbud på bybusserne.

Det er et mål,

- at antallet af kunder i busserne øges med 3 % fra 2013 til 2014,
- at brændstofforbruget yderligere reduceres med 2 % fra 2013 til 2014, og
- at arbejdet med planlægningseffektiviteten fortsættes frem mod målet i 2014.

2.1.4 Trafiksikkerhed, information og kampagner

Kampagner

Randers Kommune vil fortsat i 2014 deltage i diverse landsdækkende trafikikkerhedskampagner som fart-, skolestart- og spritkampagner m.fl. Herudover arbejdes der stadig med mindre tilskud til ældre- og unge-kørekurser, tilskud til skolepatruljefest og cyklistprøver.

Det er et mål,

- at Randers Kommune deltager i alle landsdækkende kampagner.

Trafiksikkerhedsplan

Veje og Trafik vil i løbet af 2014 udarbejde en plan for arbejdet med trafikikkerheden i Randers Kommune, der rækker ud i fremtiden. Samfundet oplever generelt et stadig større behov for transport, og tusindvis af trafikanter i Randers Kommune færdes hver dag i bil, på cykel og til fods. Det er derfor et mål for Randers Kommune, at langt de fleste trafikanter når frem til deres destination uden ulykker. Dette er en stor udfordring, som en trafikikkerhedsplan kan hjælpe med. Planen vil understøtte den indsats, der allerede er i gang i kommunen, og vil yderligere præcisere behov og midler til at reducere antal dræbte og tilskadedkomne i trafikken.

Der arbejdes videre med trafikikkerhedsprojekter finansieret af anlægsrammebeløbet til sikre skoleveje. Det kan fx være lav skiltet hastighed sammen med bump, indsnævring, midterheller, fartvisere mv. Prioritering af projekter for 2014 kommer til politisk behandling ultimo 2013.

Det er et mål,

- At der i 2014 udarbejdes en trafikikkerhedsplan for 2014-2020.

2.2 Borgerdeltagelse

Byrådet har i 2012 vedtaget en frivillighedspolitik, som omfatter alle dele af Randers Kommune. Politikken er en af 13 visionspolitikker og har til formål at øge andelen af borgere i Randers Kommune, som udfører en eller anden form for frivilligt arbejde. Politikken er i 2013 påbegyndt implementeret i de enkelte forvaltninger, og dette arbejde fortsættes i 2014.

Udover frivillighedspolitikken er der et generelt ønske om at involvere borgerne mere direkte i forbindelse med kommunens arbejde.

Borgerdeltagelse, borgerinvolvering og frivillighed er udviklingsområder, hvor erfaringerne på nuværende tidspunkt er få og spredte. I 2014 er opgaven derfor primært at starte arbejdet op, indsamle viden og erfaringer og herigennem udvikle og forme de konkrete indsatser, der skal arbejdes med fremover. Indsatserne i 2014 fordeler sig på 4 hovedområder: tidlig borgerinvolvering, økonomisk incitament som middel til lokalt engagement, inddragelse af frivillige i opgaveløsningen, samt brugerfeedback og dialog.

Vision

Randers Kommune vil udvide og forstærke samarbejdet og dialogen med borgerne om udviklingen og løsningen af de kommunale opgaver. Formålet er, at borgerne bidrager med input, der skaber unikke og særligt tilpassede løsninger, at borgerne oplever ejerskab og engagement i forhold til kommunen som helhed og lokalsamfundet i særdeleshed, og således, at borgernes frivillige engagement kan supplere den kommunale opgaveløsning.

2.2.1 Tidlig involvering af borgerne

Der er i 2012 og 2013 i projektet Innovativ Plankultur arbejdet med udviklingen af alternative metoder til planarbejdet, hvor borgerinvolvering har et langt større fokus. Dette arbejde skal i løbet af 2014 og frem udmøntes og videreudvikles i det konkrete planarbejde.

Desuden skal en tidlig involvering af borgerne tænkes ind på så mange af de øvrige områder som muligt i forbindelse med udviklingen af helt nye initiativer og planer som fx politikker og anlægsprojekter. En udbygget borgerdeltagelse kan være med til at skabe helt nye og alternative løsninger, der er udviklet af og tilpasset de borgere, der skal leve med dem. Herudover kan den tidlige borgerdeltagelse være med til at skabe øget ejerskab til løsningerne samt styrke nærdemokratiet i lokalområderne.

Det er et mål

- At der i 2014 arbejdes aktivt med at indtænke borgerdeltagelse og dialog på et så tidligt tidspunkt som muligt i forbindelse med udviklingen af nye initiativer og planer.

2.2.2 Økonomisk incitament som middel til lokalt engagement

I 2013 har der i Spentrup været arbejdet med et skovrejsningsprojekt, hvor kommunen på kommunal jord forsøger at skabe et lokalt incitament til, at borgerne selv rejser skov i lokalområdet.

I løbet af 2014 skal der arbejdes videre med at udvikle projekter, hvor borgergrupper modtager forskellige former for kommunal støtte til udførelse af fysiske opgaver i nærmiljøet mod selv at stå for opgaveudførelsen. Det kan handle om jord, der overtages til brug af borgergrupper mod at stå for naturplejen i området. Det kan også være i form af puljemidler eller mindre dele af budgettet, der afsættes til særlige formål i lokalområderne, og som kan søges af borgergrupper i lokalområderne eventuelt med krav om medfinansiering af projekterne. Det kan også dreje sig om tilskud til fx frivillig nedrivning af dårlige boliger. Der skal arbejdes med at udvikle kriterier og rammer for projekterne og grænser for delegering af ansvar og beslutningskompetence i forbindelse med projekterne.

Udover at skabe alternative løsninger, der er tilpasset nærmiljøerne, vil delegering af ansvar og beslutningskompetence have det potentiale at styrke nærdemokratiet i lokalområderne.

Det er et mål

- At der i løbet af 2014 arbejdes med at udvikle en eller flere metoder til uddeling af midler til lokale borgergrupper til fysiske projekter i lokalområderne.
- At der i løbet af 2014 gennemføres et eller flere pilotprojekter med uddeling af midler til lokale borgergrupper med henblik på erfaringsopsamling.

2.2.3 Inddragelse af frivillige i opgaveløsningen

Der har ikke i Miljø og Teknik været tradition for at arbejde systematisk med at inddrage frivillige, men der har i forbindelse med især naturpleje været indgået samarbejder med foreninger, borgere og landmænd, der på forskellig vis har deltaget i opgaveløsningen. Det drejer sig fx om foreninger og landmænd, der sørger for at slå eller afgræsse kommunale områder, eller medlemmer af Dansk Ornitologisk Forening, der optæller fugle i engområderne ved Vorup og Hornbæk. Der er endvidere etableret et samarbejde med Y Men om salg af brugbare ting fra genbrugspladsen.

I løbet af 2013 er der på Randers Naturcenter startet et arbejde op med at inddrage frivillige på naturcentret med henblik på at holde naturcentret åbent i weekender, hvor der ellers ikke er ressourcer til det. Dette arbejde på naturcentret skal fortsættes og videreudvikles i 2014.

Desuden skal der arbejdes mere generelt med at udvikle inddragelsen af frivillige i Miljø og Teknik, så frivillige i højere grad tænkes ind i opgaveløsningen på alle områder. Det kan fx handle om hjælp til indsamling af affald, eller om borgere som ambassadører for kommunens digitale løsninger. Herunder skal der afprøves alternative metoder til at skabe og fastholde borgernes frivillige engagement.

Gennem inddragelsen af frivillige er der mulighed for at få løst opgaver, som ellers ikke ville være blevet løst. Desuden kan inddragelsen af frivillige være med til at styrke den enkelte borgers ressourcer og understøtte borgernes ejerskab til deres by og lokalområde.

Det er et mål

- At der i 2014 arbejdes aktivt med at udvide og udvikle inddragelsen af frivillige i løsningen af kommunale opgaver på Miljø og Teknisk område.

2.2.4 Brugerfeedback og dialog

Der er i 2013 arbejdet med at indføre løbende brugerevalueringer i forlængelse af sagsbehandlingen, så borgerne umiddelbart efter modtagelsen af en afgørelse får mulighed for at give feedback på sagsbehandlingen.

I 2014 skal der arbejdes videre med aktivt at anvende både borgernes positive og negative feedback til at drage læring af og forbedre vores service. Ikke bare ved afslutningen af sagen, men allerede under selve sagsbehandlingen.

En sådan tidlig og mere udbygget dialog både i selve sagsforløbet og som feedback efter afslutningen af en sag skal være med til at skabe en højere kvalitet i sagsbehandlingen, reducere antallet af klager og generelt skabe større tilfredshed hos brugerne.

3. Tal og forudsætninger

3.1. Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (2014 priser)	Regnskab	Budget	Budget 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Natur og miljø	20,8	23,2	21,9	22,4	22,4	22,4
Veje og bygninger	169,7	165,8	168,5	162,7	160,8	160,6
Sekretariat, plan og klima	0	1,3	-2,0	-0,4	0,6	0,6
Driftsafdelingen	-4,9	-2,6	-2,3	-3,3	-3,6	-3,9
I alt	185,6	187,7	186,1	181,3	180,1	179,7

Mindreudgifterne i 2012 skyldes hovedsagelig færre udgifter til vejbelægninger på 1,9 mio. kr. og mindreforbrug på driften af Natur og miljø på 1,2 mio. kr.

Udgifterne falder fra 2015 som følge af energibesparelser på gadebelysningen, besparelser i Driftsafdelingen samt at der i 2014 er afsat 2,7 mio. kr. til etablering af rejsekortordningen.

3.2. Budgetforliget for 2014 – 17

I budgetforliget indgår følgende besparelser og korrektioner.

Tabel 1 Spareforslag

1.000 kr. (2014 priser)	2014	2015	2016	2017
Busdriften				
Ændring af tilskudsregler for flextur	-150,0	-300,0	-300,0	-300,0
Administration af rejsekort	4.400,0	1.700,0	1.700,0	1.700,0
Reduktion på kollektiv trafik mv.	-450,0	-900,0	-900,0	-900,0
Budgetreserve bustrafik, udgår	-1.000,0	-1.000,0	-1.000,0	-1.000,0
Veje og parkering				
Nedlæggelse af offentligt toilet på rasteplass mv.	-300,0	-300,0	-300,0	-300,0
Rammebesparelse på budgettet for veje	-350,0	-350,0	-350,0	-350,0
Manglende indtægter på parkeringsbilletordning	500,0	500,0	500,0	500,0
Gratis parkering	400,0			
Grønne områder og Driftsafdelingen				
Serviceforringelser på det grønne område	-200,0	-400,0	-400,0	-400,0
Rammebesparelse på driftsafdelingen		-1.000,0	-1.300,0	-1.600,0
Tværgående besparelser				
Manglende prisregulering 2014	-1.345,4	-1.345,4	-1.345,4	-1.345,4
Tilbageførsel af manglende prisfremskrivning	651,4	651,4	651,4	651,4
I alt	2.156,00	-2.744,00	-3.044,00	-3.344,00

3.3. Budgetforudsætninger

I henhold til de vedtagne retningslinjer er budgetbeløbene dannet med udgangspunkt i budgetoverslagsårene fra budget 2013-16. Tallene er korrigeret med KL's skøn over pris- og lønudviklingen samt vedtagne byrådsbeslutninger.

3.4. Ændringer i forhold til budget 2013-16

1.000 kr. (2014 priser)	2014	2015	2016	2017
BO 2014-2016 i 2014-priser juni 2013	183.521,2	181.282,3	179.416,3	179.416,3
Budgetforlig	2.156,0	-2.744,0	-3.044,0	-3.344,0
Øvrige ændringer til basisbudget	1.726,8	1.723,6	1.721,4	1.568,1
Tillægsbevillinger	-3.388,2	-1.065,0	-51,8	-51,8
Omplaceringer mellem bevillingsområder og udvalg	-414,3	-414,3	-414,3	-414,3
Udmøntning af puljer	2.512,2	2.512,2	2.512,2	2.512,2
Vedttaget budget 2014-2017	186.113,7	181.294,8	180.139,8	179.686,5
Specifikation				
Budgetforlig jf. tabel 1 i afsnit 3.2	2.156,0	-2.744,0	-3.044,0	-3.344,0
Øvrige tekniske ændringer	1.726,8	1.723,6	1.721,4	1.568,1
Ingen fremskrivning af indtægter ved parkering og parkeringskontrol	160,4	157,7	155,5	155,5
Budgetregulering færgedrift	43,8	43,8	43,8	43,8
Budgetregulering rottebekæmpelse	-77,5	-77,6	-77,6	-77,6
Budgetregulering driftsafdelingen		-0,4	-0,4	-0,4
Budgetregulering besparelse vejbelysning				-153,3
Midttrafik (tekniske korrektioner)	1.600,0	1.600,0	1.600,0	1.600,0
Tillægsbevillinger	-3.388,2	-1.065,0	-51,8	-51,8
Lejeindtægter Vestergrave 30	-141,8	-141,8	-141,8	-141,8
Søren Møllers Gade, lejeindtægter	-2.254,4	-1.013,2		
Hvidemøllevej 3-5, lejeindtægt	-283,7			
1. budgetopfølgning 2013 Beskyttelsesområder ved vandboringer	203,6			
1. budgetopfølgning. 2013 Beskyttelsesområder ved vandboringer	-911,9			
Randers Cykelby 3 - afledt drift		90,0	90,0	90,0
Omplaceringer mellem udvalg	-414,3	-414,3	-414,3	-414,3
1. budgetopfølgning 2013 Snerydning til bev. 6.1	-414,3	-414,3	-414,3	-414,3
Udmøntning af puljer:	2.512,2	2.512,2	2.512,2	2.512,2
Moderniseringsaftale	-665,3	-665,3	-665,3	-665,3
Udmøntning af energibesparende foranstaltninger	3.177,5	3.177,5	3.177,5	3.177,5

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Nøgletallene indgår i 6-by nøgletalsrapporten 2013, som udkom i juni 2013.

Tabel 1 – Nettoudgifter på natur- og miljøområdet – regnskab 2012

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Fritidsområder	105	212	213	304	118	308
Naturbeskyttelse	22	30	30	55	117	0
Vandløbsvæsen	12	20	31	55	27	13
Miljøbeskyttelse	38	3	90	10	25	118
Nettoudgifter	177	264	364	424	287	439

Tallene omfatter både drifts- og anlægsudgifter på alle områderne.

Tabel 2 – Nettodriftsudgifter til kommunale veje – regnskab 2012

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Vedligeholdelse af kørebaner (inklusive cykelstier)	175	67	130	257	134	87
Vedligeholdelse af fortove	44	21	36	94	38	17
Vedligeholdelse af grøfter og rabatter	0	10	14	42	40	0
Vedligeholdelse af vejafvanding	30	26	19	63	24	5
Vedligeholdelse af striber og skilte	17	14	4	8	17	8
Færdselstavler og anden afmærkning	15	16	7	19	19	15
Vintervedligeholdelse	106	153	134	167	156	69
Renholdelse	54	65	65	71	70	139
Teknisk udstyr (signalanlæg mv.)	18	63	24	24	46	40
Vejbelysning	108	105	152	136	148	100
Broer og tunneler	23	31	8	6	19	25
I alt	590	571	592	889	711	506

Tabel 3 – Nettodriftsudgifter til busdrift – regnskab 2012

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Bruttodriftsudgifter til busdriften	1.611	1.047	1.459	874	987	1.589
Heraf kontraktudgifter	1.472	939	1.311	784	925	1.507
Heraf rutespecifikke omkostninger	11	4	67	49	0	82
Heraf fælles administrative omkostninger	127	104	82	41	63	0
Indtægter i alt	886	383	651	289	325	1.000
Nettodriftsudgifter til busdrift	725	664	808	585	663	589

Tabel 4 - Kollektiv trafik - aktiviteter – regnskab 2012

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal køreplantimer pr. indbygger	2	1	2	1	1	2
Heraf kommunale	2	1	2	1	1	2
Heraf regionale	0	0	0	0	0	0
Nettodriftsudgift i kr. pr. rejse	6	17	10	15	13	3
Nettodriftsudgift i kr. pr. køreplantime (kommunal kørsel)	406	651	484	469	500	253
Selvfinansieringsgrad i pct.	55	37	45	33	33	63
"Trafiktæthed": Antal køreplantimer pr km ²	1.202	879	295	207	170	16.685
Heraf kommunale	1.202	640	295	181	170	16.629
Heraf regionale	0	239	0	26	0	56

Anmærkninger

En køreplantime defineres som én time i rute med passagerer.

Antal rejser er lig antal påstigninger.

Selvfinansieringsgraden defineres som passagerindtægterne i forhold til de samlede udgifter.

4.2. Takster

Der henvises til takstoversigten i årsbudgettet.

4.3. Oversigter over aftaleenheder

Der er én aftaleenhed, Driftsafdelingen inklusiv kirkegårde.

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på 2 bevillingsområder: det skattefinansierede og det brugerfinansierede. På det brugerfinansierede område er der udgifter for i alt 133,3 mio. kr. fordelt på følgende områder:

Tabel 1: Miljø og Teknik – brugerfinansieret

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
1.1 Affald	129,9	-129,8	0,2
1.2 Varme	3,3	-3,5	-0,2
I alt	133,3	-133,3	0,0

I alt er ca. 34 medarbejdere beskæftiget på Affaldsområdet – heraf 26 på Affaldsterminalen. Drift og administration af varmforsyningen er udliciteret, og der anvendes derfor kun ca. 0,1 mandår på den administrative styring af dette område.

Området omfatter følgende delområder:

1. 1. Affald
1. 2. Varmeforsyning

1.1. Affald

Området omfatter hele det brugerfinansierede område, der har med affald at gøre. Hovedområderne kan beskrives som planlægning og administration af alle indsamlingsordninger mv. for affald, samt aftaleområdet Randers Affaldsterminal med genbrugspladser.

Lovgrundlag:

- Lov om miljøbeskyttelse
- Affaldsbekendtgørelsen
- Lov om afgift af affald og råstoffer

Indsamlingsordninger mv.

Indsamlingsordningerne vedrører indsamling af dagrenovation, genbrug og storskrald, samt farligt affald fra private husstande, samt dagrenovationslignende affald fra erhverv.

Hovedopgaverne på dette område er planlægning, administration og information, samt borgerhenvendelser om affald.

Indsamling og transport er udliciteret og løses af eksterne leverandører, som leverer de indsamlede mængder til omlastning eller videre sortering og bearbejdning på Randers Affaldsterminal. Nogle fraktioner leveres direkte til eksterne modtagere.

Dagrenovation, som er den største af indsamlingsordningerne med en samlet udgift på 48 mio. kr., fordeler sig økonomisk således: Indsamlingen udgør omkring 29 mio. kr., og behandlingen - transport og forbrænding - udgør i størrelsesordenen 16 mio. kr., medens de resterende ca. 3 mio. kr. går til administration, information og afskrivninger. Af de 16 mio. kr. går halvdelen til statsafgift på forbrænding.

Tilsvarende på genbrugsområdet, hvor de samlede udgifter på genbrugsområdet er 13,3 mio. kr. Her udgør indsamlingen i størrelsesordenen 10 mio. kr. Her er der en betydelig indtægt på ca. 3,0 mio. kr. ved salg af papir, som er med til at holde taksten på dette område nede. De fleste genbrugsfraktioner leveres til Randers Affaldsterminal til behandling og videre sortering, før det leveres til genbrugsindustrien.

Miljø og teknik - brugerfinansieret

Administration af erhvervsaffald er en administrativ byrde som et resultat af først og fremmest erhvervs frie adgang til genbrugspladserne og deraf følgende opkrævning af erhvervsaffaldsgebyrer til dækning af samme.

Tabel 2: Indsamlingsordninger

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Dagrenovation	48,0	-46,0	2,0
Genbrug	13,3	-17,0	-3,8
Storskrald	3,0	0,0	3,0
Farligt affald	1,3	-0,3	1,0
Olie- og benzinudskillere	0,1	-0,1	0,0
Administration af erhvervsaffald	1,1	-1,1	0,0
I alt	66,7	-64,5	2,2

Taksterne for de enkelte husstande er opdelt i 3 særskilte områder. Dels en takst for tømning og behandling af dagrenovation afhængig af størrelsen af husstandens affaldsbeholder, dels en takst for alle øvrige indsamlingsordninger, og endelig en takst for genbrugspladser. De to sidste er faste gebyrer for alle husstande.

Taksterne for en almindelig husstand med en 110 liter pose og ugetømning vil se således ud sammenlignet med 2011-13 (ekskl. moms):

Tabel 3: Takster

	2011	2012	2013	2014
Dagrenovation	1.110	1.090	1.062	1.050
Genbrug mv. - indsamlinger	450	330	320	290
Genbrugspladser	480	460	460	460
I alt	2.040	1.880	1.842	1.800

Randers Affaldsterminal.

Randers Affaldsterminal er en aftaleenhed i Miljø og Teknik, og står for driften af genbrugspladserne, deponi, omlastning af affald, samt diverse behandlingsanlæg for genanvendelige fraktioner.

Tabel 4: Randers Affaldsterminal

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Genbrugspladser	21,2	-22,9	-1,7
Lossepladsgasanlæg	0,6	-0,6	0,0
Deponi	7,5	-9,2	-1,7
Sorteringsplads	2,0	-1,3	0,7
Omlastestation	15,4	-15,3	0,1
Mellemddeponi	9,3	-9,1	0,3
Komposteringsanlæg	2,1	-1,9	0,2
Behandlingsanlæg	5,0	-4,9	0,1
I alt	63,3	-65,2	-2,0

Genbrugspladser modtager ca. 42.000 tons affald om året i mere end 30 forskellige fraktioner. Af den samlede mængde går mere end 77 % til genbrug, 12 % går til forbrænding og kun 10 % går til deponi. Omkostningerne på dette område dækkes af 2 takster. For private sker opkrævningen via ejendomsskatten og for erhvervslivet sker opkrævningen via et særskilt gebyr for erhvervs-adgang til pladserne.

Tidligere blev der deponeret store mængder på lossepladsen, men i dag udgør det kun en mindre del af alle de aktiviteter, der foregår her. Derfor er navnet ændret til en affaldsterminal. Af de 7,6 mio. kr. på deponi-området går ca. halvdelen faktisk til affaldsafgift til staten.

Omlastning og mellemdeponi er de største aktiviteter på området. Her modtages dagrenovation (omlastestation), som omlastes til større containere og sendes til forbrænding. På mellemdeponiet omlastes tilsvarende andet forbrændingseget affald. Medens dagrenovation skal sendes til forbrænding samme dag, kan der på mellemdeponiet oplagres affald i lidt længere tid, hvilket især tidligere har været nødvendigt sommeren over, hvor der ikke var behov for så stor varmeproduktion fra forbrændingsanlæggene. Nu er der større efterspørgsel efter affald og lagrene er som regel ganske små.

I takt med at der sker en større udsortering ved borgerne og der generelt er større krav til sortering og genbrug øges denne aktivitet på Randers Affaldsterminal. I slutningen af 2012 blev der etableret et nyt sorteringsanlæg til udsortering af jern og metal, samt hård plast, der fra 1. januar 2013 bliver samlet ind sammen med glas-emballagen. Denne aktivitet hører under behandlingsanlæg.

1.2. Varmeforsyning

Randers Kommune ejer Mejlby Kraftvarmeværk, som forsyner ca. 192 husstande i Mejlby med varme. Det udgør ca. 2.900 MWh pr. år. Til produktionen anvendes naturgas i både en kedel og en gasmotor, hvor motoren ligeledes producerer strøm svarende til ca. 2.200 MWh pr. år.

Det planlægges at afhænde varmforsyningen, og da ledningsanlægget er af nyere dato, fastlægges ikke p.t. en geninvesteringsrate.

Drift og administration af kraftvarmeværket er overdraget til ekstern operatør, der i forvejen driver andre tilsvarende anlæg.

De anførte udgifter på ca. 3,3 mio. kr. er fortrinsvis til køb af naturgas. En mindre del går til drift og vedligehold på anlægget.

Mejlby Kraftvarmeværk er i henhold til varmforsyningsloven omfattet af hvile-i-sig-selv princippet, og der kan således ikke oparbejdes over- eller underskud. Overdækning skal tilbageføres til forbrugerne og underdækninger kan opkræves, begge evt. indregnes i næste års priser. Årsregnskab skal derfor i princippet udvise et 0-resultat, og egenkapitalen skal være 0.

2. Det vil vi i 2014

Affald betragtes ofte, som alt det vi smider væk. Affald er imidlertid også en brugbar ressource, der ikke bør gå tabt. I fremtiden bliver udfordringen derfor at begrænse tabet af ressourcer mest muligt og at gøre det på en måde, som tager hensyn til både miljø og økonomi. Dette underbygges af ressourcestrategien, som regeringen udsendte i efteråret 2013.

De politiske målsætninger på affaldsområdet i Randers Kommune er beskrevet i Affaldsplanen 2014-2018, der i høj grad bygger på ressourcestrategien.

Målsætningerne her er:

- Halver mængden af dagrenovation fra kommunale virksomheder og – institutioner inden 2018
- Bedre sortering og bortskaffelse af erhvervsaffald
- Ressourcerne skal ud af affaldet
- Formidle viden og påvirke holdninger

I affaldsplanen er alle disse målsætninger konkretiseret og fulgt op af beskrivelse af indsatsområder og handleplaner.

Det er et mål,

- At mængden af dagrenovation i 2014 ikke overstiger mængderne i 2009 målt pr. indbygger.
- At mængden af deponi for 2014 ikke overstiger 4.800 tons og at mængden i 2015 bliver reduceret med minimum 300 tons.

Informations- og oplysningsaktiviteter

Information og formidling er fortsat et stort fokusområde – også i 2014.

Konkret tænkes der på bl.a. følgende:

- Fortsat digitalisering, herunder apps til moderne mobiltelefoner,
- Direct mail om forskellige emner, fx om papir og andre genbrugsfraktioner,
- Øget indsat med rundvisninger på genbrugspladser mv.,
- Udbygge skoletjenesten i samarbejde med Randers Naturcenter.

Øget genbrug og udsortering

Som følge af målene vil der også i 2014 være fokus på mulige tiltag for øget genbrug og bedre udsortering. Det gælder både hos borgerne og de virksomheder, der benytter genbrugspladserne, men også på kommunens egne behandlingsanlæg på Randers Affaldsterminal og genbrugspladser.

Dette betyder bl.a., at der i 2014 vil være fokus på:

- city-undergrundsbeholdere – den intelligente affaldsbeholder - i bl.a. Storegade.
- husstandsindsamling af nye fraktioner, herunder metal- og plastemballage.
- metoder til indsamling af den grønne fraktion i dagrenovationen, som vil kunne gå til bioforgasning.

3. Hovedtal på drift og anlæg

Nedenfor vises overordnede budgettal for forsyningen.

Driftsbudget

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Budget 2013	Budget 2014-17			
	2013	2014	2015	2016	2017
Varmeforsyning	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Affaldshåndtering	-2,0	0,2	-0,5	-0,7	-0,8
I alt	-2,2	0,0	-0,7	-0,9	-1,0

Der er i 2014 på anlægsbudgettet budgetteret med 2,0 mio. kr. til bygning og faciliteter til modtagelse af farligt affald på genbrugspladsen i Randers.

Miljø og teknik - brugerfinansieret

3.1. Ændringer i forhold budget 2013-16

1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
BO 2014-2016 i 2014-priser juni 2013	-2.591,3	-2.806,3	-3.009,0	-3.009,0
<i>Ændringer:</i>				
Tekniske ændringer				
Affaldshåndtering (takstnedsættelse)	2.610,9	2.124,0	2.124,0	2.022,7
Vedtaget budget	19,4	-682,3	-885,0	-986,3

3.2. Mellemværende med forsyningsvirksomhederne

Mio. kr. /ultimo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Affaldshåndtering						
Dagrenovation	-9,2	-7,4	-5,5	-3,5	-1,6	0,4
Genbrug mm.	-12,8	-11,9	-11,7	-11,5	-11,3	-11,1
Genbrugsstationer	5,1	3,2	3,5	1,3	-0,9	-3,0
Affaldsterminal *	-1,1	-2,5	-2,8	-3,3	-4,0	-4,8
Gasindvindingsanlæg	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
Erhvervsaffaldsordning	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Tømningsordning for benzin- og olieudskillere	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Affaldshåndtering i alt	-10,3	-10,9	-8,8	-9,3	-10,1	-10,8
Ad *. Heraf hensat til lukning af deponianlæg	-5,6	-6,1	-6,5	-6,8	-7,1	-7,4
Affaldshåndtering eksklusiv hensættelse	-4,7	-4,8	-2,3	-2,5	-3,0	-3,4
Varmeforsyning	3,8	3,6	3,4	3,2	3,0	2,8
I alt	-6,5	-7,3	-5,4	-6,1	-7,1	-8,0

Forsyningsvirksomhedernes tilgodehavender hos kommunen under ét forøges med 0,7 mio. kr. i budgetperioden 2014 – 17. Ved udgangen af 2017 har forsyningsvirksomhederne således et tilgodehavende hos kommunen på 8 mio. kr. ved uændrede takster. Der budgetteres med et tilgodehavende ved udgangen af 2016 på 7 mio. kr., hvilket er 5 mio. kr. lavere end indregnet i budgettet for 2013-16. Det skyldes hovedsagelig at renovationstaksterne nedsættes fra 2013 til 2014, bl.a. på grund af et større overskud på affaldsområdet i 2012 end budgetteret, samt der i 2014 er afsat 2 mio. kr. til et nyt anlægsprojekt for hal til modtagelse af farligt affald.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Der bliver på området benyttet en lang række nøgletal og herunder er nævnt de væsentligste i forbindelse med at der i Affalds- og Ressourceplanen er et mål om fald i mængderne:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Deponi i tons	6.528	6.298	7.091	6.938	5.944	5.200
Affald til forbrænding i tons	14.157	11.506	11.309	11.305	9.377	8.800
Dagrenovation i tons	-	27.415	27.432	27.446	26.419	26.052
Dagrenovation kg/borger	-	290	289	287	275	271

Skønnede tal for 2013.

4.2. Takster

Der henvises til tabel 3 i afsnit 1.1 samt takstoversigten i årsbudgettet. Det har i perioden 2011-14 været et politisk mål, at området blev effektiviseret med 2 % om året, og at det blev udtrykt ved en nedsættelse af taksterne for en almindelig husstand på 2 %. Det er målet, at denne udvikling fortsætter også efter 2014.

4.3. Oversigt over aftaleenheder

Under affaldsområdet hører én aftaleenhed, Randers Affaldsterminal med genbrugspladser.

Kultur- og fritidsudvalget

Bevillingsområde

Kultur og fritid

Beskrivelse af området
Indsatsområder
Hovedtal

6.1. Kultur og fritid

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser, hvilke områder der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Aftaleenheder	101,6	26,2	75,4
1.2 Tilskud til selvejende institutioner	18,0	3,2	14,8
1.3 Fritid og idræt	72,5	4,8	67,7
1.4 Kultur	4,7	0,2	4,5
I alt	196,8	34,4	162,4

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 196,8 mio.kr. i 2014. Der forventes indtægter for 34,4 mio.kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 162,4 mio.kr.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

1.1. Aftaleenheder

Biblioteket

Lovgrundlaget for Randers Kommunes biblioteksvæsen er Lov om Biblioteksvirksomhed fra 2000. Med Lov om biblioteksvirksomhed fungerer biblioteket både som det fysiske sted for kultur- og informationsformidling, og som det elektroniske bibliotek, hvor de forskellige serviceydelser tilbydes direkte via internettet.

Randers Bibliotek består af hovedbiblioteket, filialer i Krstrup, Dronningborg og Langå samt en bogbus. I 2012 er der indført chip-teknologi og udskiftet selvbetjeningsudstyr for 5,0 mio.kr. Åbningstiden på hovedbiblioteket er udvidet, og i filialerne er der uden for den betjente åbningstid mulighed for adgang til selvbetjening.

Kulturhuset rummer tre institutioner: Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum. De løbende driftsudgifter til Kulturhuset fordeles forholdsmæssigt mellem de tre institutioner via Kulturhusets budget. Selve administrationen af Kulturhuset varetages af Randers Bibliotek. Udgifter vedrørende Kulturhusets fællesområder til bl.a. akut vedligeholdelse, energi og skatter fordeles ikke mellem de tre institutioner, men finansieres via fælles konti, som fremgår under Kulturhusets drift.

Værket

Musik- og teaterhuset Værket er en kommunal institution, hvor aktiviteterne finansieres dels via det kommunale driftsbudget og dels via indtægter fra salg af billetter, sponsorbidrag og udlejning af lokaler. Aktiviteterne omfatter den løbende drift og vedligeholdelse af Værket, arrangementsvirksomhed samt udlejning af lokaler til faste brugere (musikøvelokaler, Egnsteatret, Musikskolen og Randers Kammerorkester) samt eksterne arrangører.

Museum Østjylland

Museum Østjylland er resultatet af en fusion den 1. januar 2011 mellem Kulturhistorisk Museum Randers, Djurslands Museum i Grenaa og Museet for Syddjurs i Ebeltoft.

Museum Østjylland er et kommunalt ejet, statsanerkendt museum, som drives i fællesskab af Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner med Randers Kommune som driftsansvarlig. Museet modtager statstilskud efter Museumsloven. Kultur- og fritidsudvalget i Randers Kommune fungerer som museets bestyrelse. Der er etableret et præsidium bestående af formænd og næstformænd for kulturudvalgene i de tre kommuner, repræsentanter for museumsforeningerne

6.1. Kultur og fritid

i de tre kommuner og for museets personale. Præsidiets rådgiver og har indstillingsret over for museets bestyrelse

Museum Østjylland er som statsanerkendt museum overordnet forpligtet til at belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Der sker gennem det, der ofte benævnes som museumslovens fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Museet skal sikre, at der for nuværende og kommende generationer findes en lokal kulturarv i form af genstande og viden knyttet til livet i byen og på egnen gennem tiderne.

I Randers omfatter Museum Østjylland foruden aktiviteterne i Kulturhuset, Håndværksmuseet og Lokalhistorisk Arkiv Randers.

Eventsekretariatet

Eventsekretariatets formål er gennem et tættere samarbejde mellem kultur og erhverv at skabe gode rammer for at udvikle, arrangere og gennemføre arrangementer og begivenheder i Randers – herunder at skabe større professionalisme omkring etablerede begivenheder og arrangementer.

I Randers Kommunes driftsbudget for Eventsekretariatet indgår kommunens tilskud til Randers-Ugen på ca. 0,9 mio. kr. Der er endvidere afsat en pulje på 1,5 mio. kr. stigende til 1,8 mio.kr. til igangsættelse af nye events. Puljen kan anvendes til finansiering af underskudsgarantier eller til konkret støtte til arrangementer på nationalt og internationalt plan, bl.a. topidrætsarrangementer og store koncerter. Midler fra puljen kan frigøres af et udvalg bestående af borgmester, udvalgsformand, kommunaldirektør og kulturdirektør.

Randers Musikskole

Randers Musikskole er en kommunal musikskole, hvis virksomhed reguleres af "Lov om Musik". Ifølge musikloven defineres en musikskole som en skole, der tilbyder undervisning i musik til børn og unge. Musikskolen kan desuden tilbyde musikundervisning til voksne. Musikskolens formål i henhold til loven er at udvikle og fremme elevernes evner og kundskaber gennem sine undervisningstilbud samt i øvrigt at medvirke til fremme af det lokale musikmiljø.

Musikskolen har en talentlinje, der bl.a. forbereder elever til at deltage i Musikalsk Grundkursus (MGK), der afvikles i Aarhus for det østjyske område.

Kærsmindebadet

Kærsmindebadet er en kommunal svømmehal og friluftsbad. Badet er dels et offentligt bad, og dels ramme for undervisning og aktiviteter for byens skoler og svømmeklubber.

Kærsmindebadet er et ældre og nedslidt svømmebad fra 1971, og i 2007 formulerede byrådet en målsætning om, at Randers skal have et nyt moderne svømmebad.

I forbindelse med beslutningen om at etablere et nyt svømmebad i Randers som et OPP-projekt med forventet ibrugtagning primo 2015 er det samtidig besluttet at lukke Kærsmindebadet på dette tidspunkt. Det faste personale virksomhedsoverdrages til det nye svømmebad.

Fritidscentret

Fritidscentret arbejder i henhold til gældende regler i "Lov om støtte til folkeoplysning" og stiller egnede lokaler til rådighed til den frie folkeoplysende virksomhed.

Fritidscentrets formål er at være hjemsted for folkeoplysende aktiviteter som et åbent tilbud til kommunens borgere. Dette sker via udlån og udleje af lokaler i henholdsvis Fritidscentret og Helligåndshuset, der administreres af Fritidscentret. Endvidere administreres Kulturhuset Langå

6.1. Kultur og fritid

i samarbejde med en brugerbestyrelse. Ud over udlån/udleje af lokaler har Fritidscentret ansvaret for aftenpedelfunktionen på en del af skolerne i Randers Kommune og personaleansvaret for personalet i de kommunale idrætshaller.

1.2. Tilskud til selvejende institutioner

Randers Kommune yder tilskud til en række selvejende institutioner under kultur- og fritidsområdet, så som Randers Kunstmuseum, Randers Egnsteater, Randers Kammerorkester, Randers Regnskov, Gaia og Cityforeningen.

1.3. Fritid og idræt

Områderne fritid og idræt vedrører på flere områder folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde. Efter revision af loven i 2011 skal alle kommuner udarbejde en folkeoplysningspolitik.

Folkeoplysningen skal støttes gennem tilskud til undervisning og aktiviteter. Kommunale lokaler stilles til rådighed for foreninger og aftenskoler, og der ydes tilskud til foreningers benyttelse af private lokaler. Der kan opkræves gebyr, hvis provenuet anvendes til tilskud ud over det lovpligtige til foreningernes egne lokaler. Der betales et gebyr for kommunale idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner, mens øvrige faciliteter stilles gratis til rådighed for foreninger. Der opkræves betaling for udleje til andre formål.

Byrådet har vedtaget serviceniveauet i forbindelse med forvaltningen af folkeoplysningsloven. Således godkendte byrådet i forbindelse med budget 2010-13 at afskaffe 25-årsreglen. Det betyder, i modsætning til tidligere, at lokaletilskuddet ikke reduceres til trods for, at aktiviteterne omfatter deltagere over 25 år. Endvidere er lokaletilskuddet øget fra de lovpligtige 65 pct. til 75 pct. I 2014 nedsættes tilskuddet til energiudgifter til 65 pct. dels for at skabe balance i budgettet, dels for at animere foreningerne til at spare på energiforbruget.

Aftenskolerne får tilskud til undervisning og debatskabende aktiviteter. Tilskuddet til almindelig undervisning udgør 1/3 af lønudgiften.

Byrådet har endvidere vedtaget, at der gennem Randers-ordningen skal ydes aktivitetstilskud til foreningers aktiviteter. Tilskuddet ydes som et medlemstilskud til alle foreningsmedlemmer under 25 år samt som 75 pct. tilskud til foreningernes kursusudgifter for nuværende og kommende ledere. Herudover er der afsat midler til en udviklingspulje, som fordeles af folkeoplysningsudvalget efter ansøgning.

Randers Kommune yder tilskud til driften af selvejende idrætshaller, og forestår selv driften af tre idrætshaller.

Pasningen af de udendørs kommunale idrætsanlæg har efter udbud de seneste fem år været forestået af en privat entreprenør. Sidst i 2013 gennemføres nyt udbud for perioden 2014 – 16.

Pasningen af de historiske byparker har efter udbud siden 2012 været forestået af en privat entreprenør.

Randers er Team Danmark Eliteidrætskommune, og udvikler talenter gennem særlige skole- og foreningstilbud.

1.4. Kultur

Der ydes kommunale tilskud til afvikling af teaterforestillinger i Randers, enten gennem Randers Teaterforening eller gennem tilskud til institutioners køb af teaterforestillinger. Staten yder refusion af sidstnævnte tilskud. Gennem teaterordningen 1-til-alle er alle børn og unge sikret adgang til mindst en teaterforestilling hvert år. Der ydes endvidere tilskud til en række teatre, orkestre, musikforeninger og til rytmiske musikgruppers udgifter til øvelokaler og spillesteder, og kunstnerkollektivs brug af fælles atelierer.

Ud over tilskud til teater og musik yder Randers Kommune på kulturområdet tilskud til en række andre kulturelle opgaver, herunder skulpturer, springvand, Nordisk Venskabsbyuge, Malvinas Hus, Asfergladen, forsamlingshuse, musik og teaterforeninger, lokalhistoriske arkiver, børnekulturturgen, Levende Sommer mv.

Randers Kommune udgør sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens Kommune Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der med 50 pct. statsrefusion gennemfører tværgående kulturprojekter i regionen. Det kommunale bidrag er 400.000 kr. årligt.

Randers Kommune er sammen med regionens øvrige kommuner og Region Midtjylland deltager i Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017, og har forpligtet sig til at bidrage økonomisk til gennemførelsen. Det er en forudsætning, at der gennemføres aktiviteter i Randers Kommune svarende til Randers' økonomiske bidrag.

Der er endeligt afsat midler til imødekomme af konkrete ansøgninger til kulturprojekter.

2. Det vil vi i 2014

Vi vil arbejde for at opfylde de vedtagne politikker på området: Folkeoplysningspolitikken, kulturpolitikken og fritids- og idrætspolitikken samt de vedtagne aftaler mellem kultur- og fritidsudvalget og aftaleenhederne.

Indsatsområderne er fastholdelse af børn og unge i foreningslivet, udvikling af netværk til styrelse af samspillet mellem talent- og elitearbejdet og breddeidrætten, organiseringen af fritids- og idrætslivet, herunder styrkelse af frivillighedskulturen og forbedring af tilgængeligheden til aktiviteter og faciliteter, herunder at øge synligheden af de mange tilbud og muligheder.

På kulturområdet skal der arbejdes med udvikling af Kulturhusvision 2020, kultur i det offentlige rum, børn og unge i kulturfeltet og forberedelserne til Randers' deltagelse i Kulturby 2017.

Der vil blive arbejdet med at oversætte de overordnede politiske mål og visioner til konkrete aftaler med aftaleenhederne.

6.1. Kultur og fritid

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab		Budget			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aftaleenheder	71,6	75,0	75,4	75,5	75,8	76,0
Tilskud til selvejende institutioner	15,4	14,8	14,8	14,8	14,8	15,0
Fritid og idræt	61,6	65,4	67,7	68,5	68,5	68,5
Kultur	4,4	4,0	4,5	4,6	5,4	7,4
I alt	153,0	159,2	162,4	163,4	164,5	166,9

Tabellen viser en stigning i budgetåret, der hovedsageligt skyldes afledte driftsudgifter ved etablering af nyt svømmebad.

3.2 Ændringer i forhold til budget 2013-16

Kultur og fritidsudvalget

Bevillingsområde 6.1 Kultur og fritid

2014-priser i 1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
Budgetoverslag i vedtaget budget 2013-2016	161.940,5	162.871,8	162.871,8	162.871,8
Byrådsbeslutninger:	126,0	191,9	1.342,5	3.302,9
Budgetforlig	270,1	270,1	570,1	770,1
Manglende prisregulering 2014	-479,9	-479,9	-479,9	-479,9
Eventpuljen	500,0	500,0	800,0	1.000,0
Randers Kunstmuseum	250,0	250,0	250,0	250,0
Øvrige byrådsbeslutninger	-144,1	-78,2	772,4	2.532,8
Randers bibliotek chipteknologi	812,0			
Randers FC merindtægt	-712,2	-712,2	-712,2	-712,2
Randers Bibliotek, materialer	50,3	50,3	50,3	50,3
Kulturby 2017	530,8	583,7	1.434,3	3.194,7
Handicapcenter Kronjylland	675,0			
Randers Svømmebad, sparet leje	-1.500,0			
Øvrige ændringer	319,1	319,1	319,1	709,3
Børneteater - én til alle	25,5	25,5	25,5	25,5
Snerydning	413,5	413,5	413,5	413,5
Nordisk venskabsbyuge				217,2
Randers Egnsteater				173,0
Moderniseringsaftale	-55,6	-55,6	-55,6	-55,6
Tjenestemænd	53,9	53,9	53,9	53,9
Energibesparende foranstaltninger	-118,2	-118,2	-118,2	-118,2
Vedtaget budget 2014-2017	162.385,6	163.382,8	164.533,4	166.884,0

Beløbet til snerydning er en teknisk overflytning af midler fra Miljø og Teknik i forbindelse med flytning af opgaven med vintervedligeholdelse af stier mv. i parker og idrætsanlæg.

6.1. Kultur og fritid

4. Nøgletal

4.1 6-by nøgletal

6-byerne har udarbejdet nøgletal bl.a. på kultur- og fritidsområdet på baggrund af regnskabstallene for 2012.

Tabel 1. Nettodrifudsudgifter fritid

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Lokaler til idræt og fritid (kommunal)	183	411	354	452	208	34
Lokaler til idræt og fritid (selvejende og private)	85	247	199	212	286	90
Oplysningsforbund	123	73	81	28	45	104
Aktivitetstilskud m.v.	106	79	85	62	70	46
Daghøjskoler	30	0	19	12	0	38

Kilde: 6-by nøgletal 2013, tabel 40 Nettodrifudsudgift til fritidsområdet – regnskab 2012

Tabellen viser udgiften pr. indbygger til drift af kommunale lokaler til fritid og idræt, samt tilskud til foreningers egne lokaler, idrætshaller mv. Endvidere udgiften til aftenskoler og udgiften til aktivitetstilskud (medlemstilskud mv.) i børne- og ungdomsforeninger. Randers ligger, hvis der ses bort fra København, i den lave ende på de fleste områder. Dog bruger vi mest til støtte af private lokaler – hvilket modsvarer af et forholdsvist lavt forbrug til drift af kommunale faciliteter.

Tabel 2: Nettodrifudsudgifter kultur

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Biblioteker	304	312	359	388	369	327
Museer	101	147	118	173	111	82
Teatre	58	47	45	42	52	57
Landsdelsorkestre	73	154	138	31	50	0
Musikskoler	38	41	100	107	61	18
Andre kulturelle opgaver	196	363	314	333	190	99
Kommunal nettodrifudsudgift i alt	770	1.064	1.074	1.074	833	583

Kilde: 6-by nøgletal 2013, tabel 43 Drifudsudgifter og –indtægter til bibliotekerne – regnskab 2012 og tabel 46 Nettodrifudsudgifter til kulturel virksomhed – regnskab 2012

Tabellen viser udgiften pr. indbygger til kulturområdet. Randers bruger totalt mere pr. indbygger end Aarhus og København, men noget mindre end de øvrige 6-byer.

4.2 Oversigt over aftaleenheder

	Bevilling
	1.000 kr.
Randers Bibliotek	39.853
Museum Østjylland	9.027
Værket	9.118
Eventsekretariatet	4.278
Randers Musikskole	5.756
Kærsmindbadet	4.428
Fritidscentret	2.598

Sundheds- og ældreudvalget

Bevillingsområderne

Sundhedsområdet

Ældreområdet

Beskrivelse af området

Indsatsområder

Hovedtal

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for budget 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Aktivitetsbestemt medfinansiering og vederlagsfri fysioterapi	348,7		348,7
1.2 Rehabilitering	18,7		18,7
1.3 Sundhedsfremme og forebyggelse	12,1	-0,2	11,9
1.4 Sundhedsplejen	12,6		12,6
1.5 Tandplejen	30,2	-0,3	29,9
1.6 Andre sundhedsudgifter	6,1		6,1
I alt	428,4	-0,5	427,9

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter på 428,4 mio. kr. og indtægter på 0,5 mio. kr., netto 427,9 mio. kr.

Herunder beskrives de enkelte områder.

1.1 Aktivitetsbestemt medfinansiering og vederlagsfri fysioterapi

Kommunerne er medfinansierende på sundhedsområdet, idet der skal betales aktivitetsbestemte bidrag hver gang en borger i kommunen anvender en sundhedsydelse hvad enten det er på sygehuset eller under sygesikringen (fx hos praktiserende læge/speciallæger mv.). Hertil kommer at kommunerne betaler udgifterne til den vederlagsfri fysioterapi. Se yderligere herom i afsnit 3.2.

Udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering og den vederlagsfri fysioterapi er fordelt således i budget 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Aktivitetsbestemt medfinansiering	329,4		329,4
1.1 Vederlagsfri fysioterapi	19,4		19,4
I alt	348,8		348,8

Staten og/eller regionerne opkræver en betaling, som kommunerne ikke pt. har mulighed for at kontrollere på cpr-niveau. Det er aftalt mellem KL og Regeringen aftalt at der skal gives kommunerne adgang hertil med henblik på blandt andet analyser af indsatser på sundhedsområdet.

Kommunerne kan dog løbende følge med i det overordnede forbrug af de enkelte ydelser via Sundhedsstyrelsens hjemmeside (e-sundhed), ligesom Randers Kommune i samarbejde med firmaet Rehfeld har udviklet en edb-løsning, der giver adgang til fx områdefordelte data og sundhedsdata sammenlignet med arbejdsmarkedstilknytning.

Ved budgetlægningen for 2013 blev der vedtaget besparelser på medfinansieringen på netto 1,5 mio. kr. som følge af forstærket indsats for at undgå indlæggelser på småbørnsområdet og på forebyggelige indlæggelser, en øget rehabiliteringsindsats samt øget fokus på færdigbehandlede psykiatriske patienter.

Ved økonomaftalen mellem regeringen og KL for 2014 er der fastlagt et forventet niveau for den kommunale medfinansiering. På baggrund heraf har KL efterfølgende skønnet over den enkelte kommunes forventede udgifter i 2014 på grundlag 2012-udgifterne, og dette er anvendt

som grundlag for budgettet for 2014, fratrukket den forventede mindredgift i forbindelse med ovennævnte besparelser. I modsat retning trækker at kommunerne har fået penge til de forventede merudgifter i forbindelse med kræftplan 3, omkring 1 mio. kr. i 2014 og 2015, se også sag herom i Sundheds- og ældreudvalget 28. november 2013.

1.2 Rehabilitering/genoptræning

Kommunerne har hovedansvaret for det meste af genoptræningen efter hospitalsbehandling, hvor hospitalerne sender genoptræningsplanerne til kommunen.

I Randers Kommune tilbydes borgerne "frit valg" blandt de kommunale leverandører. Dette betyder, at man som borger selv kan vælge, hvor genoptræningen skal foregå. Der er mulighed for genoptræning ved Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter eller på et af de 3 ældreområder i kommunen.

Endvidere er der iværksat en række rehabiliteringsprogrammer i forhold til personer med KOL, kræft, senhjerneskade, hjerteproblemer og diabetes.

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2014 er det besluttet at en del af genoptræningen fra 2014 skal foregå som "virtuel" genoptræning, hvilket betyder anvendelse af ny teknologi og øget selvtræning.

1.3 Sundhedsfremme og forebyggelse

Ved årsskiftet 2011/12 blev sundhedscentret på Thors Bakke åbnet, hvor områderne sundhedsfremme og forebyggelse, sundhedspleje, rehabilitering og tandplejen samles sammen med regionale og private sundhedsaktører (jordemodercenter, blodprøvetagning, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv.).

Under denne bevilling sker en række forebyggende tiltag med henblik på at højne den generelle sundhedstilstand i Randers kommune.

En væsentlig aktivitet på det sundhedsfremmende/forebyggende område er "tjek dit helbred", hvor alle 30-49 årige i en femårsperiode fra 2012 skal tilbydes et forebyggende helbredsundersøgelse. Projektet finansieres i et samarbejde mellem Region Midtjylland og Randers Kommune.

Til projektet er der bevilget forskningsmidler fra Trygfonden på 10 mio. kr. til at lave effektmålinger, herunder samfundsøkonomisk evaluering af projektet.

For en nærmere status for projektet kan der henvises til sundheds- og ældreudvalgets møde den 22. november 2012.

1.4 Sundhedsplejen

Sundhedsplejerskerne er særligt uddannede til at arbejde med sundhed hos familier med børn, såvel spædbørn som småbørn og skolebørn.

Sundhedsplejens tilbud omfatter i forbindelse med fødsler et besøg i hjemmet under graviditeten samt et antal besøg efter fødslen.

Hertil kommer en række undersøgelser i forbindelse med skolegangen.

Alle børnefamilier i Randers Kommune kan hente råd og vejledning hos sundhedsplejen.

Sundhedsplejerskerne fungerer endvidere som konsulenter for daginstitutionerne.

Lønsummen i sundhedsplejen blev udvidet med 0,3 mio. kr. fra 2013 som skyldes en særlig indsats for at undgå indlæggelse af børn, jf. afsnit 1.1, aktivitetsbestemt medfinansiering.

1.5 Tandplejen

Den kommunale tandpleje er en kombineret skoletandpleje og småbørnstandpleje, der sikrer at alle børn og unge første gang ved ca. 8 måneders alderen og til og med det 17. år tilbydes tandpleje og tandregulering efter behov. Herudover tager tandplejen sig af omsorgs- og specialtandpleje for ældre og handicappede, der kun vanskeligt kan benytte de almindelige tandplejetilbud.

På tandplejens område er der de senere år besluttet en række besparelser, der blandt andet betyder at en række klinikker er blevet nedlagt. Fra 2013 blev det besluttet at nedlægge tilbudet om tandbesøg for børn på 8 mdr. samt at arbejde med at reducere udeblivelsesprocenten.

1.6 Andre sundhedsudgifter

På dette område er indarbejdet 5,1 mio. kr., som er kommunens andel af 300 mio. kr., der i aftalen om kommunernes økonomi mellem Regeringen og KL for budget 2014 er givet til den patientrettede forebyggelse med det særlige indsatsområde at forebygge u hensigtsmæssige indlæggelser. Beløbet vil blive anvendt til sygepleje, akuttilbud, fælles samarbejdsløsninger med sygehuse samt træning/rehabilitering af kronikere.

Der blev i 2013-budgettet givet et lignende beløb, og af dette beløb er der fortsat (juli 2013) ca. 0,6 mio. kr., der ikke er udmøntet. Hertil kommer at der under dette afsnit er afsat et beløb på ca. 0,4 mio. kr. til udmøntning af den nationale handlingsplan for den ældre patient.

2. Det vil vi i 2014

Sundheds- og ældreudvalget har i sit arbejde fastlagt en række principper/kriterier for fremtidige projekter/udviklingen inden for udvalgets område.

Principperne, som gælder på tværs af sundheds- og ældreområdet er følgende:

1. *Brugerne – Det er godt at kunne klare sig selv*

Ud fra en erkendelse af, at der fortsat vil være et nødvendigt fokus på prioriteringer i forvaltningens arbejde og i tilbuddene til borgerne, valgte man dette princip. Idéen er ikke, at borgerne skal undvære hjælp, men i stedet, at man er nødt til at fokusere ressourcerne på de, som reelt ikke kan selv og samtidig lade de mere ressourcestærke borgere klare sig selv der hvor de kan. Det er ligeledes forvaltningens opfattelse, at borgerne efterspørger teknologiske løsninger, som kan hjælpe dem til et liv, hvor de i højere grad kan klare sig selv.

2. *Bedre og billigere*

Sundhed og ældre skal altid se på ydelserne og organisationen ud fra om der er noget af det vi gør, som kan gøres billigere og bedre – det skal være et centralt princip når der fremover sættes projekter i gang.

3. *Dygtigere – potentiale for forbedringer*

Vi må ikke gå i stå – der skal være et stadigt fokus på at dygtiggøre såvel medarbejdere som selve organisationen.

4. *Tung økonomi*

Vi skal så vidt muligt koncentrere vores ressourcer på projekter og strategier som rummer potentiale til at forbedre vores økonomiske råderum betragteligt. Det betyder selvsagt ikke, at vi skal ignorere mindre gevinster, men det er ikke der vi lægger hovedfokus i den strategiske planlægning.

5. Med hjertet og med evidens

Vi skal tro på projekterne og de skal give mening for os – både i ledelsen, sekretariatet og ude i vores områder. Dette kombineret med et skarpt fokus på evidens.

På baggrund af disse principper arbejdes der specielt i forhold til kompetenceudvikling/uddannelse af medarbejdere, specialisering og frivillighed.

2.1 Mål for bevillingsområdet sundhed

Udvalgets 2014-mål for sundhed ser således ud:

- Projekt Tjek dit Helbred er i gang og medio 2013 tager 60 % af borgerne imod tilbud om helbredsundersøgelse. Målet for 2014 er at 70 % af borgerne tager imod tilbud om helbredsundersøgelse.
- 200 borgere tager imod tilbud om rygestop i 2014 (i 2013 ca. 100).
- Sundhedspolitikken er fuldt implementeret og en ny politik på vej til vedtagelse i Byrådet ultimo 2014.
- Antallet af borgere der tager imod tilbud i Sundhedscentret stiger med 10 % fra 2013 til 2014. (Der laves en optælling over en uge i august/september 2013 og igen samme uge i 2014).
- at ventetiden for et tilbud om genoptræning er kortest muligt og ikke overstiger 10 dage fra udskrivelse fra hospital med mindre genoptræning først skal iværksættes senere.
- at udeblivelsesprocenten i 2014 i tandplejen er reduceret til under 10 %; er i 2013 godt 12 %.
- At sundhedsplejersken aflægger et tidligt hjemmebesøg på 4.-5. dagen, hvis familien er udskrevet indenfor 72 timer efter fødslen og efter hjemmefødsler til 85 % af familierne.
- At min. ligeså mange kvinder i Randers Kommune, som landsgennemsnittet ammer fuldt ud indtil barnet er henholdsvis 4 og 6 mdr.
- At min. 75 % af de førstegangsgravide får et graviditetsbesøg.

Sundhedsområdet

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aktivitetsbestemt medfinansiering	324,8	323,3	329,4	329,4	328,4	328,4
Vederlagsfri fysioterapi	19,4	18,9	19,4	19,4	19,4	19,4
Rehabilitering	16,4	17,4	18,7	18,5	18,5	18,5
Sundhedsfremme og forebyggelse	12,2	11,7	11,9	12,0	12,4	12,4
Sundhedsplejen	12,5	12,7	12,6	12,6	12,6	12,6
Tandplejen	32,9	30,8	29,9	29,9	29,9	29,9
Andre sundhedsudgifter	0,2	2,6	6,0	6,0	5,7	5,7
I alt	418,4	417,4	427,9	427,8	426,9	426,9

Fra 2013 til 2014 er der en stigning, som skyldes indarbejdelsen af ændret niveau for den kommunale medfinansiering fastlagt ved økonomaftalen for 2014, fratrukket besparelse på den aktivitetsbestemte medfinansiering fra 2014 besluttet i forbindelse med budget 2013.

Under "andre sundhedsudgifter" er puljen fra økonomaftalen for 2013 på 2,6 mio. kr., nu udmøntet med undtagelse af 0,6 mio. kr. og desuden er der fra 2014 er indarbejdet puljen til den patientrettede forebyggelse på 5,1 mio. kr. fra økonomaftalen for 2014.

Under tandplejen er der i 2014 en besparelse på udgiften til ledelse på tandplejens område på 1,4 mio. kr. Modsat udgår puljen vedr. udsættelse af ansættelse af tandklinikerelever på 0,5 mio. kr. (budgetforlig 2011-14).

3.2 Budgetforudsætninger

Lovgrundlag

Lovgrundlag på medfinansieringsområdet	Sundhedsloven, herunder særligt §§ 13 og 14 omkring finansiering. Endvidere findes bestemmelser i Lov om regionernes finansiering med tilhørende bekendtgørelser mv.
Lovgrundlag på tandpleje- og sundhedsplejeområdet	Sundhedsloven: Forebyggelse og sundhedsfremme: Kapitel 35, §119 Sundhedspleje: Kapitel 36, §§ 120-126 Tandpleje: kapitel 37, §§ 127-137. Genoptræning og Vederlagsfri fysioterapi: kapitel 39, §140 og kap. 39a, §140a-b Finansiering af sundhedsydelser: kapitel 77, §§247-251a

Budgettet baserer sig på en fremskrivning af tidligere budgetter tilrettet med byrådets tillægsbevillinger med undtagelse af medfinansieringsområdet.

Sundhedsområdet

Reglerne for den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet ser således ud i 2014:

Beregning vedrørende somatisk aktivitet på private og offentlige sygehuse	
Stationær behandling	34 pct. af DRG-takst (ekskl. langliggertakst), dog maksimalt 14.377 kr. pr. indlæggelse (før 30% og 4.973 kr.).
Ambulant behandling	34 pct. af DAGS-takst, dog maksimalt 1.418 kr. pr. besøg. Det maksimale beløb for gråzonepatienter udgør 14.377 kr. (før 30%, 332 kr. og 4.973 kr.)
Genoptræning under indlæggelse	70 pct. af genoptræningstakst
Beregning vedrørende psykiatrisk aktivitet på private og offentlige sygehuse	
Stationær behandling	60 pct. af sengedagstakst, dog maks., 8.317 kr. pr. indlæggelse
Ambulant behandling	30 pct. af besøgstakst, dvs. 520 kr. pr. besøg
Beregning vedrørende praksissektoren	
Speciallægebehandling	34 pct. af honorarer, dog maksimalt, 1.418 kr. pr. ydelse. (før 30% og 332 kr.)
Almen lægebehandling	10 pct. af honorarer for grundydelse
Fysioterapeutisk behandling	10 pct. af honorarer
Kiropraktor behandling	10 pct. af honorarer
Psykologhjælp	10 pct. af honorarer
Fodterapeutisk behandling	10 pct. af honorarer
Tandlægebehandling	10 pct. af honorarer
Tilskud til anden behandling	10 pct. af honorarer
Genoptræning efter endt sygehusbehandling	
Al genoptræning, hvad enten dette foregår på sygehus eller andre steder	100 pct. af udgifterne

Hertil kommer en takst på 1.918 kr. for færdigbehandlede patienter samt for ophold på hospice.

I aftalen mellem regeringen og KL er der fastlagt et forventet niveau for udgifterne på landsplan, der efterfølgende vil blive reguleret såfremt udgifterne bliver højere eller lavere.

Det er dette niveau og på baggrund af beregninger fra KL over aktiviteten i 2012 at budgettet bliver beregnet.

I budgettet er det beregnede tal for Randers så anvendt, og fordelt på de enkelte områder procentmæssigt på baggrund af udmeldinger fra KL og lokale erfaringer.

Sundhedsområdet

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

Udenfor servicerammen (kommunal medfinansiering)	2014	2015	2016	2017
2014-priser i 1.000 kr. Budgetoverslag i vedtaget budget 2013-2017	322.209,8	322.209,7	322.209,7	322.209,7
Ændringer:				
Øvrige tekniske ændringer				
Økonomaftale forventet niveau medfin.området	6.155,2	6.155,2	6.155,2	6.155,2
Lovændringer				
LC pkt. 35, kræftplan III	991,8	1.027,7	37,6	37,6
Ændringer i alt	7.147,0	7.182,9	6.192,8	6.192,8
Vedtaget budget	329.356,8	329.392,6	328.402,5	328.402,5

Servicerammen	2014	2015	2016	2017
2014-priser i 1.000 kr. Budgetoverslag i vedtaget budget 2013-2017	93.016,8	93.048,3	93.522,7	93.522,7
Ændringer:				
Budgetforlig	-660,2	-785,2	-785,2	-785,2
Pkt. 1, manglende prisfremskrivning	-341,3	-341,3	-341,3	-341,3
Tilbagereg. manglende prisfremskrivning	56,1	56,1	56,1	56,1
Pkt. 20, virtuel genoptræning – træning i eget hjem fremfor sundhedscentret og ældrecentre	-375,0	-500,0	-500,0	-500,0
Øvrige ændringer	5.099,6	5.099,6	5.099,6	5.099,6
Økonomaftale sundhedsområdet 2014	5.099,6	5.099,6	5.099,6	5.099,6
Lovændringer	393,3	393,3		
LC pkt. 40, ældre medicinske patienter	393,3	393,3		
Udmøntning af puljer	670,0	670,0	670,0	670,0
Moderniseringsaftale	561,0	561,0	561,0	561,0
Tjenestemænd	123,2	123,2	123,2	123,2
Besparelser energi	-14,2	-14,2	-14,2	-14,2
Ændringer i alt	5.502,7	5.377,7	4.984,4	4.984,4
Vedtaget budget	98.519,5	98.426,0	98.507,1	98.507,1

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nedenfor følger en række nøgletal fra rapporten fra 6-by samarbejdet (regnskab 2012).

Tabel 49 – Udgifter pr. indbygger på medfinansieringsområdet – regnskab 2012

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Stationær somatisk behandling	1.320	1.314	1.327	1.693	1.548	1.584
Ambulant somatisk behandling	1.128	1.558	1.116	1.501	1.290	1.096
Stationær psykiatrisk behandling	59	53	42	74	42	253
Ambulant psykiatrisk behandling	89	89	88	132	93	0
Sygesikring	293	319	264	257	280	366
Genoptræning under indlæggelse	56	67	57	61	58	47
Samlede udgifter på medfinansieringsområdet	2.945	3.400	2.894	3.718	3.311	3.346

Tabel 50 – Udgifter til ambulant træning/genoptræning og vederlagsfri fysioterapi – regnskab 2012

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Ambulant genoptræning efter sygehusudskrivning efter SUL § 140	83	382	157	85	123	116
Specialiseret ambulant genoptræning efter sygehusudskrivning efter § 140	29	33	31	25	42	25
Genoptræning og træning efter SEL § 86 ¹⁾	209	0	160	0 ²⁾	473	119
Genoptræning / træning i alt	321	415	348	110	638	260
Vederlagsfri fysioterapi efter SUL § 140 a	170	158	191	163	198	89
Træning i praksissektor i alt	170	158	191	163	198	89

Noter

- 1) Tallene er ikke sammenlignelige pga. konteringsforskelle, da genoptræningen foregår på aktivitetscentre og derfor skal ses i sammenhæng med udgifter på ældreområdet.
- 2) §86 er en integreret del af Omsorg og kan derfor ikke opgøres særskilt

Af nøgletallene på medfinansieringsområdet (tabel 49) fremgår at Randers i 2012 havde den 3. laveste udgift. Når udgifterne i Aalborg og Aarhus ligger noget under Randers kan det blandt andet tilskrives at der i Randers er en større andel af ældre samt at der er forskel mellem regionerne i behandlingsmetoder og dermed betaling.

I forhold til genoptræning (tabel 50) ligger Randers med den højeste udgift, hvilket blandt andet skyldes forskellig konteringspraksis mellem kommunerne samt at Randers også her har en større andel af ældre end andre kommuner.

Sundhedsområdet

Tabel 61 – Kommunal sundhedspleje og tandpleje pr. indbygger – regnskab 2012

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kommunal sundhedstjeneste	166	137	139	116	128	167
Tandpleje	277	273	309	418	319	290

Tabel 62 – Kommunal sundhedstjeneste, nettodriftsudgifter pr. bruger – regnskab 2012

Kr. pr. bruger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kommunal sundhedstjeneste pr. 0-15 årige	958	764	807	632	674	1.029

Tabel 63 – Tandplejen, nettodriftsudgifter pr. bruger – regnskab 2012

Kr. pr. bruger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Tandpleje for de 0-17 årige	1.408	1.351	1.477	1.805	1.364	1.442
Omsorgstandpleje pr. bruger	3.141	3.254	2.855	2.972	3.254	3.831
Specialtandpleje pr. bruger	4.216	2.085	5.245	7.561	4.881	4.067

Af nøgletallene herover fremgår at Randers inden for sundhedspleje ligger med næstlaveste udgift pr. indbygger og pr. bruger, mens udgifterne til tandpleje pr. indbygger ligger næsthøjest, hvilket i tabel 63 ses skyldes en relativ høj udgift til special- og omsorgstandpleje, mens udgiften til de 0-17 årige ligger næstlavest.

4.2 Takster

Omsorgstandpleje: forpligter kommunerne til at tilbyde forebyggende og behandlende tandpleje til personer, der på grund af nedsat færlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap kun vanskeligt kan udnytte de almindelige tandplejetilbud. Egenbetaling for omsorgstandpleje udgør 475 kr. i 2014.

Specialtandpleje: for udviklingshæmmede og sindslidende. Egenbetaling for specialtandpleje udgør 1.775 kr. i 2014.

Taksterne reguleres iht. bekendtgørelse nr. 727 af 15. juni 2007 § 28 en gang årligt på grundlag af satsreguleringsprocenten.

Sundhedsområdet

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Sundhedsplejen

Selvstændige klinikker:		
Asferg skole	Østergade 2, Asferg	8990 Fårup
Assentoftskolen	Skolevej 14, Assentoft	8960 Randers SØ
Bjerregrav skole	O. Fussingvej 7, Øster Bjerregrav	8920 Randers NV
Fårup skole	Skolebakken 5	8990 Fårup
Grønhøjsskole	Nørreled, Øster Tørslev	8983 Gjerlev J
Havndal skole	Søringen 3	8970 Havndal
Hornbæk skole	H. C. Andersensvej 1	8920 Randers NV
Korshøjsskolen	Skolevænget 1 a, Harridslev	8930 Randers NØ
Kristrup skole	Skolegade 4	8960 Randers SØ
Langå skole	Gydevej 3	8870 Langå
Munkholmskolen	Bymarksvej 18, Stevnstrup	8870 Langå
Nyvangsskolen	Rindsvej 2	8920 Randers NV
Nørrevangsskolen	Glentevej 15	8930 Randers NØ
Rismølleskolen	Rismøllegade 15	8930 Randers NØ
Rytterskolen	Borup Byvej 14	8920 Randers NV
Søndermarksskolen	Skanderborggade 65	8940 Randers SV
Tirsdalens skole	R. Hougårdsvej 50	8960 Randers SØ
Vestervangsskolen	Nålemagervej 120	8920 Randers NV
Østervangsskolen	Dronningborg Boulevard 33	8930 Randers NØ
Klinikfællesskab med psykologer, tandlæger mv.		
Blicherskolen	Haldvej 6	8981 Spentrup
Gjerlev-Enslev skole	Tønagervej 11, Gjerlev	8983 Gjerlev J
Hadsundvejens skole	Gl. Hadsundvej 3	8900 Randers C
Hald-Kærby Centralskole	Salbakken 7, Hald	8983 Gjerlev J
Hobrovejens skole	Gethersvej 36	8900 Randers C
Vorup skole	Vorup Boulevard 33	8940 Randers SV
Oust Mølleskolen	Oust Møllevej 25	8920 Randers NV
Privatskoler:		
Randers Realskole	Fabers Alle 3	8900 Randers C

Tandplejen

Centralklinikken	Randers Sundhedscenter, Biografgaden 3	8900 Randers C
Nørrevangsskolens tandklinik	Glentevej 15	8930 Randers NØ
Østervangsskolens tandklinik	Dronningborg Boulevard 33	8930 Randers NØ
Tirsdalens tandklinik	R. Hougårdsvej 50	8960 Randers SØ
Søndermarksskolens tandklinik	Skanderborggade 65	8940 Randers SV
Blicherskolens tandklinik	Haldvej 6	8981 Spentrup
Bjerregravskolens tandklinik	O. Fussingvej 7, Øster Bjerregrav	8920 Randers NV
Assentoftskolens tandklinik	Skolevej 20, Assentoft	8960 Randers SØ
Korshøjsskolens tandklinik	Skolevænget 1 a, Harridslev	8930 Randers NØ
Langå skoles tandklinik	Gydevej 3	8870 Langå
Tandreguleringsklinikken	Randers Sundhedscenter, Biografgaden 3	8900 Randers C
Havndal skoles tandklinik	Skolevej 3	8970 Havndal

Sundhedsområdet

4.4. Yderligere oplysninger

Faktaoplysninger

Sundhed	2011	2012
Udskrivninger fra hospitaler af borgere fra Randers	19.693	19.120
- heraf fra Regionshospitalet i Randers	13.710	8.539
Sengedage, borgere fra Randers	74.630	67.425
- heraf på Regionshospitalet i Randers	49.822	36.345
Antal ambulante besøg og ydelser, borgere fra Randers	170.935	176.258
- heraf på Regionshospitalet i Randers	113.266	99.275
Antal genoptræningsplaner	2.560	2.517
- heraf almen genoptræning	2.036	1.907
- heraf specialiseret genoptræning	524	610
Antal ydelser sygesikringen	1.358.917	1.347.962
- heraf antal ydelser hos praktiserende læge	779.339	772.219
- heraf antal ydelser hos speciallæger mv.	178.516	173.840
- heraf antal ydelser hos fysioterapeuter	91.480	91.090
- heraf antal ydelser hos kiropraktor	45.015	40.257
- heraf antal ydelser hos psykolog	5.331	6.494
- heraf antal ydelser hos tandlæge	251.115	250.841
- heraf antal ydelser hos fodterapeut (ikke fuld opgørelse i afregningssystemet)	8.111	13.221

Sundhedsplejen

	2011	2012
Antal fødte	978	977

Tandplejen

Antal i Tandplejen, uge 16, 2013

	Offentligt	Hos private	I alt
- antal 0-14 årige	17.194	44	17.238
- antal 15 årige	1.234	4	1.238
- antal 16-17 årige	1.890	17	1.907
- specialtandpleje (handicappede)	155	0	155
- omsorgstandpleje (ældre)	219	0	219
- I alt	20.692	65	20.757
De tilsvarende tal for 2012	20.703	434	21.137

Antal 15 årige, der har været eller er i behandling med tandretning	294	294
---	-----	-----

Der henvises i øvrigt til www.sundhedscenter.randers.dk vedr. oplysninger om sundhedscenter, rehabilitering og sundhedspleje og til www.tandplejen.randers.dk vedr. tandplejen.

Ældreområdet

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Ældreboliger	43,0	-71,8	-28,8
1.2 Pleje og omsorg, genoptræning og vedligeholdelsestræning samt andre faste ejendomme og tilskud til foreninger	799,0	-101,3	697,6
1.3 Hjælpe midler & Rådgivning	61,6	-6,8	54,8
1.4 Plejevederlag	4,1	0,0	4,1
I alt	907,6	-180,0	727,7

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for ca. 907 mio. kr. i 2014 og indtægter på 180 mio. kr.; netto knap 728 mio. kr.

1.1. Ældreboliger

Kommunen står som udlejer af ældreboliger, og i driftsregnskabet er der en nettoindtægt på 28,8 mio. kr. hvilket ikke er udtryk for et samlet overskud af ældreboligerne, idet finansieringsomkostningerne betales via økonomiudvalgets konti.

Der er indgået en administrationsaftale med Lejerbo i forhold til ældreboligerne.

1.2. Pleje og omsorg, genoptræning og vedligeholdelsestræning samt andre faste ejendomme og tilskud til foreninger.

Økonomisk kan dette område opdeles i følgende delområder:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Pleje- og omsorg	728,3	-92,4	635,9
Tilskud til foreninger	3,1	-0,7	2,4
Genoptræning og vedligeholdelsestræning	58,6	-1,9	56,7
Andre faste ejendomme	8,9	-6,3	2,6
I alt	799,0	-101,3	697,6

Dette område er langt det største udgiftsområde og omfatter de fleste servicetilbud, der gives på ældreområdet, fx praktisk og personlig hjælp og sygepleje til borgere i eget hjem, tilbud på plejecentrene fra pleje til cafeer, Madservice Kronjylland og driften af Hjælpe middelhuset Kronjylland. Hertil kommer 2 selvejende ældrecentre, som drives efter overenskomst med kommunen. Særskilt budgetteres nu genoptræning og vedligeholdelsestræning, som primært er de kommunale aktivitetscentre, der er på kommunens områdecetre. Posten "andre faste ejendomme" omfatter udgifter og indtægter ved udlejningsboliger, der ikke er opført efter ældreboligloven, men lejet af fx pensionselskaber, primært Gudenåcentret og Dragonparken.

Borgerne, der er visiteret til hjælp på frit-valgsområdet (praktisk og personlig pleje), har mulighed for at vælge mellem kommunal leverance eller én af de private aktører, der er godkendt. På ældreportalen www.aeldre.randers.dk findes en oversigt over de godkendte leverandører.

Der er i de senere år gennemført en række besparelser på ældreområdet, blandt andet nedlæggelse af en række boliger, ”træning i stedet for hjælp”, tvungen brug af sundhedsklinikker, forhøjelse af brugerbetalingen for dagcenterkørsel, ændret natstruktur, reduktion i ledelse og administrative medarbejdere.

På området sker der i disse år en opgaveglidning fra regionen (sygehusvæsenet) til de kommunale tilbud, blandt andet i forbindelse med at der lukkes senge på sygehusafdelinger og der sker hurtigere udskrivning af patienterne. Med henblik herpå og for at hindre sygehusindlæggelser, primært de forebyggelige indlæggelser og genindlæggelser, blev Tryghedshotellet på Kollektivhuset åbnet primo 2011. ”Hotellet” omfatter præhospitale pladser samt selvindskrivningspladser og aflastningspladser. Ligeledes arbejdes der løbende med henblik på den tidligere udskrivning og at undgå indlæggelser i det hele taget, blandt andet via sundhedsstrategisk ledelse, der er et samarbejde mellem regionshospitalet Randers og kommunerne i Randersklyngen (Randers, Favrskov, Syddjurs og Norddjurs).

Med henblik på at styrke de kommunale medarbejdere i forbindelse med opgaveglidning mv. gennemføres der løbende efteruddannelse og rotationsforløb for ældreområdets personale.

I Byrådets møde den 25. november 2013 er der besluttet en procesplan for etablering af et nyt plejecenter til erstatning for Gudenåcentret og Dragonparken.

1.3 Hjælpemidler og Rådgivning (hjælpemiddeldepotet)

Hjælpemiddelhuset Kronjylland har kontakt med mere end 10.000 af kommunens borgere. De direkte udgifter til hjælpemidler konteres under denne udgiftspost, ligesom udgifter til kommunikation (syns, tale- og høreområdet) gør.

I 2010 hjemtog Randers Kommune sammen med Favrskov, Syddjurs og Norddjurs kommuner en række opgaver på høreområdet og etablerede Hørecenter Midt og i 2011 er der sammen med Favrskov og Syddjurs Kommuner hjemtaget en række opgaver på synsområdet. Fra årsskiftet 2011/2012 blev synssamarbejdet udvidet med Norddjurs kommune og flere opgaver. Der er samtidig indgået en samarbejdsaftale med Optikerhøjskolen, der er placeret i Randers. Samlet set kaldes dette samarbejde nu for Kommunikationssamarbejdet Midt; for en nærmere redegørelse for dette samarbejde, kan der henvises til Sundheds- og ældreudvalgets møde den 24. november 2011 og 28. november 2013.

Randers Kommune er driftsherre i såvel høre- som synssamarbejdet. Udgifterne til samarbejdet fordeles efter kommunernes andel af det samlede indbyggertal.

I 2011 blev opgaven vedr. handicapbiler overflyttet fra Social & Arbejdsmarked til Sundhed & Ældre, hvorfor udgifterne til handicapbiler også indgår i budgettet på dette område.

1.4 Plejevederlag

Hvis en pårørende er alvorligt syg, kan der bevilges plejevederlag.

2. Det vil vi i 2014

Sundheds- og ældreudvalget har i sit arbejde fastlagt en række principper/kriterier for fremtidige projekter/udviklingen inden for udvalgets område.

Principperne, som gælder på tværs af sundheds- og ældreområdet er følgende:

1. *Brugerne – Det er godt at kunne klare sig selv*

Ud fra en erkendelse af, at der fortsat vil være et nødvendigt fokus på prioriteringer i forvaltningens arbejde og i tilbuddene til borgerne, valgte man dette princip. Idéen er ikke, at borgerne skal undvære hjælp, men i stedet, at man er nødt til at fokusere ressourcerne på de, som reelt ikke kan selv og samtidig lade de mere ressourcestærke borgere klare sig selv der hvor de kan. Det er ligeledes forvaltningens opfattelse, at borgerne efterspørger teknologiske løsninger, som kan hjælpe dem til et liv, hvor de i højere grad kan klare sig selv.

2. *Bedre og billigere*

Sundhed og ældre skal altid se på ydelserne og organisationen ud fra om der er noget af det vi gør, som kan gøres billigere og bedre – det skal være et centralt princip når der fremover sættes projekter i gang.

3. *Dygtigere – potentiale for forbedringer*

Vi må ikke gå i stå – der skal være et stadigt fokus på, at dygtiggøre såvel medarbejdere som selve organisationen.

4. *Tung økonomi*

Vi skal så vidt muligt koncentrere vores ressourcer på projekter og strategier som rummer potentiale til at forbedre vores økonomiske råderum betragteligt. Det betyder selvfølgelig ikke, at vi skal ignorere mindre gevinster, men det er ikke der vi lægger hovedfokus i den strategiske planlægning.

5. *Med hjertet og med evidens*

Vi skal tro på projekterne og de skal give mening for os – både i ledelsen, sekretariatet og ude i vores områder. Dette kombineret med et skarpt fokus på evidens.

På baggrund af disse principper arbejdes der specielt i forhold til kompetenceudvikling/uddannelse af medarbejdere, specialisering og frivillighed.

2.1 Mål for bevillingsområdet tilbud til ældre

Udvalgets mål for ældreområdet ser således ud

- At hverdagstræning gøres lettere tilgængeligt gennem oplysningsarrangementer og borgertilbud om træning i stedet for hjemmehjælp.
- At alle borgere, som henvender sig i Sundhed og Ældre tilbydes aktiv hverdagstræning eller redskaber/hjælpe midler før passiv hjælp.
- At der gennem kompetenceløft i sygeplejegruppen etableres mulighed for fortsat væske-terapi og intravenøs antibiotika behandling efter udskrivelse fra hospitalet
- at borgere som udskrives fredag eftermiddag ikke er genindlagt igen mandag morgen. Der arbejdes på en halvering af antallet af borgere som oplever dette - i samarbejde med regionshospitalet.

Ældreområdet

- at der i forbindelse med oprettelse af 3 frivillighedskordinatorstillinger etableres et årligt rekrutteringsarrangement for potentielle frivillige som introduceres til hvilke muligheder der er som frivillig på ældreområdet
- at der etableres en hjemmeside hvor potentielle frivillige kan orientere sig og tilmelde sig kendte opgaver samt kan byde ind med nye tiltag.
- At der udarbejdes materiale om lokale aktiviteter i foreninger og på aktivitetscentre. Materiale som medarbejdere både kan orientere sig i, men også udlevere til borgere og pårørende.
- Videreudbygge faciliteter og rammer for at frivillige kan undervise i IT på ældrecentrene, herunder også sikre trådløse IT områder
- At der sendes breve digitalt til de ældre, som har tilmeldt sig digitale løsninger ved alle bevillinger af hjælpemidler.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ældreboliger	-32,8	-28,7	-28,8	-28,8	-28,8	-28,8
Pleje og omsorg & tilskud til foreninger	673,7	649,2	638,3	645,1	654,5	660,8
Andre faste ejendomme	2,8	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6
Genoptræning og vedligeholdelsestræning	46,4	56,7	56,7	56,7	56,7	56,7
Hjælpemidler	68,0	62,0	53,4	53,4	53,4	53,4
Plejevederlag	3,4	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1
Rådgivning (hj. Depotet)	-0,1	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3
I alt	761,4	747,3	727,7	734,5	743,9	750,2

3.2 Budgetforudsætninger

Lovgrundlag

Tilbuddene til de ældre tager udgangspunkt i servicelovens kapitel 16 om personlig hjælp, omsorg og pleje samt sundhedslovens kapitel 38 og 39 om hjemmesygepleje og genoptræning. Dette område omfatter den væsentligste del af servicetilbuddene mv. til ældre.

Fordelingsmodel på ældreområdet.

Sundheds- og ældreudvalget har godkendt fordelingsmodellen på ældreområdet den 24. november 2011 og modellen er efterfølgende evalueret og justeret på udvalgets møde den 31. oktober 2013. Selve modellen ser således ud:

Ældreområdet

	Afsat til	Tildelingsprincip (2014-beløb)
Delmodel 1: Ledelse og administration, tekniske servicemedarbejdere, fælles telefonomstilling	Områdeledere, distrikts- og centerledere ernæringsledere sygeplejeledere trænings- og aktivitetsledere, administrative ledere, administrativt personale tekniske servicemedarbejdere	Modellen tildeler hvert område en lønsum svarende til det antal ledere, der er i organisations-modellen, godkendt af byrådet den 2. maj 2011. Der tildeles 9.544.100 kr. efter lønsum til øvrige administrative stillinger, herunder til tre administrative ledere. 3.452.100 kr. fordeles til servicemedarbejdere efter antal boliger. Øvrige lønudgifter til servicemedarbejdere betales via beboernes husleje.
Delmodel 2: Boliger	Basisedarbejdere hele døgnet i alle boligtyper - inklusiv sygepleje og inklusiv særydelser	Pr. bolig tildeles (note 1): Ældreboliger med kald: 147.900 kr. Plejeboliger og aflastningsboliger: 295.800 kr. Demensboliger: 366.800 kr. Genoptræningspladser: 441.700 kr.
Delmodel 3 A: Personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet inkl. særydelser	Tildeles efter gennemsnittet af visiterede timer på fritvalgsområdet i 1.- 3. kvartal året før med en ATA-tid på 52 % (note 2). Der tildeles 17.100 kr. pr. visiteret time på årsbasis inkl. betaling til de private leverandører.
Delmodel 3 B: Hjemmesygepleje i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer hjemmesygepleje i fritvalgsområdet, inkl. Særydelser	Tildeles 22 % i forhold til antallet af fritvalgs-timer i området
Delmodel 4: Aktivitetsområdet	Basisedarbejdere på aktivitetsområdet inkl. genoptræning efter serviceloven, ekskl. genoptræning efter sundhedsloven	Der fordeles beløb pr. bolig (jf. delmodel 2) + pr. borger over 75 år i fritvalgsområdet: Pr. bolig (note 3): 13.300 kr. Pr. øvrig +75 årig: 1.960 kr.
Delmodel 5: Køkkenområdet	Basisedarbejdere i køkkener og caféer	Tildeles ud fra omsætningen 1. oktober 2012 til 30. september 2013 fratrukket 45 % til køb af råvarer
Delmodel 6: Øvrige	Natcentret Hospice Præhospitale pladser på Tryghedshotellet Psykiatri Genoptræningspladser	11.058.700 kr. 5.278.000 kr. 6.786.000 kr. 7.846.400 kr. 5.742.000 kr.

Noter:

- 1 Antallet af boliger opgøres som det forventede antal "helårs-boliger" i budgetåret. Det skal forstås på den måde, at hvis der sker ombygninger eller forventede udvidelser, medregnes til- eller afgang af boliger forholds-mæssigt.
- 2 Antallet af fritvalgstimer opgøres som det gennemsnitlige ugentlige visiterede timer i perioden 1. januar til 30. september i året forud for budgetåret.
Visiterede timer hos private leverandører kan ikke umiddelbart opgøres pr. område, hvorfor timetallet fordeles i forhold til betalte regninger til private leverandører i samme tidsrum.
- 3 Som antallet af boliger er anvendt samme tal som i delmodel 2.
forhold til antallet af 75+ årige anvendes befolkningen i området pr. 1. januar året forud for budgetåret.

Med de anvendte tal ser lønsumstildelingen i 2014 således ud:

Ældreområdet

	Nord	Syd	Vest	I alt
Ledelse	9.386.706	8.447.527	7.914.480	25.748.713
Administrative medarbejdere	3.207.178	3.325.349	3.011.555	9.544.081
Tekniske servicemedarbejdere	1.380.840	1.104.672	966.588	3.452.100
Demensboliger	13.937.715	17.972.316	14.671.278	46.581.309
Plejeboliger	39.040.381	54.124.165	57.673.290	150.837.836
Aflastningsboliger	4.140.646	1.774.563	4.732.167	10.647.377
Ældreboliger med kald	42.589.506	17.597.747	8.577.053	68.764.307
Besparelse, omklassificering af boliger	-720.355	-660.828	-618.817	-2.000.000
Frit valgsområdet	50.637.011	54.877.965	40.535.368	146.050.345
Sygepleje til hjemmeboende	11.140.142	12.073.152	8.917.781	32.131.076
Aktivitetsområdet	11.493.304	9.644.160	8.005.871	29.143.335
Køkkenområdet	5.582.442	5.910.350	6.137.129	17.629.921
Natcenter	0	0	11.058.704	11.058.704
Psykiatriboliger	1.482.415	3.208.992	3.139.232	7.830.639
Hospice og præhospitalenhed	0	5.277.968	6.785.959	12.063.927
Genoptræningscenter	0	5.742.043	0	5.742.043
I alt	193.297.931	200.420.141	181.507.640	575.225.713

Det skal bemærkes at specifikationen af tildelingen herover til de enkelte delområder alene er vejledende, og at det er op til det enkelte område at viderefordre budgettet under hensyntagen til lokale forhold.

Fordeling af udgifter ud over løn:

Driftsudgifterne opdeles i særligt overførbare driftsudgifter og direkte overførbare driftsudgifter.

Særligt overførbare driftsudgifter

Forlods er der afsat beløb til følgende driftsudgifter og –indtægter:

- kørsel
- forbrugsafgifter

Disse udgifter er defineret som "særligt overførbare", hvilket betyder, at der kan ske en omfordeling af midlerne, såfremt det viser sig, at der er skævheder.

Direkte overførbare driftsudgifter

Ud over de særligt overførbare driftsudgifter tildes der beløb til hvert område til de direkte overførbare driftsudgifter, beløb, som ikke kan reguleres efterfølgende.

Ældreområdet

Disse udgifter fordeles således:

Fast beløb pr område.

Til anvendelse af de forventede "faste omkostninger" ved et område, afsættes 3.000.000 kr. pr. område.

Beløb til vedligeholdelse

I forbindelse med centraliseringen af vedligeholdelsesmidlerne blev der afsat et mindre beløb pr. aftaleenhed til småreparationer mv.

Hertil tildeles 21.000 kr. pr. overordnet adresse for centrene.

Det bemærkes at der i forbindelse med budgettet er besluttet at aftaleenhederne uden kompensation skal afholde udgifter til indvendig vedligeholdelse.

Øvrigt driftsbudget

Det resterende driftsbudget fordeles mellem områderne efter lønsum.

Dette er til samtlige øvrige driftsudgifter, såsom

- kursusudgifter,
- beklædningsgodtgørelse,
- øvrige personaleudgifter,
- rengøringsartikler,
- vinduespolering,
- renovation og rensning,
- inventar,
- læge- og sygeplejefaglige artikler,
- beskæftigelsesmaterialer (udgifter og indtægter),
- diverse udgifter,
- annonceudgifter samt
- administrationsudgifter (kontorhold).

Særligt omkring forplejning

Budgettet vedr. **forplejning** er beregnet på grundlag af omsætningen fra 1. oktober til 30. september og der beregnes udgifter til fødevarer mv. på 45% heraf.

3.3 Demografi

Der er en demografimodel på ældreområdet, som tager udgangspunkt i de enhedsbeløb på ældreområdet, som økonomi og indenrigsministeriet opgør i forbindelse med beregningen af de enkelte kommuners udgiftsbehov.

Disse enhedsbeløb ganges så på den forventede udvikling i antal ældre. Desuden foretages der hvert år en efterregulering i forhold til det faktiske antal ældre.

Modellen indtil budget 2013 har medført demografiregulering i forhold til befolkningstallet mellem 65 og 74 år, 75 og 84 år og 85 år og derover, men med vedtagelsen af budget 2013 sker der fremover alene demografiregulering for de 75-84 årige og personer på 85 år og derover. Ved budgetlægning for 2014 er det vedtaget at demografireguleringen reduceres med yderligere 25% i 2014 og 2015 og at der i foråret 2015 laves en analyse af konsekvenserne heraf.

Ældreområdet

Der er indarbejdet følgende demografireguleringer i budgettet for 2014 til 2017:

1.000 kr.	2014	2015	2016	2017
Demografiregulering i forhold til budgetbeløbet i 2013	7.034	15.563	26.040	39.440
<i>Forskel i forhold til det indarbejdede i overslagsårene i budget 2013-16</i>	-2.345	-5.188	-5.188	-5.188

3.3 Ændringer i forhold til budget 2013-16

	2014	2015	2016	2017
2014-priser i 1.000 kr.				
Budgetoverslag i vedtaget budget 2013-2016	742.906,8	754.135,5	764.272,7	764.272,7
Ændringer til budgetoverslagsår 2013-16				
Budgetforlig	-5.888,6	-10.731,6	-11.731,6	-12.731,6
Pkt. 1 Manglende prisregulering 2014	-1.973,2	-1.973,2	-1.973,2	-1.973,2
Tilbageførsel af manglende prisdokumentation	429,6	429,6	429,6	429,6
Pkt. 21 Demografiregulering reduceret med 25 %	-2.345,0	-5.188,0	-5.188,0	-5.188,0
Pkt. 22 Midlertidig omklassificering af pleje-/ældreboliger	-2.000,0	-4.000,0	-5.000,0	-6.000,0
Lovændringer	-8.300,0	-8.300,0	-8.300,0	-8.300,0
LC pkt. 40 Tilskud til høreapparater	-8.300,0	-8.300,0	-8.300,0	-8.300,0
Demografi	264,1	667,9	990,7	8.229,8
Demografiregulering jf. byrådsbeslutning	264,1	667,9	990,7	8.229,8
Udmøntning af puljer	-1.305,8	-1.305,8	-1.305,8	-1.305,8
Moderniseringsaftale	-1.589,1	-1.589,1	-1.589,1	-1.589,1
Kørselsudbud	491,7	491,7	491,7	491,7
Energibesparelser	-208,4	-208,4	-208,4	-208,4
Ændringer i alt	-15.230,3	-19.669,5	-20.346,7	-14.107,6
Vedtaget budget 2014-2017	727.676,5	734.466,0	743.926,0	750.165,1

Ældreområdet

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Tabel 76 – Nettodriftsudgifter til 65-årige og derover til ældreområdet, handicappede, sindslidende og udsatte grupper – regnskab 2012

Kr. pr. 65 årige og derover	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Ældreområdet:						
Praktisk hjælp og pleje indenfor frit valg	11.020	9.882	11.056	33.434	9.750	13.852
Praktisk hjælp og pleje udenfor frit valg	16.556	14.690	16.959	0 ¹⁾	20.681	28.184
Forebyggende indsats / generelle tilbud i alt	663	400	1.795	156	109	1.197
Hjemmesygepleje i alt	3.261	3.062	3.092	0 ²⁾	2.768	3.457
Hjælpe midler i alt	1.866	2.508	1.857	2.667	1.794	2.733
Støtte til køb af bil	160	34	60	100	78	24
Optiske synshjælpe midler	26	26	0	75	31	17
Arm- og benproteser, høreapparater, ortopædiske hjælpemidler	414	616	353	130	617	645
Inkontinens- og stomi hjælpemidler (bleer m.m.)	338	451	598	583	452	398
Andet	892	1.338	745	1.596	555	1.433
IT-hjælpe midler og IT-forbrugsgoder	8	6	22	21	0	8
Hjælp til boligindretning	28	37	79	162	61	234
Andre udgifter indenfor ældreområdet	4.688	3.573	3.069	273	108	5.980
I alt, ældreområdet	38.054	34.115	37.828	36.530	35.210	55.403

Noter

- 1) Beløbet der er anført udgør det samlede for uden for / inden for frit valg.
- 2) Hjemmesygepleje er integreret i praktisk hjælp og pleje og kan derfor ikke opgøres særskilt.

Tabellen viser at Randers ligger næstlavest blandt 6-byerne og at kun Odense ligger lavere i udgift.

Ældreområdet

4.2 Takster

Ældrecentre	Takst for 2012	Takst for 2013	Takst for 2014*
Forplejning med 1 hovedret og en bilet pr. måned	2.990,00	2.990,00	3.060,00
Forplejning med 1 hovedret pr. måned	2.750,00	2.750,00	2.815,00

Taksterne er ligeledes beskrevet i den samlede takstoversigt i årsbudgettet for 2014.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Ældreområdet er inddelt i 3 geografiske områder (Område Nord, Syd og Vest), der dækker praktisk hjælp og personlig pleje, boliger, aktiviteter og cafeer). Derudover omfatter ældreområdet 2 selvejende institutioner som drives efter overenskomst med kommunen (Randers Kloster og Solbakken), et hjælpemiddelhus samt madservice.

I tabellen på næste side ses en oversigt over antal boliger fordelt efter boligtype, hvor der er tilknyttet personale. Boligerne er fordelt på de områder og selvejende institutioner, som de hører til:

Ældreområdet

Fortegnelse over boliger på ældreområdet med tilknyttet personale

		I alt boliger	Særlige bolig- typer	Demens- boliger	Pleje- boliger	Ældre- boliger med kald	Aflast- nings- boliger	Psykiatri- boliger
Område Syd								
Tirsdalen	Rasmus Hougårdsvej 42a,b	54		10	30	12	2	
KristrupCentret	Byvænget 12	25			25			
Center Svaleparken	Svalevej 13-15, Assentoft	20		10	9		1	
Center Svaleparken	Svalevej 7 - 9, Assentoft	20				20		
Center Svaleparken, Genoptræningsenheden	Svalevej 11	13	13					
Plejecenter Vorup	Bøsbrovej 70	42		8	33		1	
Søndervænget	Bøsbrovej 68	20				20		
Gudenåcentret	Gl. stationsvej 11	60			43			17
Plejecenter Lindevænget	Vestergade 62	71		21	43	7	0	
Plejecenter Lindevænget, Hospice	Vestergade 62	7	7					
Dragonparken	Thorsgade 24	13				13	0	
Thorsbakke	Møllegade 4	49				47	2	
I alt, område Syd		394	20	49	183	119	6	17
Område Vest								
Plejecenter Kildevang	Randersvej 23, Langå	58		8	44		6	
Plejecenter Borupvænget	Gl. Hobrovej 136-138	79		12	67		0	
Plejecenter Borupvænget	Gl. Hobrovej 140-142	24				24		
Asferg ældrecenter	Ternevej 8b	37		10	25		2	
Asferg ældrecenter	Ternevej 8c	6				6		
Asferg ældrecenter	Rolighedsvej 7-15	5				5		
Fårup Ældrecenter	Stations alle 3a + 3c	2				2		
Fårup Ældrecenter	Stations alle 3b	15			13		2	
Fårup Ældrecenter	Ingvard Pedersens vej 1-9	5				5		
Fårup Ældrecenter	Mælkevej 4-14	6				6		
Kollektivhuset	Parkboulevarden 71p fra ca. 1/5-14	14			14			
Kollektivhuset, Tryghedshotellet	Parkboulevarden 71p	6					6	
Kollektivhuset, Tryghedshotellet, præhospitale pladser	Parkboulevarden 71p	9	9					
Kollektivhuset	Viborgvej 98 e	20		10		10		
Kollektivhuset	Viborgvej 98 f	20			10			10
Kollektivhuset	Parkboulevarden 69	36			36			
I alt, område Syd		342	9	40	209	58	16	10
Område Nord								
Plejecenter Møllevang		48		17	30		1	
Plejecenter Møllevang	Garnisonsvej 10a-c og 26a-d	30				30		
Plejecenter v/højhus	Garnisonsvej 5a-k	10				10		
Møllebo	Infanterivej 35	34				34		
Spentrup ældrecenter	Præstevænget 2a-2h	10			8		2	
Spentrup ældrecenter	Præstevænget 4 - 32	15				15		
Spentrup ældrecenter	Doktor Allé 10 - 24	8				8		
Plejecenter Åbakken	Bakkevænget 1, Øster Tørslev	54		10	38		6	
Plejecenter Åbakken	Bakkevænget 1, Afd. H	18				18		
Aldershvile	Kirkevej 2b-2x, Havndal	20				19	1	
Plejecenter Dronningborg	Egholmsvej 4	40			21	18	1	
Plejecenter Rosenvænget	P. Knudsensvej 6a-b	49		11	35		3	
Rosenlund	P. Knudsensvej 4	32				32		
Center Bakkegården	Lodsejervej 8a m.fl.	101				93		8
Center Bakkegården	Gl. Hadsundvej 17 a	11				11		
I alt, område Syd		480	0	38	132	288	14	8
Selvejende								
Randers Kloster								
Randers Kloster	Blegdammen 5	36		7	29			
Klostervænget	Hospitalsgade 6	40				40		
Solbakken								
Plejecenter Solbakken	Frederirksom Allé 23	31			31		0	
Plejecenter Solbakken	Frederirksom Allé og Ridefogedvej	11				11		
I alt		1.334	29	134	584	516	36	35

Ældreområdet

4.4. Yderligere oplysninger

Faktaoplysninger

Praktisk bistand, personlig pleje og sygepleje	2011	2012	2013
Antal visiterede timer på ældreområdet i 1. kvartal, pr uge	8.358	7.538	7.023
- heraf andel af timer, der ydes af privatleverandør	5,7%	6,5%	5,5%
Gennemsnitligt ugentlige sygeplejetimer i 1. kvartal *)	1.129	2.147	2.660
I alt visiterede timer samt sygeplejetimer i 1. kvartal pr. uge	9.487	9.685	9.683
Antal borgere, der modtager hjælp (incl. sygepleje) i 1. kvartal	3.843	3.720	3.495
- heraf antal borgere, der modtager fra privatleverandør	372	373	340
- andel, der har valgt privat leverandør	9,7%	10,0%	9,7%
Gennemsnitlig antal timer pr. borger pr. uge	2,47	2,60	2,77

*)Fra 2011 en del personlig pleje løbende ændret til sygepleje efter anvisning fra KL's indsatskatalog, da hjælpen ydes efter sundhedsloven i stedet for socialloven. Tallene betyder derfor ikke et fald i vores samlede ydelser

Hjælpe-middelhuset Kronjylland	2011	2012	2013
Antal kontakter med Hjælpe-middelhuset	ca. 10.000	ca. 10.000	ca. 10.000

Madservice Kronjylland	2011	2012	2013
Antal visiterede hjemmeboende til Madservice i uge 15	912	907	907

Antal kørte kilometer på områdecentrene	2011	2012	2013
Kørsel i hjemmeplejebiler	1.807.083	1.982.424	2.235.657
Kørsel i egen bil	546.112	582.580	841.700
I alt antal kilometer på områdecentrene	2.353.195	2.568.004	3.077.357

Relevant materiale vedr. ældreområdet

Ældrepolitikken

Kvalitetsstandarder

Pjecer om serviceområderne

Budgetanalyse og antropolograpport udarbejdet i foråret 2009

Brugerundersøgelser

Byrådets behandling af ny organisation på ældreområdet pr. 1. januar 2012, behandlet i byrådet den 2. maj 2011.

Ældreboligplan, behandlet i byrådet 18. februar 2013

Se mere herom på ældreportalen: www.aeldreportalen.randers.dk under fanebladet "Om ældre-området"

Erhvervsudvalget

Bevillingsområde

Erhvervsservice og iværksætteri

Beskrivelse af området
Indsatsområder
Hovedtal

Erhvervsservice og Iværksætteri

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2014:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Erhvervsservice og Iværksætteri	15,6		15,6
I alt	15,6		15,6

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 15,6 mio. kr.

1.1. Erhvervsservice og Iværksætteri

Loven (Lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme) beskriver, at kommunerne har ansvaret for erhvervsservice. Det betyder, at kommunerne kan gennemføre og finansiere erhvervs-serviceaktiviteter overfor iværksættere og virksomheder samt igangsætte erhvervsudviklingsaktiviteter.

Kommunerne har dermed **det samlede ansvar** for både erhvervsudvikling, den lokale- samt den specialiserede erhvervsservice.

Det betyder, at Randers Kommune har ansvaret for både erhvervspolitikken, de overordnede strategiske forhold i forhold til rammebetingelserne for erhvervsudvikling, og siden kommunalreformen også ansvaret for at drive den lokale erhvervsservice.

Den 1. januar 2011 overtog kommunerne desuden styringen af den regionale erhvervsservice i fællesskab, nemlig væksthuse. Det forstærkede kommunernes spillerum for at føre aktiv og sammenhængende erhvervspolitik.

Der kan frit rådes over hvilken måde og med hvilken tyngde den lokale erhvervsservice skal prioriteres, og kommunen bestemmer selv om opgaven løses internt eller om det bestilles af eksterne(e) leverandør(er) og af hvem.

Væksthus Midtjylland (ejet af de 19 kommuner i Region Midt) varetager på vegne af alle regionens kommuner den specialiserede erhvervsservice overfor iværksættere og virksomheder med vækstambitioner.

Erhvervsservice og Iværksætteri består af udgifter til:

Budget 2014, 1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Tilskud til Randers Erhvervs- & udviklingsråd	3.224		3.224
Reg Lab medlemskab	32		32
LAG Randers	1.001		1.001
Letbaneprojekt Østjylland	155		155
Midtjysk EU kontor i Bruxelles	211		211
Erhvervs- og udviklingspulje	2.423		2.423
Væksthus Midtjylland	1.675		1.675
Studentervæksthus	153		153
Grøn Vækst Visit Gudenå	97		97
Business Region Aarhus	300		300

Erhvervsservice og Iværksætteri

Iværksætterpulje	2.000	2.000
Smag på landskabet	102	102
Udvikling af byen	306	306
Lakseprojektet	200	200
Landsbypuljen	1.000	1.000
Turistforeningen tilskud	2.075	2.075
Markedsføring på turismeområdet	614	614
I alt mio. kr.	15.568	15.568

Budgetposterne ovenfor indeholder driftstilskud, bevillinger til samarbejdsprojekter og udviklingsprojekter som eksempelvis:

- Tilskud til Randers Erhvervs- og Udviklingsråd (REU) er finansiering af kommunens service overfor iværksættere og små og mellemstore virksomheder og en betaling for ydelser der beskrives i samarbejdsaftalen mellem kommunen og REU.
- Randers Kommune er medejer af Væksthus Midtjylland og betaler årligt et rammebeløb som betaling for specialiseret erhvervsservice. Beløbet modsvares af et bloktilskud fra staten.
- Randers Kommune deltager i Business Region Aarhus samarbejdet og der er afsat 300.000 kr. til finansiering af medlemskabet i 2014 svarende til en betaling på 3 kr. per indbygger.
- Turistforeningen modtager to tilskud der består af et driftstilskud til varetagelse af kommunens turismeopgave beskrevet i samarbejdsaftalen mellem kommunen og Visit Randers samt et markedsføringsbidrag på turismeområdet.
- Randers Kommune er også sammen med Region Midtjylland og de øvrige midtjyske kommune medejer af det midtjyske EU kontor i Bruxelles og finansierer Randers Kommunes andel på 211.000 kr.
- Der er afsat 2.4 mio. kr til erhvervsudviklingspuljen i 2014 til projekter der understøtter erhvervsudvikling, og som bevilges gennem ansøgning og beslutning i Erhvervsudvalget.
- I forbindelse med at den fremtidige LAG ordning fra 2014 og frem er uafklaret, er det besluttet, at bevilge 1 mio. kr. til at støtte op om LAG Randers i en overgangsperiode i 2014.
- Der er desuden afsat 1 mio. kr. til en landsbypulje som skal støtte projekter med det formål at udvikle landsbylivet i Randers.
- Der er afsat en iværksætterpulje på 2 mio. kr. til styrkelse af det erhvervsfremmende arbejde, som blandt andet omfatter vejledning, uddannelse og klyngeaktiviteter. Puljen kan understøtte udviklingen af det iværksætter initiativ, der er under etablering i et samarbejde mellem Randers Kommune, REU og Randers FC som forventes i fuld drift pr. 1. januar 2014.
- Der er desuden afsat midler til forskellige projekter som lakseprojektet, udvikling af byen, smag på landskabet, Visit Gudenåen og studentervæksthuset.

Ud over budgettet administrerer forvaltningen en del eksterne midler som er ansøgt til konkrete udviklingsprojekter som Naturpark Randers Fjord, Industry Smart Center, fokuserede erhvervsserviceprojekter med videre.

Erhvervsservice og Iværksætteri

2. Det vil vi i 2014

I den kommende periode vil der være et særligt fokus på:

1. Iværksætteri og vækstiværksætteri med omdrejningspunkt i den kommende Iværksætterpark.
2. Fortsat implementering af byrådets erhvervspolitik Partnerskab for Vækst, herunder især det videre arbejde med de fire vækstlokomotiver Bio Planet Randers, Randers Havn, Industry Smart Center samt offentligt privat samarbejde omkring innovation med udgangspunkt i Randers Kommunes drifts- og udviklingsopgaver.
3. Implementering af de kommende samarbejdsaftaler med hhv Randers Erhvervs- og udviklingsråd og Visit Randers for deres varetagelse af kommunens service i forbindelse med hhv lokal iværksætteri og turisme.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2012 og frem til 2017:

Drift, mio. kr. (netto, 2014 PL)	Regnskab	Budget	Budgetforslag 2014-17			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Erhvervsservice og Iværksætteri	12,7	12,9	15,6	12,3	11,3	11,3
I alt	12,7	12,9	15,6	12,3	11,3	11,3

Merudgiften i 2014 vedrører den i budgetforliget aftalte iværksætterpulje på 2,0 mio. kr.

3.2 Ændringer i forhold til budget 2014-17

<i>1.000 kr.</i>	2014	2015	2016	2017
2014-priser i 1.000 kr.				
Budgetoverslag i vedtaget budget 2013-2016	14.968,6	12.932,5	12.932,5	12.932,5
Ændringer til budgetoverslagsår 2014-17				
Budgetforlig	2.134,9	934,9	-65,1	-65,1
Ingen prisfremskrivning	-65,1	-65,1	-65,1	-65,1
Landsbypulje	1.000,0	1.000,0		
LAG-pulje	1.000,0			
Lakseprojektet	200,0			
Business Region Aarhus, medlemskab	300,0			
Erhvervspulje	-300,0			
Øvrige tekniske ændringer	-1.535,4	-1.536,6	-1.536,6	-1.536,6
LAG-tilskud	-1.250,0	-1.250,0	-1.250,0	-1.250,0
LAG-tilskud, sekretariatet	-285,4	-286,6	-286,6	-286,6
Ændringer i alt	599,5	-601,7	-1.601,7	-1.601,7
Vedtaget budget 2014-2017	15.568,1	12.330,8	11.330,8	11.330,8